

revista economică

25^{20VI}
1975

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

**FEMEIA
FACTOR DINAMIZATOR
AL DEZVOLTĂRII**

FILE DE ISTORIE CONTEMPORANĂ

Cu ocazia vizitei oficiale de prietenie pe care o face în țara noastră – la sosirea pe aeroportul Otopeni – tovarășul Todor Jivkov este salutat cu multă căldură de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Vizita președintelui Republicii Portugeze, general Francisco da Costa Gomes și a doamnei Maria Estela da Costa Gomes – un moment de importanță istorică în raporturile dintre popoarele noastre

DEZVOLTAREA LARGĂ A COLABORĂRII CU TOATE ȚĂRILE LUMII

NOUA ȘI STRĂLUCITA SOLIE DE PACE, prietenie și colaborare, îndeplinită recent de președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, a demonstrat o dată mai mult amploarea și intensitatea participării țării noastre la viața politică și economică internațională, la rezolvarea problemelor arzătoare care stau în fața omenirii în perioada actuală. Vizitele efectuate în Brazilia și Mexic, convorbirile la nivel înalt purtate la Dakar, Caracas, Washington și Londra au constituit manifestări concrete grăitoare ale acestei participări, ale modalităților și sensurilor ei. Împreună cu vizitele la București, care le-au precedat și le-au urmat, ale unor șefi de stat și de guvern din țări socialiste și nesocialiste, europene și extraeuropene, mai îndepărtate geografic sau vecine, ele au prilejuit reafirmarea de fiecare dată a principiilor după care se călăuzește cu consecvență Republica Socialistă România în relațiile internaționale.

Cum bine se știe, politica externă a României, așezată neabătut pe principiile egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, se bucură de un puternic răsunet în lumea întreagă. Aplicată constant în relațiile bilaterale cu toate statele, fără deosebire de orînduire social-economică, promovată la fel de constant în forurile internaționale și în toate marile dezbateri desfășurate în cadrul lor, această politică externă întrunește mereu mărturii de respect și adevăr. Numeroase state, aflate pe trepte variate ale dezvoltării economice și avînd orînduiri social-politice diferite, împărtășesc în prezent ideile avansate de România cu privire la necesitatea și principiile de bază ale unei noi ordini economice și politice internaționale.

Poziția României în problemele vieții internaționale este o poziție consecventă, statornică bazată pe analiza profundă, marxist-leninistă, a mutațiilor ce intervin pe scena mondială. Așa cum, se arată în Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism, epoca în care trăim se caracterizează prin adînci transformări revoluționare, naționale și sociale, prin mari schimbări în raportul mondial de forțe. Se afirmă tot mai hotărît voința popoarelor de a fi deplin stăpîne pe bogățiile naționale, de a se dezvolta liber, de a-și făuri singure destinele, fără nici un amestec din afară. A căpătat o amploare fără precedent lupta pentru lichidarea vechii politici de asuprire, inegalitate și dictat, practicată de imperialism, pentru o politică nouă, de egalitate, colaborare și pace între toate națiunile lumii. În aceste condiții cuvîntul popoarelor, înăbușit vreme îndelungată, cîntărește tot mai greu în lumea contemporană, în găsirea soluțiilor celor mai propice pentru mersul înainte al omenirii pe calea progresului, colaborării și păcii.

„**Popoarele**, arăta președintele Nicolae Ceaușescu în cadrul unei recente conferințe de presă la Ciudad de Mexico, sînt rezultatul unei îndelungate dezvoltări istorice. Fiecare are tradiții istorice, sentimentele sale, iar în epoca noastră toate popoarele joacă un rol important în transformările revoluționare care au loc în lume... A trecut de mult timpul cînd unele state puteau să dicteze în viața internațională. Astăzi toate popoarele joacă un rol important, și independența, suveranitatea, dreptul popoarelor de a fi stăpîne pe destinele lor constituie factorii esențiali ai dezvoltării mondiale, care asigură crearea unei lumi mai bune și mai drepte, în care fiecare popor își va afirma individualitatea și personalitatea, în care fiecare om se va putea bucura de binefacerea civilizației“.

Rolul sporit al popoarelor se afirmă astăzi într-o situație mondială deosebit de complexă. Problemele actuale ale vieții economice internaționale, ca și fenomenele de criză în domeniul materiilor prime, energiei, alimentelor afectează într-o măsură mai mare sau mai mică toate țările. De

aceea, toate națiunile sînt interesate în găsirea unor soluții raționale pentru ameliorarea situației economice mondiale. Pentru fiecare stat se verifică astfel într-un mod deosebit de pregnant adevărul general că dezvoltarea schimburilor economice și a cooperării în producție cu alte state, participarea activă la diviziunea internațională a muncii formează o latură inseparabilă a procesului propriu de dezvoltare.

În politica sa internațională România pornește permanent de la necesitatea de a crea condițiile cerute de îndeplinirea obiectivelor fundamentale de dezvoltare socialistă, a țării, de creșterea continuă a forțelor de producție, de dezvoltarea științei și a culturii, de ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, ca și de împlinirea năzuințelor tuturor popoarelor spre progres, spre edificarea unei lumi a egalității și a echității. „**Apreciam**, spunea președintele României Socialiste într-un interviu acordat nu demult ziarului „Correio Brasiliense“, că, pentru a realiza aceste obiective, sînt necesare relații internaționale largi, de colaborare cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, de participare activă la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale și spirituale“.

LARGA AUDIENȚĂ și adevărul crescîndă pe care le cunoșc în lume orientările de politică externă ale României, principiile așezate ferm la baza lor, se datorează faptului că aceste orientări și principii corespund aspirațiilor adînci ale popoarelor, intereselor majorității covârșitoare a statelor de pe glob pe care vechea politică de forță și dictat, de inegalitate și asuprire le-a condamnat la înapoiere economică și stagnare socială. Subdezvoltarea constituie într-adevăr o problemă fundamentală a lumii de astăzi. Decalajele în care ea se exprimă, faptul că lumea este împărțită în țări bogate și sărace reprezintă de fapt un vast complex de probleme care riscă să ipotecheze grav viitorul dacă nu se aplică grabnic măsuri eficiente, capabile să oprească tendința de adîncire a discrepanțelor și să ducă la reducerea lor treptată. Din recunoașterea lucidă a implicațiilor persistenței subdezvoltării izvorăște poziția fermă a României în favoarea instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale. Aceasta, chemată să înlocuiască politica de inegalitate și asuprire prin relații de egalitate și echitate între popoare, să stabilească raporturi corespunzătoare între prețurile materiilor prime și cele ale produselor industriale, este totodată menită să stimuleze lichidarea subdezvoltării și ridicarea economică a tuturor țărilor.

Crearea noii ordini în cadrul căreia țările rămase în urmă să se poată dezvolta mai repede, să recîștige terenul istoricește pierdut ca urmare a politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, trebuie să favorizeze activitatea economică productivă a tuturor popoarelor. Îndeplinirea ei este de aceea foarte complexă și cere eforturi susținute din partea tuturor statelor. Pentru a se ajunge la instaurarea în fapt a noii ordini economice internaționale se cere o participare activă a tuturor națiunilor pentru elaborarea normelor care să stea la baza ei. România concepe astfel noua ordine economică internațională în perspectiva unor relații multilaterale, stabile, pe termen lung între toate țările lumii, de o largă colaborări fructuoase pentru toate popoarele.

O deosebită utilitate ar avea în acest context elaborarea unor programe speciale sub egida Organizației Națiunilor Unite și a altor organisme internaționale, care să unească și să canalizeze mijloacele statelor spre realizarea obiectivelor de interes general pentru omenire. Organizației Națiunilor Unite, altor organizații internaționale, le revine un rol important în calitatea lor de cadru organizat pentru participarea activă a tuturor statelor lumii, fără deosebire de mărime, orînduire socială și stadiu de

dezvoltare, la rezolvarea unor probleme ca lichidarea subdezvoltării, dezarmarea, înainte de toate cea nucleară, eradicarea foamei ș.a. care interesează întreaga comunitate internațională.

LINIA POLITICĂ STATORNICĂ A ROMÂNIEI în viața internațională contemporană, de desfășurare largă a colaborării cu toate țările lumii, are baze principale adânc ancorate în natura socialistă a orînduirii noastre și a drumului pe care ne dezvoltăm. În cadrul relațiilor economice externe ale României, schimburile comerciale și cooperarea în producție cu țările socialiste dețin și vor continua să dețină ponderea principală. Așa cum a arătat secretarul general al P.C.R. cu ocazia vizitei în țara noastră a tovarășului Todor Jivkov în fruntea delegației de partid și guvernamentale a Republicii Populare Bulgaria, „România este hotărîtă să dezvolte colaborarea atît cu Republica Populară Bulgaria, cît și cu celelalte țări socialiste. Fără îndoială că această colaborare în realizarea Programului complex adoptat de comun acord corespunde pe deplin intereselor fiecărei țări socialiste, cît și afirmării forței socialismului pe plan internațional, politicii de cooperare între toate țările socialiste, cauzei păcii“. Amplificăm, totodată, și diversificăm mai departe relațiile economice cu țările în curs de dezvoltare, cu toate țările care acționează pentru dezvoltarea economico-socială independentă, cu țările nealiniate. În spiritul necesității participării active la diviziunea internațională a muncii și al principiilor coexistenței pașnice între statele cu orînduire socială diferite, România promovează consecvent o politică de extindere a relațiilor economice cu toate țările, inclusiv cu cele capitaliste dezvoltate. Comerțul și cooperarea în producție cu fiecare din aceste grăpuri de țări și cu fiecare țară în parte, formarea de societăți mixte și alte forme de schimburi și colaborare, așezate pe baze reciproc acceptabile și desfășurate în spiritul echității, sînt fertilizante pentru toate părțile participante. Diversificarea relațiilor economice ale României, antrenînd țări de pe toate continentele, cu resurse și posibilități dintre cele mai variate, multiplicarea formelor de colaborare și valorificarea implicită a unor potențiale rămase prea mult timp nefolosite, oglindesc stadiul atins de adîncirea interdependențelor în lumea contemporană. Ele arată, totodată, că mai există încă un cîmp larg de manifestare a aportului specific al fiecărei țări, al fiecărui popor la configurația lumii noi care se făurește, a civilizației socialismului și a comunismului.

Realizările popoarelor în lupta lor pentru dezvoltarea liberă și independentă dovedesc că nici o forță din lume nu poate împiedica triumful final al cauzei eliberării naționale și sociale. „Noi avem ferma convingere — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitei în țara noastră a președintelui Portugaliei, Francisco da Costa Gomes — că, prin lupta lor unită, popoarele pot pune capăt vechii politici, pot realiza o nouă ordine economică și politică internațională și asigura promovarea în relațiile dintre state a principiilor egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, respectării dreptului fiecărui popor de a-și făuri viața așa cum dorește“.

Cu îndreptățită satisfacție și mîndrie poporul nostru constată că o serie de evenimente petrecute în ultimul timp pe arena internațională au adus confirmări istorice ale tezelor și aprecierilor cuprinse în Programul Partidului Comunist Român cu privire la mutațiile care au loc în lumea de astăzi, confirmări ale justeții orientărilor de politică externă ale României.

Cu atît mai vie este satisfacția, cu atît mai deplină aprobarea poporului nostru față de rezultatele remarcabile, de importanță istorică, cu care s-au încheiat recente vizite întreprinse de președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Brazilia și Mexic, convorbirile purtate cu conducătorii Statelor Unite ale Americii, Angliei, Venezuelei și Senegalului. În telegrama adresată Secretarului general al partidului de către Consiliul de Miniștri al Republicii Socialiste România se spune: „Modul cutezător și concret în care abordați problemele, stilul nou pe care îl imprimați contactelor la cel mai înalt nivel în vederea identificării și fructificării posibilităților de extindere și diversificare a raporturilor internaționale ale României constituie un exemplu minunat de dăruire patriotică, de slujire fără preget a intereselor poporului, a cauzei generale a păcii și progresului social în lume“.

Este pentru noi toți un temei de îndreptățită mîndrie și profundă satisfacție să constatăm că toată această dinamică și neprecupețită activitate a conducătorului partidului și statului nostru este încununată, zi de zi, cu rezultate concrete care se răsfrîng nemijlocit asupra accelerării înaintării țării spre noi trepte de progres și civilizație, asupra stimei și prestigiului de care se bucură România socialistă în concertul națiunilor lumii.

L. STROJA

CONTRIBUȚII DE SEAMĂ LA DEZVOLTAREA RELAȚIILOR ECONOMICE INTERNAȚIONALE

În cursul vizitei în Brazilia, în prezența președinților Nicolae Ceaușescu și Ernesto Geisel au fost semnate următoarele documente:

- acordul privind cooperarea în industria siderurgică prin livrări pe credit;
- acordul privind transferul de tehnologii în domeniul industriei farmaceutice;
- acordul comercial, de plăți și de cooperare economică;
- acordul privind transporturile maritime;
- protocolul de cooperare în domeniul minier;
- contractul privind livrarea de minereu de fier brazilian către România.

De asemenea, în urma întîlnirilor de lucru, care au avut loc între reprezentanții celor două părți, au fost încheiate o serie de acorduri și contracte privind dezvoltarea comerțului și cooperării dintre cele două țări în următoarele domenii: subansamble de tractoare, echipament de construcție, instalații de foraj și utilaje pentru industria petrochimică, instalații pentru explorări și exploatarea miniere, linii de ciment, mașini-unelte și alte produse ale industriilor construcției de mașini, metalurgice și chimice.

La Sao Paulo au fost semnate contractele de cooperare economică și industrială între întreprinderile românești „Mecanoexportimport“ și „Universal tractor“ — pe de o parte, și firma Malves S.A. din Sao Paulo, pe de altă parte. Aceste contracte se referă la livrări de tractoare și echipamente pentru utilaje și construcții care urmează a fi asamblate de firma braziliană Malves și comercializate pe piața Braziliei.

În cadrul convorbirilor care au avut loc la Caracas între președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu

și președintele Republicii Venezuela, Carlos Andres Perez, a fost reliefată necesitatea continuării într-un ritm accelerat a acțiunilor de cooperare întreprinse pînă acum în domeniile energetice și agricole, precum și deosebita utilitate a inițierii unor noi programe și proiecte de cooperare în domeniile industriei petrolului, industriei chimice și petrochimice, industriei metalurgice, precum și în alte domenii de interes comun.

În cursul vizitei în Mexic, în prezența președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a președintelui Statelor Unite Mexicane, Luis Echeverria Alvarez au fost semnate o serie de documente, printre care:

- acord de cooperare economică și industrială;
- acord de cooperare agrozootehnică și forestieră;
- acord de cooperare în domeniul industriei ușoare;
- acord de cooperare în domeniul construcției de mașini;
- acord de cooperare în domeniul mineritului;
- acord de cooperare privind utilaje energetice;
- acord de cooperare în domeniul petrolului și petrochimiei;
- acord în domeniul utilizării energiei nucleare în scopuri pașnice;
- acord de cooperare științifică și tehnologică.

În cadrul scurtei vizite la Washington, în cursul întîlnirii dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Gerald Ford au fost reliefate noi posibilități și căi de amplificare a colaborării dintre România și S.U.A.

Totodată, membri ai delegației române au purtat cu partea americană discuții asupra unor probleme de interes comun privind cooperarea economică și industrială între cele două țări, în domeniile construcției de mașini, industriei petroliere și petrochimice, industriei ușoare și în alte ramuri.

În Anglia, în cursul convorbirii dintre președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru Harold Wilson, precum și al întîlnirii cu reprezentanții ai cercurilor economice și de afaceri din Marea Britanică s-a exprimat dorința reciprocă de a intensifica relațiile de colaborare româno-britanice, de cooperare industrială, inclusiv prin organizarea de societăți mixte atît în cele două țări cît și pe terțe piețe.

Vizita oficială în țara noastră a președintelui Republicii Portugeze, general Francisco da Costa Gomes, a prilejuit semnarea — alături de Tratatul de prietenie și colaborare dintre România și Portugalia — și a unei serii de acorduri, cum sînt: Acordul comercial pe termen lung, Acordul pe termen lung de cooperare economică și tehnico-științifică, Acordul de cooperare științifică și tehnologică, precum și Protocolul privind dezvoltarea cooperării economice și tehnice.

Totodată, s-a hotărît ca organele competente din cele două țări să studieze și să adopte măsuri în vederea încheierii altor acorduri și convenții în domeniul: transporturilor rutiere de pasageri și mărfuri, al evitării dublei impuneri, al garantării investițiilor de capital, al colaborării în domeniul radioteleviziunii, între agențiile de presă, între organizațiile de ziariști ș.a.

Munca pentru sine și munca pentru societate — îmbinare a interesului personal cu cel general în orînduirea socialistă

DELIMITAREA celor două părți ale produsului nou creat este o problemă cardinală a economiei socialiste conduse în mod planificat. Ea presupune să se aibă în vedere că, în timp ce produsul, (respectiv valoarea) pentru sine reprezintă sursa de acoperire a necesităților de consum ale populației din perioada prezentă, produsul pentru societate este premisa materială fundamentală care asigură largirea posibilităților de satisfacere a nevoilor de consum ale populației în perioada viitoare și că, în final, ambele părți, direct sau indirect, sînt folosite, deopotrivă, în interesul oamenilor muncii.

„Progresul impune — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — ca fiecare cetățean să producă atît pentru sine cît și pentru societate; între munca pentru sine și munca pentru societate nu există contradicții, deoarece cu cît este mai mare partea destinată societății, cu atît sporește mai rapid avuția națională și, pe această bază, bunăstarea întregului popor, veniturile fiecărui om al muncii.”

În condițiile societății noastre socialiste, dinamica ambelor părți ale produsului și valorii nou create este posibil și necesar să aibă o evoluție rapidă și continuu ascendentă. Atît produsul pentru sine cît și produsul pentru societate cresc în mod armonios și proporțional odată cu dezvoltarea forțelor de producție, cu sporirea productivității muncii și a volumului venitului național pe locuitor. Desigur, dinamica ascendentă și rapidă a produsului pentru sine și a produsului pentru societate nu presupune ca acestea să crească în ritmuri egale. Aceste ritmuri vor fi diferențiate în fiecare etapă în funcție de volumul sarcinilor privind industrializarea, intensificarea agriculturii, dezvoltarea altor ramuri, ridicarea accelerată a nivelului de trai etc. Din toate documentele Congresului al XI-lea rezultă însă că este deosebit de important ca, la stabilirea unor ritmuri diferențiate, să se aibă în vedere faptul obiectiv că un volum redus al produsului pentru sine și o dinamică lentă a acestuia ar veni în contradicție cu legea economică fun-

damentală a socialismului, cu scopul orînduirii socialiste, iar dimpotrivă, un volum exagerat și o dinamică forțată a acestuia, un consum irațional, caracterizat de risipă, ar afecta resursele necesare dezvoltării, reproducției largite, satisfacerii unor nevoi generale, viitoare.

Munca pentru sine și munca pentru societate, produsul pentru sine și produsul pentru societate sînt categorii economice fundamentale, de bază, ale producției socialiste care înmănușează întreaga gamă de interese economice prezentate în socialism. Stînd la baza celor două procese fundamentale din societatea socialistă, a consumului și a acumulării, și jucînd rol hotărîtor, determinant în raport cu acestea, creează posibilitatea satisfacerii și îmbinării în mod optim, atît a intereselor personale, cît și a celor de grup și sociale, a intereselor celor două clase prietene ale societății și a păturii intelectualității, a oamenilor muncii de diferite naționalități, a intereselor prezente și viitoare ale națiunii.

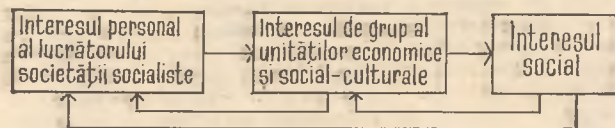
Destinație unică : Omul și nevoile sale

Impărțirea muncii și a produsului nou creat într-o parte destinată consumului și într-o altă parte destinată dezvoltării, este o necesitate obiectivă, cu caracter de lege, impusă de nevoia de progres, valabilă pentru toate orînduirile social-economice în care gradul de dezvoltare a forțelor de producție și nivelul productivității muncii permit ca producătorul să creeze mai mult decît cele destinate întreținerii lui și a familiei sale. În asemenea condiții societatea, pe lîngă satisfacerea unor nevoi curente, imediate, pe lîngă simpla menținere a existenței umane, poate și trebuie să asigure premisele și pentru propria ei dezvoltare, pentru depășirea stadiilor anterioare. „Întreaga dezvoltare a societății omenestii, după depășirea treptei sălbăticiei animale — subliniază Engels —, începe din ziua în care munca familiei a creat mai multe produse decît erau necesare pentru întreținerea ei, din ziua în care o parte a muncii a putut fi utilizată pentru producerea nu numai a simplelor mijloace de trai, ci și a mijloacelor de producție. Un excedent al produsului muncii peste cheltuielile de întreținere a muncii, precum și crearea și mărirea unui fond social de producție și de rezervă din acest excedent, a fost și este baza oricărei dezvoltări sociale, politice și intelectuale”¹). Analizînd aceeași necesitate obiectivă, în condițiile concrete ale țării noastre, la Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază că „Viitorul țării depinde nu de ceea ce se consumă la un moment dat, ci, în primul rînd, de mijloacele materiale destinate creșterii continue a bogăției naționale”²).

Impărțirea muncii, a produsului și în condițiile producției de măruri a valorii nou create pentru consum și dezvoltare, nu este deci determinată și legată de exploatare. În societățile bazate pe exploatare, proprietatea asupra mijloacelor de producție permite, însă, de fiecare dată, exploatarelor ca să însușească în mod gratuit partea valorii nou create care depășește cele destinate consumului producătorilor și să folosească aceasta în scopuri străine de cei ce au creat-o. Odată cu aceasta, părțile respective ale valorii nou create îmbracă diferite forme și constituie conținutul unor categorii economice a căror natură social-economică este determinată de natura relațiilor de producție dominante. În mod corespunzător, în societățile bazate pe proprietatea privată asupra mijloacelor de producție, resursele destinate producătorilor a căror sursă este munca necesară a acestora, constituie conținutul produsului necesar. Din supra munca producătorilor rezultă „plusprodusul”, care este însuși în mod gratuit, în diferite forme, de proprietarii mijloacelor de producție : de stăpînul de sclavi, de moșierul feudal sau de capitalist.

Spre deosebire de categoriile muncă necesară și supramuncă, produs necesar și plusprodus, caracteristice orînduirilor bazate

pe proprietatea privată, munca și produsul (respectiv valoarea) pentru sine și munca și produsul (respectiv valoarea pentru societate) sînt categorii economice specifice socialismului. Ele constituie expresia relațiilor de colaborare și ajutor reciproc statornicite între lucrători, unitățile economice și statul socialist, a condițiilor în care oamenii muncii sînt în același timp și proprietari ai mijloacelor de producție și beneficiari a rezultatelor producției.

Alături de această accepțiune, în literatura de specialitate s-a exprimat și părerea, conform căreia, categoriile produs necesar și plusprodus sînt categorii general valabile pentru toate orînduirile sociale și care, în condițiile socialismului, îmbracă forma specifică a categoriilor produs pentru sine și produs pentru societate.

De asemenea, unii consideră că în socialism există atît categoriile de produs necesar și plusprodus, cît și produs pentru sine și produs pentru societate. În accepția autorilor lor, produsul necesar și plusprodusul sînt categorii care reflectă nemijlocit procesul de producție, în timp ce produsul pentru sine și produsul pentru societate sînt categorii ale repartiției.

O diversitate și mai mare de păreri se manifestă în legătură cu esența și conținutul acestor categorii. Unii dintre economiști consideră că produsul pentru sine se rezumă la resursele obținute pe bază de muncă de lucrătorii din sfera productivă. În accepțiunea lor, produsul pentru sine se identifică cu retribuția obținută după muncă. Ca urmare, o serie de necesități ale oamenilor muncii (învățămînt, ocrotirea sănătății etc.) se satisfac pe seama produsului pentru societate. Alți autori susțin că produsul, respectiv valoarea pentru sine cuprinde resursele repartizate pe bază de muncă și din fondurile sociale după alte criterii, adică veniturile reale ale producătorilor.

Există și autori care consideră că și resursele destinate lucrătorilor din sfera neproductivă trebuie incluse în sfera produsului, pentru sine. Veniturile reale ale populației ocupate în sfera neproductivă (adică retribuția individuală și partea din cheltuielile social-culturale ale statului care îi revine) a cărei activitate este menită să asigure formarea, perfecționarea și refacerea forței de muncă, ocrotirea sănătății etc. își au izvorul — se susține în sprijinul acestei concepții — în produsul necesar al lucrătorilor din sfera producției materiale. Dacă costul acestor servicii nu ar fi suportat prin sistemul redistribuirii venitului național de la bugetul de stat, acesta ar trebui să fie plătit în întregime din retribuția individuală a lucrătorilor din sfera pro-

ducției materiale, care ar constitui în acest caz izvorul formării veniturilor populației din sfera neproductivă.)

Pe baza celui de-al treilea criteriu, cel al destinației nemijlocite a diferitelor părți ale valorii nou create, sfera produsului, pentru sine poate fi delimitată de sfera produsului pentru societate. Se ține seama de o serie de elemente ca, de exemplu, faptul dacă părțile componente ale acestora se obțin direct pe bază de muncă, sau indirect, din fondurile social-culturale, dacă îmbracă forma materială, bănească sau cea a serviciilor, dacă servesc consumului curent sau celui eșalonat pe o perioadă mai îndelungată etc.

Criteriul destinației nemijlocite a diferitelor părți ale produsului nou creat corespunde, și după părerea noastră, în cea mai deplină măsură cerințelor în conformitate cu care poate fi soluționată determinarea conținutului categoriilor în cauză. Considerăm, însă, că acest criteriu nu a fost aplicat cu consecvență nici chiar de cei care l-au adoptat. De aceea, delimitarea produsului pentru sine de produsul pentru societate poate fi îmbunătățită în continuare prin aplicarea consecventă a criteriului destinației părții respective a produsului nou creat.

Aplicarea consecventă a acestui criteriu presupune, după părerea noastră, ca tot ceea ce este necesar producătorului pentru reproducția forței sale de muncă, pentru întreținerea familiei, pentru satisfacerea nevoilor sale multilaterale de natură materială și spirituală, pentru asigurarea condițiilor de trai corespunzătoare omului socialismului — figură centrală, scop al producției — să fie inclusă în produsul pentru sine.

Ca urmare, considerăm că produsul pentru sine trebuie să cuprindă și resursele destinate construcțiilor social-culturale, de locuințe, extinderii bazei materiale a învățământului, ocrotirii sănătății, culturii, artei sportului etc.

De asemenea, având în vedere activitatea economico-organizatorică, educativă etc. a statului desfășurată în interesul societății, a oamenilor muncii, în condițiile socialismului și cheltuielile de funcționare a aparatului de stat socialist trebuie incluse în produsul, pentru sine.

Ca urmare, produsul pentru societate va cuprinde totalitatea resurselor destinate reproducției largite, constituirii fondurilor de rezervă și asigurare, întăririi capacității de apărare a țării, precum și cele destinate celor înapți de muncă.

În limite istorice constituite

produsul pentru sine, este destinat satisfacerii nevoilor oamenilor muncii în mod direct și nemijlocit. Produsul pentru societate satisface indirect nevoile societății, în forma mijloacelor de producție, prin asigurarea condițiilor necesare dezvoltării. În felul acesta, împărțirea produsului nou creat în produs pentru sine și în produs pentru societate imbină, în mod armonios, interesele generale ale societății cu interesele personale, fundamentale ale celor ce muncesc, interesele momentane, imediate ale acestora cu cele viitoare, de perspectivă. Toate acestea, ca urmare a faptului că, în socialism, așa cum subliniază Marx, „producătorul beneficiază în calitate de membru al societății, de ceea ce i se reține ca persoană particulară”¹). În orinduirea socialistă — se evidențiază în același sens în Codul Muncii — munca și rezultatele sale, munca pentru sine și munca pentru societate, formează o unitate indisolubilă, se condiționează reciproc spre bunăstarea fiecărui om al muncii și propășirea întregii societăți²).

În orinduirile bazate pe proprietatea privată asupra mijloacelor de producție, volumul și dinamica produsului necesar și a plusprodusului sunt determinate de interesele claselor exploatare. În conformitate cu legile economice specifice acestor orinduirii, volumul produsului necesar tinde să fie împins la limita și în unele zone subdezvoltate ale lumii sub limita celor necesare refacerii forței, de muncă în condițiile fizice și sociale normale, date. Dinamica produsului necesar rămâne în mod legitim în urma posibilităților oferite de dinamica forțelor de producție, a productivității muncii și a venitului național pe locuitor. Rezultă deci că, în orinduirile bazate pe proprietatea privată, volumul și dinamica produsului necesar sunt determinate, nu nemijlocit de dezvoltarea forțelor de producție, ci de legitățile acestor moduri de producție. Limitele consumației individuale ale muncitorului, istoricește constituite, deci și ale produsului necesar, au caracter de clasă, reflectă relațiile de

exploatare. Spre deosebire de aceasta, plusprodusul, în special partea destinată consumului parazit al claselor exploatare, este supradimensionat iar dinamica lui depășește dinamica forțelor de producție, a productivității muncii și a venitului național pe locuitor. Ca urmare, plusprodusul înglobează o parte din ce în ce mai mare din valoarea nou creată.

În condițiile socialismului, îngrădirile de clasă ale raportului dintre valoarea pentru sine și pentru societate sunt înlăturate. Conform legităților acestei orinduirii, limitele produsului pentru sine se largesc până la acel volum al consumației „pe care, pe de o parte îl îngăduie forța productivă existentă a societății... iar pe de altă parte, cere deplina dezvoltare a individualității...”³). Aceasta înseamnă că, volumul și dinamica produsului pentru sine și a produsului pentru societate sunt strict determinate de gradul, nivelul de dezvoltare al forțelor de producție și în consecință de nivelul productivității muncii și de volumul venitului național pe locuitor. Caracteristica esențială a volumului și a dinamicii produsului pentru sine și a produsului pentru societate constă în aceea că, între evoluția acestor două părți ale produsului și posibilitățile oferite de dezvoltarea forțelor de producție, există o legătură directă și nemijlocită. În concordanță cu nivelul de dezvoltare a forțelor de producție, volumul și dinamica produsului pentru sine și a produsului pentru societate sunt determinate în mod conștient, planificat în cadrul politicii economice, a Partidului Comunist Român și a statului nostru socialist.

Valoarea pentru sine și valoarea pentru societate fiind două componente ale venitului național, ratele lor, adică raportul procentual față de suma acestor elemente, sunt invers proporționale.

Fiind categorii ale producției, contactul cu ele este mijlocit de categoriile repartiției și consumului, în ultima instanță de fondul de consum și de fondul de acumulare-dezvoltare. Deși valoarea pentru sine concentrează totalitatea resurselor destinate consumului oamenilor muncii (consum individual sau colectiv, curent sau eșalonat pe o perioadă mai îndelungată), iar valoarea pentru societate resursele destinate dezvoltării, ratele valorii pentru sine, 'VS și a valorii pentru societate 'Vs nu se identifică cu ratele fondului de consum 'FC și a fondului de acumulare-dezvoltare FAD calculate pe baza venitului național.

Rata valorii pentru sine va fi, pe de o parte, mai mare decât rata fondului de consum, deoarece valoarea pentru sine este și sursa fondului de dezvoltare social-culturală, fond care, în procesul reparației nu este cuprins în fondul de consum, ci în fondul de acumulare-dezvoltare, parte constitutivă a fondului național de dezvoltare economico-socială.

Rata valorii pentru sine va fi, pe de altă parte, mai mică decât rata fondului de consum, deoarece fondul de consum cuprinde și resursele necesare întreținerii celor înapți, sursa căruia este valoarea pentru societate.

În mod corespunzător, rata valorii pentru societate va fi, pe de o parte, mai mare decât rata fondului de acumulare-dezvoltare, deoarece valoarea pentru societate cuprinde și resursele necesare întreținerii celor înapți, resurse care constituie parte componentă a fondului de consum.

Rata valorii pentru societate va fi, pe de altă parte, mai mică decât rata fondului de acumulare-dezvoltare, adică 'Vs mai mare ca 'FAD, deoarece fondul de dezvoltare include și investițiile social-culturale, a căror sursă este valoarea pentru sine.

Faptul că volumul resurselor destinate oamenilor muncii este mai larg decât cel al fondului de consum, a fost analizat de economiști. Astfel, s-a propus introducerea unei categorii economice care să concentreze fondul de consum și investițiile social-culturale și care să fie denumită „resurse totale destinate satisfacerii nevoilor de consum”⁴), sau „fond de consum extins”⁵). Resursele totale destinate satisfacerii nevoilor de consum, acțiunilor legate de ridicarea nivelului de trai, reprezintă, după aprecierea autorului conceptului, 71—73% din venitul național în cîntinul 1971—1975.

În felul acesta, problema concentrării tuturor resurselor destinate oamenilor muncii a fost soluționată în domeniul consumului, ea a rămas însă nesoluționată, în continuare, în domeniul producției. După părerea noastră, problema poate fi rezolvată punînd la baza delimitării produsului (respectiv valorii) pentru sine și a produsului (respectiv valorii) pentru societate criteriul destinației nemijlocite a diferitelor părți ale produsului nou creat, respectiv a venitului național.

Adoptarea criteriului destinației nemijlocite pentru determinarea celor două părți ale produsului nou creat sporește valoarea cognitivă a categoriilor produs pentru sine și produs pentru societate. Așa după cum orice categorie economică trebuie să reflecte o anumită porțiune, secțiune a realității, în conformitate cu denumirea sa, categoria produsul, respectiv valoarea pentru sine, trebuie să cuprindă totalitatea resurselor destinate satisfacerii nevoilor de consum ale oamenilor muncii, iar produsul, respectiv valoarea pentru societate, cea pe care reținînd-o de la consum, societatea o folosește pentru dezvoltare.

Aceasta desigur nu contravine faptului că, odată cu înaintarea noastră spre socialism și comunism, crește continuu pondera

lector univ. Ana Maria LUPAN

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
(Continuare în pag. 24)

1. Fr. Engels, *Anti-Dühring*, E.S.P.L.P., București, 1955, pag. 214.
2. Nicolae Ceaușescu, *Raport la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român*, Editura politică, București, 1974, pagina 59.
3. Haralambie Niculescu, *Relația dintre procesul de creare a valorii și de valorificare în socialism*, Probleme economice, 1972, nr. 1.
4. K. Marx, Fr. Engels, *Opere*, vol. 19, Editura politică, București, 1964, pagina 19-20.
5. *Codul Muncii al Republicii Socialiste România*, Legea nr. 10/1972, Bul. Of. al R.S. România, anul VIII, nr. 140, partea I, 1 dec. 1972.
6. K. Marx, Fr. Engels, *Opere*, vol. 25, partea II-a, Editura politică, București, pagina 412.
7. Manca Mănescu, *Creșterea nivelului de trai al populației, obiectiv central al strategiei dezvoltării economice și sociale*, Probleme economice, 1973, nr. 9.
8. Emilian Dobrescu, *Corelația dintre acumulare și consum*, Editura politică, București, 1971, pag. 89.

ECONOMIE NATIONALA

EN

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

Implicații asupra progresului economic

ACCELERAREA ritmului de dezvoltare economică și socială, asigurarea unei înalte eficiențe impun ca din resursele de care dispunem, cu consumuri din ce în ce mai reduse de energie, combustibil, materii prime și materiale să obținem un volum tot mai mare de valori de întrebuințare, de înaltă calitate și competitivitate.

Se știe că, încă cu mulți ani în urmă, partidul a adresat oamenilor muncii și organismelor economice îndemnul de a adopta, la fiecare loc de muncă și la scara întregii economii, măsuri corespunzătoare care să conducă la gospodărirea rațională a resurselor materiale. Potrivit prevederilor Directivelor Congresului al XI-lea al P.C.R., în cincinalul 1976—1980 cheltuielile de producție urmează să scadă cu 6,5—7%. „In mod deosebit — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — vor trebui urmărite reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil și energie, utilizarea integrală a capacităților de producție și a timpului de lucru, gospodărirea judicioasă a tuturor mijloacelor materiale și financiare”.¹⁾

În acest sens, ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 19 martie a.c., analizând rezultatele din 1974 în ce privește realizarea normelor de consum la principalele produse și materii prime, materiale, combustibil și energie, a trasat sarcina ministerelor economice, centralelor industriale și întreprinderilor să treacă cu mai multă hotărâre la adoptarea de programe concrete pe fiecare produs în parte care să conducă la încadrarea în normele de consum de materii prime, materiale, combustibil și energie planificate, să se îmbunătățească tehnologiile de fabricație, să se extindă folosirea înlocuitorilor.

Acest lucru este justificat de faptul că, în actuala etapă de dezvoltare a economiei noastre, cit și în perioada de perspectivă, reducerea cheltuielilor materiale are o importanță cu totul aparte, reprezentând punctul nodal al creșterii eficienței economice, datorită multiplelor implicații pe care acest proces le are asupra creșterii productivității muncii sociale, micșorării costurilor de producție și sporirii venitului național.

Reducerea cheltuielilor materiale și sporirea productivității muncii sociale

ALĂTURI de rolul important în dinamizarea ritmului de creștere a producției, reducerea cheltuielilor materiale prezintă o mare eficacitate asupra **sporirii productivității muncii sociale**. În acest sens, sint de reținut câteva aspecte.

În primul rând, trebuie menționată **influența micșorării normelor de consum de materiale** asupra creșterii productivității muncii sociale. Astfel, în urma economisirii resurselor materiale, prin micșorarea normelor de consum, va crește volumul producției și, de asemenea, productivitatea muncii. Sporul de producție realizat pe seama economiilor de materiale face ca timpul de muncă să se împartă la o cantitate mai mare de produse și invers, conducând la creșterea productivității muncii sociale.

Trebuie menționat de asemenea că **economia de materiale** ce se obține pe baza micșorării normelor de consum conduce la creșterea productivității muncii sociale, cu alte cuvinte, la reducerea cheltuielilor totale de muncă pe unitatea de produs, chiar în condițiile în care cheltuielile de muncă vie pe produsul respectiv rămân aceleași. Acest lucru iese mai clar în evidență dacă analizăm fenomenul respectiv în mai multe ramuri de producție care participă la fabricarea unui anumit produs.

Cele arătate mai înainte constituie, însă, numai un aspect al problemei abordate. După cum se știe, introducerea și extinderea progresului tehnic neîntrerupt, folosirea pe scară largă a procedeelor tehnologice moderne, perfecționarea organizării producției și a muncii etc. se prezintă ca principali factori tehnico-productivi ai economisirii resurselor materiale, dar, în același timp, ei constituie și direcții de prim ordin ale creșterii productivității muncii. Se desprinde că acțiunea de economisire a resurselor materiale **constituie totodată și un stimulent pentru introducerea tehnicii noi, perfecționarea proceselor tehnologice și a organizării producției, având efecte complexe asupra creșterii productivității muncii sociale**.

Studierea influenței reducerii cheltuielilor materiale asupra sporirii productivității muncii sociale prezintă o deosebită importanță pentru economia națională, ținând seama de înalta sa eficacitate, cit și, mai ales, de faptul că în țara noastră nivelul productivității muncii este mai scăzut decât cel realizat în țările dezvoltate din punct de vedere industrial. Aceasta scoate în evidență rezervele mari ce există în domeniul utilizării resurselor materiale ce pot fi și trebuie atrase în circuitul economic, pentru asigurarea creșterii în ritmuri mai înalte a productivității muncii sociale.

Influența cheltuielilor materiale asupra costurilor de producție

INTENSIFICAREA acțiunii de economisire a resurselor materiale deține un rol deosebit de important și în **micșorarea cheltuielilor de producție**. Aceasta derivă din faptul că, în marea majoritate a ramurilor industriale, cit și pe ansamblul industriei, cheltuielile pentru materii prime, materiale, combustibil, energie, apă și amortizări ocupă cea mai mare pondere în totalul cheltuielilor de producție, constituind factorul hotărâtor al reducerii acestora.

Proporția diferită a fiecărui element component al prețului de cost face ca același procent de reducere al unui element sau altuia să-i corespundă reduceri diferite ale prețului de cost, în funcție de greutatea lui specifică în acest preț. Dacă notăm prin x greutatea specifică a unui element în totalul cheltuielilor de producție, iar prin y măsura (tot în procente) în care trebuie redus elementul respectiv, astfel încât să se realizeze o micșorare cu 1% a cheltuielilor totale de producție, și

aplicând formula $y = \frac{100}{x}$ la structura

cheltuielilor de producție pe ansamblul industriei republicane în anii 1951, 1955, 1960, 1965 — 1973 și 1975, rezultă că mărimea lui y pentru fiecare element component al acestor cheltuieli este cea arătată în tabelul nr. 1, rîndurile 1—10. Este de

remarcat că la cheltuielile materiale indicele y prezintă o tendință de scădere, de la 1,261 în anul 1951 la 1,202 în 1973, respectiv 1,183 în 1975, fiind mult mai mic decât indicele corespunzător al cheltuielilor pentru munca vie, a cărui mărime crește de la 4,831 în 1951 la 5,952 în 1973 și se prevede să ajungă la 6,452 în 1975.

În cadrul cheltuielilor materiale, elementul component cu cea mai mare pondere îl constituie materiile prime și materialele, a cărui mărime a lui y a scăzut succesiv de la 1,600 în anul 1951 la 1,464 în 1973.

Pe baza acestor date, în rîndurile 11—19 ale tabelului s-a calculat eficiența reducerii cu un procent a cheltuielilor materiale — atît în totalitatea lor, cit și pe fiecare element în parte — comparativ cu aceeași reducere a celorlalte elemente ale prețului de cost. Rezultatele obținute demonstrează înalta eficiență a reducerii cheltuielilor materiale. În anul 1973, de pildă, un singur procent de reducere a cheltuielilor pentru materii prime și materiale a fost de 4,879 ori mai eficient decît reducerea relativă corespunzătoare la retribuții (față de 3,676 ori în anul 1951) și de 11,777 ori mai eficient decît la amortizări. Datorită ponderii lor deosebite, acestea au determinat ca și pe total, în anul 1973, reducerea cu un procent a cheltuielilor materiale să fie de 4,952 ori mai eficientă decît reducerea corespunzătoare a cheltuielilor pentru munca vie (față de 3,831 ori în 1951) și se prevede ca în 1975 să fie de 5,454 ori mai eficientă. În mod firesc, **eforturile principale pentru reducerea cheltuielilor totale de producție trebuie să fie îndreptate spre micșorarea cheltuielilor materiale, îndeosebi spre economisirea resurselor de materii prime și materiale**.

Evident că proporțiile de participare a diferitelor elemente ale cheltuielilor materiale la reducerea totală a prețului de cost nu pot fi aceleași în toate ramurile industriei, ele variînd de la ramură la ramură, în raport de structura prețului de cost în fiecare ramură. De pildă, în unele ramuri industriale ca: prelucrarea țîței-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu: Raport la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, Editura politică, București, 1974, p. 51—52.

lui, cocsochimică, metalurgia feroasă, metalurgia neferoasă, construcții de mașini și prelucrarea metalelor, chimică, textilă, confecții, alimentară, săpunuri și cosmetice etc., în care ponderea cea mai ridicată o au cheltuielile de materii prime și materiale, eficacitatea fiecărui procent de reducere a cheltuielilor din această grupă este mai mare, ducând la o micșorare substanțială a prețului de cost.

Un singur procent de reducere a cheltuielilor de materii prime și materiale în anul 1973 a fost de peste 18 ori mai eficient decât reducerea relativă corespunzătoare a retribuției în industria prelucrării țicleiului, de peste 13 ori în industria alimentară, de aproape 12 ori în industria săpunurilor și cosmeticelor, de 10 ori în industria cocso-chimică, de aproape 9 ori în industria metalurgiei feroase, de peste 6 ori în industria textilă și chimică, de peste 4 ori în industria confecțiilor, de circa 4 ori în industria pielăriei, blănăriei și încălțăminteii, industria celulozei și hîrtiei, industria construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor etc. Ca urmare, în aceste ramuri **accentul principal trebuie pus pe folosirea mai eficientă a materiilor prime și a materialelor.**

În industria energiei electrice și termice, micșorarea cheltuielilor de combustibil prezintă o mare eficacitate, un singur procent de reducere a acestor cheltuieli fiind mai eficace de peste 8 ori decât reducerea corespunzătoare la materii prime și materiale și de peste 5 ori la retribuții. În mod firesc, acțiunea de reducere a prețului de cost în această ramură trebuie orientată în primul rînd spre economisirea pe toate căile a combustibilului.

Micșorarea cheltuielilor de amortizare va avea o contribuție deosebită la reducerea totală a prețului de cost, îndeosebi în industria extracției petrolului și a gazelor petroliere. Datele arată că și în alte ramuri ca: industria energiei electrice și termice, industria extractivă a gazului metan, industria cărbunelui, contribuția acestui element va fi importantă.

Pe baza acestor date, și ținînd seama de structura mult diferită a cheltuielilor materiale în cadrul ramurilor industriale, apare clar că inșeși căile concrete de redu-

cere a lor nu pot fi aceleași în toate ramurile, aceasta avînd loc în proporții variate în diferite ramuri. Acțiunea de reducere a cheltuielilor materiale nu poate fi organizată — așadar — la întîmplare, fără a ține seama de particularitățile fiecărei ramuri, de eficacitatea fiecărui procent de reducere a diferitelor elemente de cheltuieli. În această direcție, este necesar ca **accentul principal să fie pus asupra elementelor hotărîtoare, cu o pondere mai ridicată, avînd eficacitate mai mare în micșorarea cheltuielilor materiale și a costurilor totale de producție.**

Paralel cu determinarea eficienței reducerii cu un procent a cheltuielilor materiale comparativ cu aceeași reducere a celorlalte elemente ale prețului de cost, o mare importanță prezintă **calculul influenței pe care economia de materiale o exercită asupra reducerii cheltuielilor de producție.** Atunci cînd determinăm această influență trebuie să ținem seama și de celelalte elemente componente, intrucît nu toate influențează în aceeași măsură. Astfel, este posibil ca, în timp ce unele elemente ale prețului de cost să se modifice în aceeași proporție în care crește sau scade volumul producției, alte elemente să rămînă constante, iar unele din ele să influențeze chiar negativ acțiunea de reducere a prețului de cost.

Pentru a scoate în evidență mărimea influenței determinată de economia de materii prime și materiale directe asupra reducerii prețului de cost, este necesar să stabilim în ce proporție ar trebui să se reducă cheltuielile la celelalte articole de calculație (retribuții directe, cheltuieli pentru întreținerea și funcționarea utilajului, cheltuieli generale ale secțiilor de fabricație și ale întreprinderii etc.), astfel încît să se obțină aceeași reducere a prețului de cost total.

Contribuția micșorării cheltuielilor materiale în sporirea rentabilității și a venitului național

REALIZAREA economiilor prin micșorarea cheltuielilor materiale se reflectă, în final, în **sporirea acumulărilor socialis-**

te. La nivel **microeconomic,** economiile provenite din reducerea cheltuielilor materiale se reflectă asupra ratei beneficiului astfel: ca o influență **directă,** constînd în creșterea ratei beneficiului ca rezultat al economiei realizate dintr-o mai bună utilizare a obiectelor muncii și mijloacelor de muncă; ca o influență **indirectă,** în sensul ieftinirii mijloacelor de producție ca rezultat al creșterii productivității muncii în ramurile în care sînt produse acestea.

La nivelul **ramurilor și al economiei naționale,** reducerea cheltuielilor materiale contribuie la **sporirea necontenită a venitului național.**

Se știe că una din principalele căi ale creșterii venitului național este micșorarea cheltuielilor materiale. Reprezînd diferența dintre produsul social și cheltuielile materiale de producție, dinamica creșterii venitului național cumulează, astfel, sporul de venit național obținut pe seama tuturor factorilor.

O problemă importantă este fundamentarea metodelor de „distribuire“ a sporului de venit național pe factorii cauzali și, în legătură cu aceasta, **sublinierea rolului micșorării cheltuielilor materiale la obținerea acestui spor.** În acest scop, pentru determinarea contribuției exclusive a fiecărui factor la creșterea venitului național, propunem următoarele formule:

— Influența exclusivă a creșterii productivității muncii:

$$\frac{(IW_1 - IW_0) \cdot INP_1}{IVN_1 - IVN_0} \cdot 100 \quad (1)$$

— influența exclusivă a creșterii numărului populației ocupate în sfera producției materiale (sau al numărului personalului):

$$\frac{INP_1 - INP_0}{IVN_1 - IVN_0} \cdot 100 \quad (2)$$

Tabelul nr. 1

Eficiența reducerii cu un procent a cheltuielilor materiale comparativ cu aceeași reducere a celorlalte elemente ale prețului de cost

	1951	1955	1960	1965	1970	1973	1975 (plan)
Cu cît trebuie redus un element al cheltuielilor de producție pentru a se obține reducerea totală a prețului de cost cu 1% (y)							
I. Cheltuieli materiale (total)	1,261	1,253	1,272	1,211	1,203	1,202	1,183
1. Cheltuieli cu obiectele muncii	1,501	1,477	1,460	1,364	1,359	1,344	1,330
a. Cheltuieli cu materii prime și materiale	1,600	1,608	1,580	1,475	1,466	1,464	
b. Combustibil	38,461	33,333	38,461	30,303	27,027	30,303	
c. Energie electrică și apă	66,667	40,000	38,461	45,455	35,714	35,714	
2. Amortizări	13,333	12,346	13,333	14,706	17,544	17,241	14,706
3. Alte cheltuieli materiale	19,231	25,000	38,461	40,000	37,037	33,333	40,000
II. Cheltuieli pentru munca vie (total)	4,831	4,950	4,673	5,747	5,917	5,952	6,452
1. Retribuții inclusiv contribuții asupra acestora	5,882	5,780	5,128	6,250	6,849	7,143	8,000
2. Alte cheltuieli cu munca vie	27,027	34,485	52,632	71,429	43,478	35,714	33,333
De cîte ori este mai eficientă reducerea cu un procent a cheltuielilor materiale comparativ cu aceeași reducere a celorlalte elemente ale prețului de cost							
Rd.II : rd.I	3,831	3,951	3,674	4,746	4,919	4,952	5,454
Rd.I 2 : I 1	8,883	8,359	9,132	10,782	13,102	12,828	11,057
Rd.II 1 : I 1	3,919	3,913	3,512	4,582	5,115	5,315	6,015
Rd.I 1 b : I 1 a	24,038	20,729	24,342	20,544	18,436	20,699	
Rd.I 1 c : I 1 a	41,667	24,876	24,342	30,817	24,362	24,395	
Rd.I 2 : I 1 a	8,333	7,678	8,439	9,970	11,967	11,777	
Rd.I 3 : I 1 a	12,019	15,547	24,342	27,119	25,264	22,768	
Rd.II 1 : I 1 a	3,676	3,595	3,246	4,237	4,672	4,879	
Rd.II 2 : I 1 a	16,892	21,445	33,312	48,426	29,658	24,395	

Sursa datelor: pentru perioada 1951-1973, calculat pe baza datelor din anuarele statistice ale României pe anii 1971 p.258, 1974 p.130 și a datelor D.C.S.; pentru 1975 după datele de plan.

Tabelul nr.2

Contribuția diferiților factori la realizarea sporului venitului național pe ansamblul industriei

	1950 = 100						1965=100			1970=100	
	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1970	1975	1980	1975	1980
1. Venitul național	218	372	710	1300	2561	4610	182	358	644	197	355
2. Produsul global	201	338	606	1000	1820	3003	172	313	516	182	300
3. Populația ocupată	122	144	186	228	303	387	122	162	207	133	170
4. Contribuția în % a diferiților factori la creșterea venitului național											
a. contribuția creșterii productivității muncii vii	67,0	71,3	68,9	64,3	61,6	58,0	61,0	58,5	56,8	50,4	51,0
b. contribuția măririi numărului populației ocupate	18,7	16,2	14,1	10,7	8,3	6,4	26,8	24,0	19,7	34,0	27,4
c. contribuția reducerii cheltuielilor materiale	14,3	12,5	17,0	25,0	30,1	35,6	12,2	17,5	23,5	15,6	21,6

Sursa: - pentru perioada 1950-1973, calculat pe baza datelor din Anuarul statistic al României 1974, p.50,51 și 61-62;
- pentru anul 1975 calculat pe baza datelor prevăzute în plan, iar pentru 1980 s prevede-
rilor din Directive.

-- influența exclusivă a micșorării cheltuielilor materiale :

$$\frac{IVN - IPG}{IVN_1 - IVN_0} \cdot 100 \quad (3)$$

în care : INP reprezintă indicele de creștere a numărului personalului (sau a populației ocupate în sfera producției materiale) ; IVN — indicele de creștere a venitului național ; IPG — indicele de creștere a produsului global (sau a producției globale industriale) ; iar IW — indicele de creștere a productivității muncii, determinat astfel :

$$IW = \frac{(IPG_1 - IPG_0)}{INP_1 - INP_0} \cdot 100 \quad (4)$$

Pornind de la creșterea venitului național și a populației ocupate în sfera producției materiale în industrie în perioada 1950—1980 și aplicând formulele 2, 3 și 4 prezentate mai înainte, să examinăm în mod succint evoluția contribuției celor trei factori la realizarea sporului de venit național creat în industrie (tabelul nr. 2). Pentru a scoate în evidență mutațiile survenite în aportul fiecărui factor la realizarea acestui spor pe parcursul anumitor etape din cadrul perioadei analizate, s-au folosit diferiți ani ca bază de comparație.

Datele atestă edificator adevărul că, atît în fiecare cincinal, cît și pe ansamblul perioadei analizate, creșterea productivității muncii constituie factorul cel mai important al sporirii venitului național. Analizînd, însă, contribuția celor trei factori pe fiecare cincinal al perioadei, sînt de semnalat cîteva observații.

Astfel, se observă, în primul rînd, tendința de scădere a contribuției creșterii productivității muncii vii : de la 67% în anul 1955 față de 1950, la 61% în 1970 față de 1965 și la 50,4% în 1975 față de 1970. Și în evoluția contribuției creșterii populației ocupate în sfera producției materiale au intervenit unele modificări : de la 18,7% în anul 1955 față de 1950, crește la 26,8% în 1970 față de 1965 și la 34,0% în

1975 față de 1970. Schimbări sensibile au intervenit, de asemenea, în ce privește contribuția micșorării cheltuielilor materiale la sporirea venitului național : de la 14,3% în anul 1955 față de 1950 scade la 12,2% în 1970 față de 1965, după care crește la 15,6% în 1975 față de 1970.

Concluzii interesante se pot trage și din examinarea contribuției celor trei factori la realizarea sporului de venit național pe ansamblul perioadei 1950—1980. Datele din tabel ne arată că, exceptînd cincinalul 1956—1960, cînd se mărește contribuția creșterii productivității muncii pe seama micșorării aportului celorlalți doi factori, în toate celelalte cincinale crește permanent și în mod sensibil contribuția micșorării cheltuielilor materiale la sporirea venitului național, ca expresie a creșterii productivității muncii sociale. Comparativ cu anul 1950, în 1980, de pildă, se prevede că, din întregul spor de venit, național ce se va crea în industrie 35,6% se va realiza pe seama micșorării cheltuielilor materiale (față de 14,3% în 1955), 58% pe seama creșterii productivității muncii vii (față de 67% în anul 1955), și numai 6,4% pe seama creșterii populației ocupate în sfera producției materiale (față de 18,7% în anul 1955).

Din analiza datelor se desprinde, așa dar, că — alături de mărirea productivității muncii — un rol crescînd în sporirea rapidă a venitului național îl are micșorarea cheltuielilor materiale. Aceasta va conduce la progresul neîntrerupt al industriei, la devansarea creșterii venitului național de către creșterea produsului net în industrie, influențînd asupra dinamizării ritmului de creștere a venitului național în ansamblul său. Pe o astfel de bază se creează premise favorabile pentru micșorarea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social, pentru asigurarea reproducției socialiste largite și creșterea fondului de consum destinat satisfacerii nevoilor materiale și culturale ale oamenilor muncii.

dr. Vasile M. POPESCU

Cincinalul — înainte de termen !

DIN CRONICA ÎNTRECERII

CU CINCINALUL INDEPLINIT

● Combinatul de prelucrare a lemnului din Suceava, cea mai mare întreprindere cu acest profil din țară, s-a înscris în rîndul unităților care au raportat îndeplinirea, înainte de termen, a prevederilor actualului cincinal. Prin avansul obținut, colectivul combinatului va realiza, pînă la finele perioadei 1971—1975, o producție industrială suplimentară în valoare de peste 400 milioane lei.

● Și Întreprinderea de prelucrare a lemnului din Timișoara a îndeplinit, înainte de termen, planul cincinal. Pînă la finele perioadei, colectivul întreprinderii va realiza în plus față de sarcina planificată o producție în valoare de 133 milioane lei și va livra suplimentar, la export, mobilă și alte produse din lemn, în valoare de 25 milioane lei valută.

● Numărul unităților economice care au atins pînă la mijlocul lunii iunie sarcinile finale ale cincinalului a ajuns în județele Prahova, Dimbovița și Buzău la 55. Calculule arată că sporul producției industriale cu care aceste colective intră în a doua jumătate a lunii iunie se ridică la 3,6 miliarde lei.

● Colectivul Întreprinderii de produse ceramice Roman — care și-a realizat, cu 9 luni înainte de termen sarcinile de plan pe întregul cincinal — anunță realizarea prevederilor pe primul semestru al anului. În timpul cîștigat, întreprinderea va livra șantierelor o producție în valoare de 3,1 milioane lei, concretizată în circa 1 milion cărămizi și 500 000 cable din teracotă.

● Industria de nutrețuri combinate îndeplinind recent sarcinile cincinalului, va produce și livra suplimentar, pînă la finele anului, peste 3 milioane tone nutrețuri. Prin intrarea în funcțiune, în cursul acestui cincinal, a 23 de noi fabrici și îmbunătățirea continuă a tehnologiilor de fabricație, producția de nutrețuri combinate este în prezent de 2,8 ori mai mare decît în anul 1971. În aceeași perioadă, productivitatea muncii a crescut cu 25%, iar cheltuielile de fabricație au fost reduse cu 17%.

O întrebare pentru fiecare șantier CUM SE REALIZEAZĂ PLANUL DE INVESTIȚII ?

ANUL 1975 reprezintă și în sectorul de investiții-construcții, atât sfârșitul cincinalului în curs dar și o punte de legătură către anii '80. Prilej de bilanț și continuitate pentru fiecare dintre participanții la activitatea desfășurată în acest sector, fie ei beneficiari de investiții, furnizori de utilaje tehnologice, proiectanți, dar mai ales pentru cei care finalizează : constructorii.

Bilanțul consemnează și la încheierea primelor cinci luni din acest an realizări de seamă ale organizațiilor de construcții, materializate în punerea în funcțiune integral și parțial a peste 250 de capacități de producție industriale și agrozootehnice.

Continuitatea în perspectivă este asigurată, între altele, și de volumul impresionant al investițiilor pe economie din 1975 (151,5 miliarde lei) care permite nu numai racordarea la circuitul economiei a 530 de noi capacități în acest an, ci și începerea construcției unui număr de circa 670 obiective industriale și agrozootehnice mai importante ce urmează a fi finalizate în cincinalul 1976—1980.

Data fiind importanța obiectivelor ce stau în fața sectorului de investiții-construcții, REVISTA ECONOMICĂ a întreprins o anchetă în 10 trusturi de construcții, pentru a evidenția rezultatele obținute în perioada ce a trecut din acest an și a descifra căile de acțiune necesare și posibile de urmat în continuare.

Investigația noastră a urmărit în principal :

- **PREVEDERI—REALIZĂRI : O CONCORDANȚĂ CORESPUNZĂTOARE ?**
- **DOTAREA CU UTILAJE DE CONSTRUCȚII — UNEORI O PROBLEMĂ. DAR UTILIZAREA ?**
- **FORȚA DE MUNCĂ LA O ANALIZĂ STRUCTURALĂ**
- **UTILAJELE TEHNOLOGICE : CÎND, CUM, CÎT, FAȚĂ DE NECESITĂȚI**

Punerile în funcțiune — între necesități și realizări

FĂRĂ ÎNDOIALĂ, o analiză complexă a activității desfășurate în cadrul trusturilor de construcții trebuie să țină seama de ritmul accelerat de creștere a sarcinilor de producție, caracteristică fundamentală a economiei românești. În unitățile care au format eșantionul anchetei, sarcinile la producția de construcții-montaj au crescut în medie cu 18% față de realizările anului trecut. Confrunțați cu aceste exigențe sporite, majoritatea interlocutorilor noștri au putut relata îndeplinirea și chiar depășirea sarcinilor din planul de construcții-montaj pe 5 luni a.c. (Trustul de construcții-montaj pentru agricultură și industria alimentară-București — 112% ; Trustul de construcții pentru economia forestieră și materiale de construcții-Brașov — 105% ; Trustul de construcții industriale-Brașov — 103,5% ; Trustul de construcții industriale-Cluj-Napoca — 100,4% ș.a.) (tabelul nr. 1).

Realizările favorabile obținute au permis, în medie, la nivelul tuturor unităților analizate, ca, din totalul capacităților de pus în funcțiune în perioada primelor 5 luni din 1975, peste 35% să fie realizate în

devans, iar 42% la termenele stabilite. Astfel, au fost predate beneficiarilor înainte de prevederi noi capacități de producție : cele din cadrul întreprinderii „Triumf” Cluj-Napoca, Întreprinderii de sticlărie Gherla, a Întreprinderii de medicamente-București, o țesătorie la Salonta. Altele, și mai numeroase, au fost predate conform termenelor la Întreprinderea de produse zaharoase-București, la cea de prefabricate-Craiova, în cadrul Întreprinderii „Libertatea” din Cluj-Napoca, la Întreprinderea de autoturisme Pitești și multe altele.

În acest fel, a fost posibil, ca în perioada analizată să fie realizate circa 38% din prevederile planului anual de punere în funcțiune, realizare care este aproximativ cu 40% mai mare față de rezultatele obținute în primele 5 luni ale anului trecut.

Dincolo de aprecieri favorabile, trebuie ținut seama că nivelul acestei medii a fost diminuat de unele nerealizări care au apărut în această perioadă. O „contribuție” a avut-o și neîndeplinirea planului de construcții-montaj la Trustul de lucrări speciale București (91,1%), Trustul de construcții hidroenergetice din București (96,5%), Trustul de construcții industriale București (97,2%). A fost afectată punerea la termen în funcțiune de către aceste trusturi a unor capacități de producție (cea din cadrul Întreprinderii de chimizare a grăsimilor București, Întreprinderii de oțeluri aliate Tirgoviște etc.). Necesară de semnalat este și faptul că unele restanțe

se înregistrează chiar și în cadrul trusturilor care au depășit planul. Până la 31 mai Trustul de construcții industriale Brașov rămăsese „dator” cu o capacitate pentru întreprinderea „Independența” Sibiu, iar Trustul de construcții industriale Cluj-Napoca pentru Întreprinderea de ceramică fină pentru construcții din Cluj-Napoca ș.a.

Cauza nr. 1: furnizorul de utilaje tehnologice sau constructorul ?

INVESTIGAȚIILE noastre conturează o tendință de schimbare în ierarhia cauzelor care contribuie la nerealizarea planului de investiții.

Apare din ce în ce mai mult în prim plan, pe multe șantiere, ca principală cauză a unor restanțe la punerile în funcțiune a noilor capacități de producție, deficiențele în activitatea constructorilor care determină rămânerea în urmă în executarea lucrărilor de construcții-montaj. Subliniem aceasta, deoarece, în general, până în anul trecut, vina „prioritară” era pusă pe seama livrării utilajelor tehnologice pentru noile obiective. În luna mai a acestui an însă, stocurile de utilaje tehnologice de pe șantiere se mențin destul de mari, ba chiar în creștere față de începutul lunii și datorită faptului că organizațiile de construcții nu terminaseră hățelele industriale la termenele prevăzute.

În mod cert, problema livrării utilajelor tehnologice rămâne, în continuare, o „problemă” a cărei importanță nimeni nu o contestă. Restanțele în livrare, contractarea necorelată cu termenele de montaj constituie încă pe șantiere probleme de acută actualitate. Am făcut însă remarcă anterioară, deoarece, consultați asupra principalelor cauze care provoacă nerealizări de plan și restanțe în punerile în funcțiune, unii dintre interlocutorii noștri evidențiau foarte multe deficiențe în activitatea beneficiarului, a furnizorului de utilaje tehnologice, a proiectantului și una-două în activitatea proprie.

Tabelul nr.1

Realizarea planului de construcții-montaj pe primele 5 luni a.c. în trusturile analizate					
Realizări față de plan de construcții-montaj (%)	Număr de trusturi	Realizări față de plan anual (%)	Total capacități noi în primele 5 luni a.c.		
		- în medie -	Puse în funcțiune (%)	Restanțe (%)	
			în devans La termen		
91,0 - 99,9	3				
100,0 - 103,9	5	38,3	39	42	19
104,0 - 111,9	2				

Este un lucru binecunoscut faptul că organizațiile de construcții finalizează munca desfășurată de un număr impresionant de alți participanți și că orice deficiență în activitatea acestora își găsește reflecția în practica de șantier. Tot atât de adevărat este însă faptul că în activitatea desfășurată de către constructorii însșiși persistă încă în prezent unele deficiențe pe anumite șantiere, unde însemnate rezerve proprii stau încă nefolosite.

De ce decalaje între a avea și a folosi mașinile de construcții

UN PRIM PRILEJ de reflecții îl constituie analiza parcului de utilaje de construcții. Se poate aprecia, pe baza analizelor întreprinse, că pe toate șantierele de construcții care au constituit eșantionul anchetei noastre, a sporit substanțial gra-

Tabelul nr. 2

Situația parcului de mașini și utilaje de construcții, în primele 5 luni a.c., la trusturile analizate

Utilajul	Grad de dotare	Indice de activizare	Indice de folosire	Indice de schimb
mașini și agregate pentru punerea în operă a betonului	94,1	72	82	1,2
excavatoare cu o cupă	92,1	83	79	1,5
buldozera	90,0	75	80	1,6
macarale turn	56,0	83	86	1,6
macarale cu braț	86,0	80	68	1,2
autobasculante	186,0	85	76	1,2
utilaje de săpat	52,0	71	82	1,3
utilaje pentru finisări (tencuieții, zugrăvelii, vopsitorii)	43,0	92	90	1,4

dul de dotare. Cu toate acestea se mai manifestă unele deficiențe în îndeplinirea programului de dotare a șantiierelor cu tehnica nouă (tabelul nr. 2). Dintre utilajele urmărite, cel mai mare decalaj între prevederi și realizări se înregistrează la gradul de dotare cu mașini și utilaje pentru finisări.

Fără a scăpa din vedere acest aspect, să trecem la cea de-a doua latură a problemei și anume utilizarea parcului de mașini și utilaje de construcții din dotare. Analiza în dinamică evidențiază că, în general, se obțin rezultate bune în acest sens. Totuși, se poate constata că, la nivelul primelor 5 luni din acest an, există încă mari rezerve neutilizate. Argumente:

● **Indicele de activizare** (calculat ca raport între numărul mediu de utilaje active și numărul de utilaje din parcul de dotare), prezintă un nivel destul de scăzut. Fără îndoială este vorba aici de necesitatea de a perfecționa, în continuare activitatea de întreținere și reparare a utilajelor. Pentru aceasta însă eforturile se cer orientate, cu prioritate, nu numai spre perfecționarea calificării și policalificării cadrelor, dar și spre asigurarea din vreme a necesarului de piese de schimb, care să permită efectuarea unor reparații de calitate și la termenele fixate.

● **Indicele de folosire** (calculat ca raport între numărul mediu de utilaje în exploatare și numărul de utilaje active) înregistrează și el o cotă situată cu mult sub posibilități. Desigur, această stare de fapt se poate explica, pe unele șantiere, prin cerințele diferite pentru di-

verse utilaje de construcții în anumite faze ale lucrărilor.

● **Coefficientul de schimb** înregistrat demonstrează și el faptul că, pe unele dintre șantierele analizate, folosirea cit mai deplină a potențialului uman și material rămâne încă o adevărată problemă (tabelul nr. 2). Că așa stau lucrurile o dovedesc numeroasele acțiuni pentru îmbunătățirea utilizării mașinilor și utilajelor de construcții din dotare evidențiate de specialiștii participanți la anchetă. Materializarea lor cit mai operativă în realitatea producției este de natură să sporească aportul propriu al constructorilor la realizarea obiectivelor planului de investiții.

O problemă în primul rind de structură

UN AL DOILEA „rezervor“ de resurse îl constituie forța de muncă. Acelerarea ritmului lucrărilor pe șantiere și, implicit, grăbirea punerii în funcțiune a noilor obiective, sînt strîns legate de existența unui număr corespunzător de lucrători. Din acest punct de vedere se poate spune că, majoritatea șantiierelor, trusturilor și întreprinderilor de construcții au reușit să-și asigure cadrele necesare. În general, nu problemele de asigurare a „numericului“ predomină, ci cele de asigurare a unei structuri corespunzătoare necesare nevoilor de pe șantiere.

În unele locuri chiar, numărul cadrelor este depășit, în condițiile în care sarcinile de plan pe primele 5 luni ale anului au fost cu puțin depășite sau s-au înregistrat rămîineri în urmă. Aceasta a avut repercusiuni nefavorabile, îndeosebi, asupra sporirii productivității muncii în ansamblu. Iată și alte situații demne de semnalat. Chiar acolo unde numărul mediu scriptic a fost depășit, trusturile și întreprinderile de construcții-montaj respective reclamă lipsa unor muncitori specializați, mai ales în meseriile de dulgher, zidar, betonist, macaragiu etc.

Reține atenția și gradul de utilizare a fondului de timp al muncitorului. Față de anul trecut realizările obținute în toate trusturile analizate sînt net superioare. Putem aprecia însă că rezultatele din acest an ar putea fi mult mai bune prin îmbunătățirea situației trusturilor cu realizări sub medie (întreprinderea de construcții speciale industriale și montaj București,

Tabelul nr. 3

Utilizarea forței de muncă pe 5 luni din 1975 în cele 10 trusturi de construcții (în medie)

Gradul de utilizare a fondului de timp al muncitorilor	1974	1975	Acordul global în totalul formelor de retribuție	1974	1975
	95,5	95,9		58,0	65,0

Trustul de lucrări speciale București). Sînt unanim recunoscute în realitatea șantiierelor avantajele evidente ale introducerii muncii în acord global. Față de 1974, această formă stimulative de retribuire a muncii a cunoscut în medie, în acest an, o extindere demnă de semnalat (tabelul nr. 3). Cele mai bune realizări s-au obținut în cadrul Trustului de construcții pentru economia forestieră și materiale de construcții Brașov și al Trustului de construcții industriale Cluj-Napoca. Pe șantierele aparținînd altor trusturi însă se cer aplicate

Cincinalul înainte de termen!

DIN CRONICA ÎNTRERERII

PRODUSE PESTE PLAN

● **Siderurgii din județul Caraș-Severin** au elaborat pînă la mijlocul lunii iunie, peste prevederile planului la zi, 100 000 tone produse siderurgice, consemnînd astfel cea mai mare producție realizată în anii actualului cincinal. Intregul spor a fost obținut prin ridicarea indicilor de utilizare a capacităților productive de turnare și laminare a metalului.

● **Minerii de la Rovinari**, colectiv ce se situează în fruntea întrecerii socialiste între unitățile economice din județul Gorj, au extras suplimentar în acest an 150 000 tone lignit, reușind să reducă cu 20 de lei cheltuielile la mia de lei producție marfă.

● **Întreprinderea de conserve de legume și fructe din Tg. Mureș** a început campania de prelucrare a mazărei și căpșunilor. Colectivul mureșean va pune în acest an la dispoziția cumpărătorilor peste 4 000 tone conserve de mazăre și aproape 100 tone compoturi și dulceturile de căpșuni. Pentru satisfacerea cerințelor mereu sporite ale populației aici se va realiza, cu aceiași utilaje, o producție de conserve de legume cu 3 000 tone mai mare decît în anul trecut.

● **Întreprinderea agricolă de stat „Avicola“ din Tg. Mureș** este prima unitate economică mureșeană care anunță îndeplinirea de pe acum a sarcinilor de plan pe primul semestru al anului. Colectivul unității s-a angajat să intre în a 7-a lună a anului cu un avans de producție de 800 tone carne și peste 2 milioane ouă. Colectivul mureșean și-a onorat, totodată, și sarcinile de export aferente primei jumătăți a anului.

DIVERSIFICAREA PRODUCȚIEI

● **La Întreprinderea de mașini agricole „7 Noiembrie“ din Craiova** au intrat în fluxul de fabricație 100 de tractoare în încărcător hidraulic „TIF-445“. Rezultat al materializării indicațiilor date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitei întreprinse în uzină cu un an în urmă, construcția de tractoare se înscrie ca o importantă acțiune în delimitarea viitorului profil al cunoscutei întreprinderi craiovene.

PRODUSE ROMÂNEȘTI LA EXPORT

● Un nou lot de autoturisme „Dacia 1300“ a fost expedit, zilele acestea, în R. D. Germană. Datorită caracteristicilor lor tehnico-funcționale remarcabile, autoturismele produse la Pitești sînt binecunoscute în 15 țări din Europa, Asia, Africa și America Latină. Ca urmare a cererilor crescînde din partea beneficiarilor externi, exportul de automobile „Dacia 1300“ pentru acest an este de aproape nouă ori mai mare, comparativ cu cel înregistrat în primul an al actualului cincinal.

● Avionul românesc „IAR-823“, expus la salonul de la Paris, s-a bucurat de aprecieri unanime din partea vizitatorilor. Aparatul pentru turism și școală este dotat cu un motor de 290 CP și poate transporta patru persoane sau o încărcătură comercială de 300 kg. Prin caracteristicile și performanțele sale, „IAR-823“ se situează la nivelul celor mai moderne avioane de acest tip.

CONSTRUCȚII DE LOCUINȚE

● De curînd, la Dorohoi au început să prindă contur cele dintii blocuri ale viitorului cartier Plevna, care va însuma, în final, circa 1 500 apartamente. Se construiesc, de asemenea, noi edificii de interes public. Este vorba de o centrală telefonică automată cu 1000 linii și de un cinematograful cu 350 de locuri.

SPECIALIȘTI DESPRE CAUZELE UNOR NEREALIZARI

- în activitatea constructorului
 - neasigurarea forței de muncă calificate (Trustul de construcții București, Trustul de construcții hidroenergetice București).
- în activitatea altor factori
 - neacoperirea necesarului de materii prime și materiale (Trustul de construcții industriale București).
 - eşalonarea necorespunzătoare a planului pe semestrul I a.c. (Trustul de lucrări speciale București).

- întârzierea sau lipsa documentațiilor tehnice de execuție la unele obiective (Trustul de construcții industriale Cluj-Napoca).
- întârzieri în executarea drumurilor de acces și a alimentărilor cu energie (Trustul de construcții hidroenergetice București).
- întârzieri în deschiderea finanțării.

programe concrete de măsuri pentru a mări gradul încă necorespunzător al retribuirii în acord global.

Și totuși, utilajele tehnologice...

ÎN ACEST DOMENIU s-au înregistrat progrese remarcabile față de anii anteriori, în sensul că unele întreprinderi furnizoare de asemenea utilaje au respectat mai riguros termenele de livrare, contribuind astfel la punerea în funcțiune la datele planificate a unor obiective industriale și agrozootehnice și a altora chiar înainte de prevederi. Totuși, situația — așa cum rezultă din investigația noastră — este departe de a fi, în ansamblul, satisfăcătoare. Au fost și în perioada ce a trecut din acest an cazuri când unele obiective nu au putut fi terminate la termenele stabilite sau altele la care din cauza nelivrării utilajelor tehnologice datele de punere în funcțiune sînt serios

periclitate. Fără a avea intenția de a face un bilanț general în legătură cu această situație, ne vom rezuma la un exemplu semnificativ.

La un număr de 5 obiective (întreprinderile de plăci aglomerate din Nehoiu, Odorheiu Secuiesc, Mănăstur, Baia Mare și Blaj), pe care le construiește Trustul de construcții pentru economia forestieră și materiale de construcții Brașov, furnizorii de utilaje tehnologice nu au predat la termen circa 80% din volumul utilajelor. Acest lucru a determinat replanificarea termenelor de punere în funcțiune din 1974 pentru acest an. Principalii furnizori restanțieri sînt: Întreprinderea „23 August” București (prese de 5000 t), Centrala de utilaje și piese de schimb a Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții (mașini de formatizat). Nici în acest an situația la unele obiective nu este pe deplin rezolvată din acest punct de vedere. La lucrările de dezvoltare a Fabricii de mobilă Dej, a Întreprinderii de prefabricate Bircea (județul Hunedoara), din planul pe 1975 beneficiarii nu au asigurat în termen circa 10% din utilajele tehnologice, ceea ce creează greu-

tăți în punerea în funcțiune a obiectivelor planificate.

Cum explică unele întreprinderi furnizoare această situație? În primul rînd, prin faptul că diferiți beneficiari întârzie predarea documentației tehnice. În al doilea rînd, ele acuză lipsa unor materii prime sau materiale. În sfîrșit, o altă explicație este aceea că planurile de cooperare privind livrarea unor ansamble, subansamble sau piese necesare realizării produsului finit nu sînt respectate întocmai. Desigur, toate acestea constituie impedimente serioase în livrarea unor utilaje tehnologice. Dar ele nu justifică, în nici un caz, decalarea unor termene, întârzieri de luni și chiar ani a prevederilor unor contracte.

Ținînd seama de faptul că pînă la sfîrșitul anului a mai rămas un timp relativ scurt, că mai sînt de pus în funcțiune numeroase obiective economice, în cadrul ședinței Consiliului de Miniștri din 10 iunie a.c. s-a stabilit ca Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini Grele, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini-Unelte și Electrotehnicii, Ministerul Industriei Metalurgice, Ministerul Industriei Chimice, centralele și întreprinderile constructoare de mașini să întreprindă măsuri energice pentru livrarea utilajelor tehnologice corespunzător graficelor de execuție a noilor obiective de producție.

AM ANALIZAT stadiul realizării planului de investiții pe primele 5 luni ale anului, fără a mai include unele aspecte din domeniul aprovizionării tehnico-materiale, deschiderii finanțării lucrărilor, eliberării terenurilor și multe altele. Analiza stadiului lucrărilor de pe fiecare șantier în parte este de natură să determine găsirea mijloacelor practice pe diverse trepte — trusturi de construcții, beneficiari, ministere, organe centrale de sinteză — care să ducă la realizarea în cît mai bune condițiuni a planului de investiții pe acest an.

Bogdan PĂDURE
Ludovic ȚINTEA

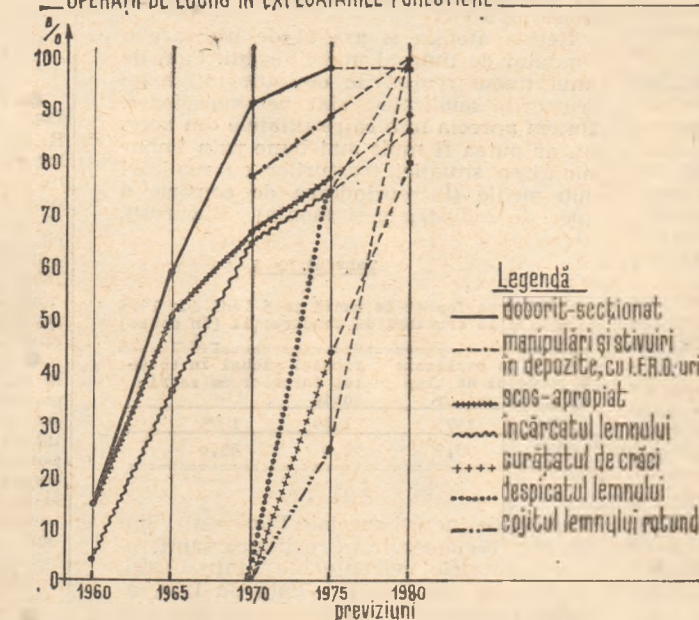
COMENTARIU LA UN GRAFIC

Mecanizarea lucrărilor în exploatarea forestieră

CONDIȚIILE naturale specifice în care are loc exploatarea masei lemnoase în țara noastră impun utilizarea unui volum mare de muncă, ceea ce face ca, în comparație cu alte zone ale lumii, ponderea cheltuielilor cu manopera în totalul cheltuielilor unitare de exploatare să se mențină la un nivel ridicat.

Pentru creșterea eficienței activității în acest sector și totodată pentru ușurarea muncii s-au luat măsuri de sporire a dotării exploațării forestiere cu mijloace mecanice adecvate pentru toate fazele și operațiile, dar mai ales pentru lucrările grele și cu volum mare de muncă. Aceasta a dus la sporirea gradului de mecanizare în general, care în decurs de 15 ani (1961—1975), la unele faze a marcat creșteri substanțiale: la doborit-sectionat de aproape 7 ori, la scos-apropiat de aproape 5 ori, la încărcat de peste 20 ori. La alte operațiuni, la care mecanizarea s-a introdus mai tir-

EVOLUTIA GRADULUI DE MECANIZARE LA PRINCIPALELE FAZE ȘI OPERAȚII DE LUCRU ÎN EXPLOAȚĂRILE FORESTIERE

ziu (curățatul de crăci, despicalul lemnului, cojitul lemnului rotund etc.), nivelele atinse sînt de asemenea importante. Ridicarea gradului de mecanizare se reflectă nemijlocit în creșterea productivității muncii (în ultimii 10 ani aceasta a sporit

cu 26%), în reducerea numărului de lucrători (circa 33 mii în același interval de timp), precum și în diminuarea cheltuielilor de producție pe fiecare metru cub de lemn dat în consum (cu circa 3% pe an).

Pentru perioada următorilor 5

ani este prevăzută continuarea acțiunii de extindere a mecanizării muncii în exploatarea forestieră, cu tendința de generalizare totală a acesteia la unele faze și operațiuni. În scopul impulsivării creșterii pe mai departe a productivității, chiar în situația unui nivel foarte ridicat de mecanizare a muncii, s-a preconizat extinderea de tehnologii de mare randament și eficiență economică — exploatarea arborilor cu coronament și fasonarea lemnului în centre de prelucrare. Aceasta va permite ca în 1980 productivitatea muncii în sectorul de exploatare forestieră să crească cu 18% față de 1975, nivelul din 1980 reprezentînd o creștere de circa 50% în raport cu 1965.

Pentru îndeplinirea acestor obiective este necesar, însă, ca atît Centrala de exploatare a lemnului, cît și organele de resort ale M.E.F.M.C., să urmărească îndeaproape îndeplinirea programelor de măsuri elaborate pentru creșterea productivității muncii, precum și a celor de asimilări și modernizări de utilaje, nepierzînd din vedere continua îmbunătățire a performanțelor utilajelor, în așa fel încît acestea să permită ușurarea muncii concomitent cu creșterea randamentelor la toate operațiunile unde sînt utilizate,

Calitatea produselor — exigențele consumatorilor

„RE“. nr. 24 din 29-XI-1974

Intreprinderea „Vulcan“ București

AM DORI să precizăm că cele semnalate în articol se datorează faptului că întreprinderea „Vulcan“, ca și alte întreprinderi mari consumatoare de țevi, nu are condiții de a depozita toate țevile în depozite acoperite.

Depozitele de țevă au constituit ca urmare una din problemele principale care au preocupat conducerea uzinei și colectivul serviciului depozite. Pentru îmbunătățirea condițiilor de depozitare, în anul 1974 au fost luate o serie de măsuri tehnico-organizatorice :

— a fost construit un nou depozit de țevă cu rafturi acoperite pentru țeva subțire și țeva specială ;

— țeva a fost repartizată pe două depozite : țevă pină

la Ø 60 mm și țevă peste Ø 60 mm ;

— la 30 octombrie 1974 am terminat acțiunea de sortare și depozitare pe calități și dimensiuni a întregii cantități de țevă ;

— întreaga cantitate de țevă este conservată și etichetată, iar periodic se face conservarea țevilor ;

— începând cu data de 1 februarie 1975 la întreaga cantitate de țevă pentru cazane se face controlul stilosopic tit în recepție și la intrarea în fabricație ;

— majoritatea țevilor de calitate, folosite la cazanele energetice mari este depozitată în hala pereții membrană Bercești (cca. 50% din totalul țevilor folosite de uzină) ;

— sortarea pe calități, dimensiuni și recepția întregii cantități de țevă pe paturi de recepție.

Tanea Constantin
șef serviciu depozite

Electrofiltrele prin „filtrul“ eficienței economice

„R. E.“ nr 11 din 14-III-1975

Fabrica de ciment Comarnic

ȘI PENTRU unitatea noastră articolul „Electrofiltrele prin filtrul eficienței economice“, publicat în „Revista economică“, a constituit un ajutor, o posibilitate de adâncă reflecție. În ce ne privește situația din punct de vedere al posibilităților de înălțare a prafului, lucrurile se prezintă astfel :

Din 1970, unitatea noastră a fost comasată cu întreprinderea pentru lianți — Brașov, în prezent funcționând ca secție a acesteia. Preocupările anterioare privind rezolvarea problemei desprăfuirii prin montarea de electrofiltre nu s-au putut traduce în fapt, datorită neavizării de către organele județului Prahova a proiectului de siste-

matizare, recomandându-se dezafectarea fabricii. — fapt ce se va realiza, conform celor dispuse de conducerea Centralei cimentului, în anii 1977—1980, secția urmând să fie reprofilată pe alte produse.

Pină la dezafectarea secției, conducerea centralei și a întreprinderii, împreună cu colectivul secției, au realizat și în prezent experimentează procedeul umede de desprăfuire pentru principalele surse de praf, cum sînt cele 2 cuptoare rotative și instalațiile de uscare. Praful colectat de la instalațiile sus-menționate este recuperat sub formă de șlam în bătăle și după o perioadă de uscare de 6—8 luni, se reintroduce în procesul tehnologic.

Din păcate, randamentul acestor instalații nu este la nivelul electrofiltrelor, el ajungând la nivel de 60—70% rețineră, iar

particulele cele mai fine, care sînt și cele cu persistență îndelungată în atmosferă, nu pot fi reținute pe cale umedă, conținutul de praf emanat în atmosferă la mc de aer fiind destul de ridicat. Menționăm că la instalațiile de măcinare brută și la cele de măcinare a cimentului avem echipamente de desprăfuire „filtre cu saci“, care funcționează în condiții bune, gradul de rețineră fiind de peste 98%.

În ce privește capitolul „Direcții prioritare de acțiune“, menționat în articol, vă rugăm ca, în baza recomandării de la punctul f. să se convină întreprinderea tutelară ca să insiste pe lângă Centrala cimentului ca și secția Comarnic să fie inclusă printre acele unități la care se vor monta electrofiltre pe liniile vechi, ținându-se cont că ea va mai funcționa circa 2—3 ani, iar recuperarea prafului (avind în vedere că funcționăm pe procedeu uscat), ar compensa pe prisosința investiția alocată pentru montarea de electrofiltre de mică capacitate.

Ținând cont de importanța economică (fiind singura fabrică producătoare de ciment alb) a pelăm la sprijinul dv. în soluționarea acestei probleme, care preocupă colectivul nostru. În încheiere, vă mulțumim pentru atenția dv. de a ne sprijini în preocupările noastre pentru a rezolva această problemă ce are un pronunțat caracter economic și social, ținând cont totodată de amplasamentul secției noastre pe traseul turistic Valea Prahovei.

Vasile Manole
șef secție

Fabrica de ciment Cernavoda

FABRICA de ciment Cernavoda — cu procedeu umed de fabricație a cimentului — folosește, în punctele în care se degajă praf, următoarele mijloace de desprăfuire :

— în sectorul de ardere a clincherului — unde avem un cuptor de 300 t/zi și 2 cuptoare de 200 t/zi — desprăfuirea se

realizează prin electrofiltre (date în exploatare în 1964), randamentul de desprăfuire — în urma unor măsurători efectuate — situându-se între 87—95%. Datorită procedurii de fabricație pe care-l folosim, praful recuperat de electrofiltre nu poate fi folosit ;

— în sectorul de măcinare și însăuire, fabrica este dotată cu filtre mecanice de desprăfuire, al căror randament mediu de funcționare este de 80%. Ele au fost puse în funcțiune începând din 1934 la două din mori, iar la o a treia moară și la sectorul de însăuire, începând din 1962.

Întreținerea electrofiltrelor este asigurată de către doi electricieni, care se ocupă și de întreținerea instalațiilor și utilajelor electrice din întreprindere, coordonați de un electrician ce a urmat cursurile de specializare organizate în cadrul ministerului în anul 1966. Întreținerea filtrelor mecanice de desprăfuire este asigurată de cîte trei lăcătuși pe schimb.

Cu toate mijloacele de înălțare a poluării atmosferei folosite și ținind cont de eficiența economică pe care o au pentru întreprindere, nu sîntem mulțumiți pină în prezent de randamentul acestora. De aceea, sîntem interesați în continuare să mărîm randamentele acestor instalații. În acest sens, menționăm că, în întreprindere, în următorii 2 ani, în cadrul unei investiții, se prevede mărirea capacității de filtrare, prin înlocuirea actualelor electrofiltre cu altele de capacitate mai mare, realizându-se și automatizarea funcționării cuptoarelor.

În sectorul de măcinare a clincherului, avem prevăzute înlocuirea actualelor filtre mecanice de desprăfuire, prin electrofiltre. Pentru sectorul de însăuire vom mări capacitatea de filtrare a actualelor filtre mecanice, prin filtre mecanice de capacitate mai mare.

ing. N. Bogdan
director

ina. Emil Ilie
serviciul energetic

TRIBUNA ECONOMISTULUI

Cooperarea între întreprinderi și indicatorii economico-financiari

COMPLEXITATEA și diversitatea proceselor de producție din întreprinderile constructoare de mașini impun necesitatea cooperării cu alte întreprinderi fie pentru procurarea unor subansamble sau repere, fie pentru executarea unor prelucrări impuse de fluxul tehnologic care nu se pot realiza în propria întreprindere. Din motive de ordin tehnic, tehnologic și economic, extinderea cooperărilor rămîne în continuare o necesitate de necontestat.

Dacă situația cooperărilor în domeniul pieselor și subansambloilor turnate este în cea mai mare parte soluționată, în sensul că pentru această categorie de cooperări se prevăd în plan, de către organul coordonator, volumul colaborărilor și unităților industriale respective, pentru necesarul suplimentar de piese turnate, ca și pentru cooperările de prelucrare nu se stabilesc prin plan colaboratorii. Ca atare, întreprinderile sînt nevoite să-i caute în toată țara, atît în cadrul unităților economice cu profil similar din ace-

lași minister, cit și din alte ramuri sau chiar din cadrul industriei locale și a cooperăției.

Aspectul pe care dorim să-l semnalăm este modul în care sînt tratate aceste comenzi de către unii colaboratori din punct de vedere al prețului (în mod deosebit ne referim la colaborările de prelucrare a unor piese și subansamble).

Deși legea cu privire la regimul prețurilor și tarifelor, precum și normele nr. 3030/1974 elaborate de Comitetul de Stat pentru prețuri prevăd în mod expres că în cazul prestațiilor efectuate cu materialul clientului, prețul este cel aferent prestației, majoritatea unităților economice colaboratoare nu încadrează astfel de comenzi în categoria prevăzută și condiționează executarea subansambloilor de facturarea pieselor sau subansambloilor trimise de furnizor. În acest mod, după efectuarea lucrării, întreprinderile respective facturează la rîndul lor piesele executate în cooperare, la un preț în care s-a inclus și valoarea materialelor în cauză (piese, subansamble).

Prin această „manevră“ unitatea executantă încarcă foarte mult costul operațiilor de prelucrare, costul final al pieselor ajungînd la de 2—3 ori mai mare, datorită aplicării coeficienților de regie generală și beneficiu și asupra valorii materialului clientului. Pe lângă avantajele de ordin financiar, aceste

întreprinderi beneficiază și de raportarea ca producție globală și marfă a valorii pieselor și subansambloilor trimise de colaboratori pentru prelucrare. Consecința acestei situații este faptul că se realizează în mod nejustificat o creștere a costului produselor beneficiare a cooperării.

În asemenea cazuri întreprinderile care solicită efectuarea de lucrări în cooperare sînt nevoite să pună în balanță cele două alternative, și anume : a) de a nu putea executa produsul la termen sau b) de a accepta un preț mai mare, solicitat de unitatea colaboratoare care, de regulă, refuză efectuarea lucrării în alte condiții de preț.

Consider că, pentru eliminarea acestor neajunsuri în activitatea de cooperare dintre întreprinderi, este necesar să fie întreprinse de către organul de control specializat din cadrul Comitetului de Stat pentru prețuri, controale periodice — cu operativitate și eficiență sporită — în unitățile industriale. Dacă încălcările legii privind condițiile în care trebuie să se desfășoare activitatea de cooperare-collaborare dintre întreprinderi vor fi permanente și sever sancționate, mecanismul de care ne-am ocupat ar putea funcționa cu mai multă eficiență.

ec. Stere STĂICĂ
contabil-șef
Intreprinderea de pompe București

FORȚA DE MUNCĂ — FACTOR PRINCIPAL AL PROGRESULUI ECONOMIC (II)

CREAREA unei economii moderne, bazată pe aplicarea largă a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii în toate domeniile de activitate asigurarea progresului rapid al întregii noastre societăți sînt indisolubil legate de îmbunătățirea utilizării resurselor de muncă. În agricultură, ca și în celelalte ramuri ale producției materiale, utilizarea completă a resurselor de muncă are la bază realitatea că singurul element al procesului de muncă creator de valoare este munca omului: în funcție de modul cum este organizat procesul muncii, de modul cum sînt valorificate aptitudinile și cunoștințele profesionale ale lucrătorilor

din agricultură se poate realiza o folosire eficientă a tuturor factorilor naturali și tehnici.

De aceea, dacă în prima parte a anchetei¹⁾ ne-am ocupat de unele aspecte politice privind utilizarea potențialului uman, în studiul de față ne ocupăm de consecințele ce le are introducerea pe scară largă a progresului tehnic asupra structurii și utilizării resurselor de muncă. De asemenea, am considerat util să punem la dispoziția cititorului noi informații care, împreună cu cele prezentate în partea I-a, să-l sprijine în formarea unei imagini cît mai complete în legătură cu evoluția dinamică a structurii resurselor de muncă.

Un proces logic și legitim

UTILIZAREA completă, deplină a resurselor de muncă în agricultură este determinată de cauze obiective. Astfel, în condițiile introducerii rapide a progresului tehnic în agricultură, ale modernizării și mecanizării proceselor de muncă și deci ale transformării treptate a muncii din agricultură într-o variantă a muncii industriale, asistăm la un transfer al populației rurale către ramurile neagricole, în primul rînd către industrie (graficul nr. 1).²⁾

Între gradul de mecanizare a lucrărilor agricole și populația ocupată în această ramură există o corelație directă (tabelul nr. 1): pe măsură ce crește gradul de mecanizare a lucrărilor agricole se produce și fenomenul de scădere a populației ocupate. Această concluzie trebuie însoțită însă de precizarea că, populația ocupată în această ramură nu scade în aceeași proporție în care crește gradul de mecanizare a lucrărilor deoarece uneori acțiunea altor factori poate determina temporar o creștere relativă a necesarului de forță de muncă.

Introducerea progresului tehnic în agricultură determină, pe lîngă reducerea necesarului de forță de muncă, și un proces de diversificare și creștere a calificării populației ocupate. Ca urmare, în cadrul forței de muncă ocupate în agricultură crește ponderea cadrelor cu pregătire medie și superioară, crește numărul muncitorilor calificați care lucrează în întreprinderile agricole de stat, în întreprinderile pentru mecanizarea agriculturii și în cooperativele agricole. Fiind o consecință a introducerii progresului tehnic, reducerea populației ocupate în agricultură se reflectă în creșterea productivității muncii, în creșterea producției agricole pe o persoană ocupată (tabelul nr. 2). Creșterea productivității muncii este o consecință directă a intensificării producției, a modernizării proceselor de producție, a creșterii gradului de înzestrare tehnică și de mecanizare a lucrărilor agricole.

Reducerea absolută a populației ocupate în agricultură și introducerea progresului tehnic în procesul de producție agricol demonstrează că această ramură a producției materiale reprezintă încă un rezervor de forță de muncă pentru dezvoltarea celorlalte sectoare ale economiei naționale. Acest proces logic și legitim, care s-a manifestat și se manifestă în toate țările în perioada industrializării, se desfășoară mai intens în țara noastră atît datorită ritmului rapid de creștere economică cît și faptului

că, la începutul construcției socialiste, ponderea populației ocupate în agricultură era foarte ridicată. Faptul că agricultura reprezintă, în continuare, un rezervor de forță de muncă, este pus în evidență și de ponderea încă ridicată a populației ocupate în această ramură în comparație cu situația din alte țări³⁾ (tabelul nr. 3).

O evaluare aproximativă indică un transfer din agricultură spre ramurile neagricole de peste 1,5 milioane persoane în ultimile două decenii. Acest fapt dobindește o mare semnificație social-economică ținînd seama de gradul de utilizare a timpului de muncă a unui lucrător agricol, care reprezintă circa o treime din cel

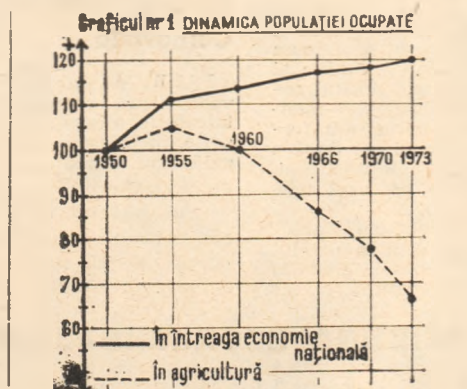
punem. Ritmul de scădere a ponderii populației ocupate în agricultură a fost determinat de ritmul de asimilare a acestora de către sectoarele neagricole și în primul rînd de către industrie, ca și de ritmul înzestrării tehnice a agriculturii ș.a.

Restricții în gestiunea forței de muncă

FAȚA DE PERIOADA de început, cînd mediul rural dispunea într-adevăr de mari resurse de forță de muncă și cînd atragea populația rurală către ramurile industriale se desfășura normal, situația de astăzi obligă la o economisire și la o gestiune serioasă a resurselor de forță de muncă, indiferent de sectorul de activitate, gradul de ocupare a populației țării fiind ridicat în prezent (graficul nr. 2). În prezent, transferul populației către ramurile neagricole trebuie să se desfășoare în condițiile unei mai bune organizări a producției agricole, a unei dirijări planificate a acestora pentru a se armoniza interesele agriculturii cu cele ale ramurii ale economiei naționale. În prezent, în unele zone agricole, chiar în condiții deosebit de favorabile, ritmul de deplasare a forței de muncă în alte ramuri depășește posibilitățile reale de eliberare a acesteia. (În prima parte a anchetei arătăm că încă în 1972 ponderea populației ocupate în agricultura județului Brașov era mai mică de 14%). Asigurarea resurselor de muncă în prezent și în perspectivă se cere analizată serios, cu atît mai mult cu cît pînă în 1990, potrivit prevederilor, populația ocupată în ramurile neagricole va crește în mare măsură pe seama populației rurale.

Modificări importante vor avea loc și în ce privește repartizarea forței de muncă pe ramuri ale economiei naționale (tabelul nr. 5). Asemenea schimbări profunde, care trebuie să însoțească prefacerile ce vor avea loc în structura economiei naționale ridică probleme mari, pentru a căror rezolvare se cer încă de pe acum întreprinse măsuri, deoarece pregătirea forței de muncă cere timp. Mai mult, studiile întreprinse, fără excepție, pun în evidență faptul că printr-o folosire rațională se poate asigura necesarul de forță de muncă impus de progresul economiei noastre.

Pentru a oferi o imagine cît mai completă asupra evoluției forței de muncă remarcăm că populația în vîrstă de muncă (16—59 ani bărbați și 16—54 ani femei) care constituie principala categorie în cadrul resurselor de muncă, este de peste

al lucrătorului industrial. Cu alte cuvinte, pe lîngă populația atrasă efectiv, s-a folosit în plus în mod activ în intervalul amintit munca unui milion de oameni (în echivalent) prin modernizarea structurilor de utilizare a forței de muncă.

Începînd din momentul dezvoltării economiei socialiste se modernizează în țara noastră și structura populației pe medii: urban și rural (tabelul nr. 4). Astăzi, populația din mediul urban (circa 41%) locuiește în 236 orașe și 145 comune subordonate, iar populația rurală în satele celor 2561 comune.

Ponderea încă ridicată a populației rurale își are explicația în nivelul relativ scăzut al forțelor de producție de la care am pornit, în ponderea foarte ridicată a populației ocupate în agricultură, în condițiile pedoclimatice favorabile agriculturii și în suprafața agricolă de care dis-

Tabelul nr.1

Corelația dintre mecanizarea lucrărilor agricole și ocuparea forței de muncă în agricultură

Lucrări agricole	% față de volumul total al lucrării					
	1950	1955	1960	1965	1970	1972
I.A.S.						
- arat	70,7	96,0	89,9	99,5	98,2	98,9
- semănat	53,4	86,5	96,1	98,6	98,1	98,9
- prășit	-	23,2	67,8	94,2	89,1	88,5
- recoltat cereale (combine)	59,3	86,0	95,3	94,5	97,8	98,9
C.A.F.						
- arat	75,0	85,8	85,9	93,5	97,4	97,6
- semănat	29,5	48,5	27,6	78,6	90,5	94,6
- prășit	-	9,0	27,6	42,8	66,6	68,5
- recoltat cereale (combine)	29,1	42,2	41,8	57,6	81,3	81,4
Populația ocupată la 10000	100,0	95,7	82,7 ^x	74,1	70,1	66,9

Sursa: Calculat pe baza datelor D.D.S. 2) 1970

Tabelul nr.3

Greutatea specifică a populației ocupate în agricultura unor țări

Tara	Anul	Agricultura, silvicultura, pescuitul	Tara	Anul	Agricultura, silvicultura, pescuitul
Belgia	1971	4,4	Japonia	1972	14,8
R.P.Bulgaria	1972	32,8	Olanda	1972	6,9
Canada	1972	6,9	R.P.Polonia	1973	31,2
R.S.Cehoslovacă	1973	16,1	R.S.România	1973	42,2
Franta	1972	12,9	Spania	1972	27,2
R.D.Germană	1973	11,6	S.U.A.	1972	4,2
R.F.Germania	1972	7,5	Suedia	1972	7,4
Italia	1972	18,0	R.P.Ungară	1973	24,4
			U.R.S.S.	1973	25,2

Sursa: - Pentru țările socialiste - Anuarul C.A.F.R. 1974
- Pentru țările capitaliste - Anuarul B.I.T., 1973

95 la sută. Între 1965 și 1970 populația în vîrstă de muncă a sporit cu 555 000 persoane (5,1%), în acest cincinal va spori cu 792 000 persoane (7%) și în cincinalul următor cu 326 200 persoane (2,7%). Considerînd creșterea populației ocupate în perioada 1965—1980 egală cu 100, rezultă că sporul acesteia pe cincinale este: de 33,1% între 1965—1970, de 47,4% între 1970—1975 și de 19,5% în perioada 1976—1980. În 1980, în totalul populației apte de muncă ponderea populației în vîrstă de 16—44 ani se va reduce cu 6% față de 1970.

Această evoluție a resurselor de muncă este în mare măsură urmarea unor fenomene demografice petrecute în anii 1961—1966, cînd sporul natural a scăzut, dar și a procesului de prelungire a duratei învățămîntului obligatoriu, care a determinat intrarea mai tîrziu a tineretului în activitatea productivă. Ca urmare, persoanele atrase în activitatea unităților socialiste de stat pînă în 1980 vor proveni în proporție de 7,2% din sporul natural al persoanelor în vîrstă de muncă, peste 15% din rîndul femeilor din mediul urban neîncadrate și peste 77% din rîndul persoanelor ocupate în prezent în agricultura cooperatistă și individuală. De remarcă că din acest potențial de muncă peste 80% va fi reprezentat de locuitorii din mediul rural, iar 53% vor fi femei (între care o pondere însemnată va fi compusă din femei în vîrstă de peste 40 de ani). De aici rezultă că rezervele de forță de muncă deținute de agricultură sînt în regres și că la începutul deceniului următor planificarea și utilizarea forței de muncă va trebui făcută foarte judicios.

Structuri • Tendințe • Motivații

FENOMENELE de îmbătrînire, și feminizare a populației din agricultură pot apărea ca rezultat al proceselor menționate și pot avea consecințe directe asupra posibilităților de valorificare a forței de muncă, asupra producției agricole. Înțelegerea cit mai deplină a acestor procese are importanță atît pentru cunoașterea evoluției fenomene-

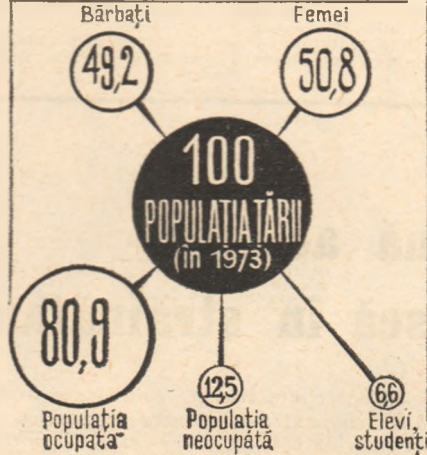
lor în sine, cit și pentru evidențierea etapelor parcurse și a orientărilor de viitor.

Dacă ne referim la perioada 1956—1966 (corespunzător celor două recensăminte ale populației), forța de muncă activă din agricultură s-a redus cu 1364,4 mii persoane, a cărei structură de vîrstă a fost următoarea:

- 39,7 la sută 14—19 ani
- 27,0 la sută 20—24 ani
- 15,0 la sută 25—29 ani
- 18,3 la sută peste 30 ani

Graficul nr.2

STRUCTURA POPULAȚIEI SUB ASPECTUL OCUPĂRII ȘI SEXULUI

Deci 81,7 la sută dintre persoanele active care au plecat din agricultură au fost tinere și foarte tinere. Dintre cele 1364,4 mii persoane 62,6% au fost bărbați și 37,4% femei.

Una din consecințele acestui proces constă în aceea că, în 1973, în unele cooperative agricole, 60 la sută din totalul operatorilor apti de muncă care au participat la lucrări au fost femei. Ponderea crescîndă a femeilor poate influența însuși gradul de participare

la muncă a populației active rămase în agricultură. (Numărul de norme convenționale pe persoană activă a fost în 1973 de 173 în cazul bărbaților și de numai 85 în cel al femeilor).

În ultimii ani fenomenele privind migrarea forței de muncă din agricultură sînt mai complexe. Astăzi, demonstrarea caracterului liniar al reducerii forței de muncă din agricultură este mai dificilă. Dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii, introducerea unor tehnologii noi și respectarea cu mai multă strictețe a acestora, generalizarea sistemului de retribuție în acord global, creșterea retribuției unei norme de muncă convențională, reducerea — de-a lungul anilor — a populației ocupate în agricultură au creat situații diferite în eliberarea acesteia.

Din graficul nr. 3, rezultă că în ultimii 4 ani, în cele 117 cooperative investigate, tendințele privind mobilitatea forței de muncă apte (segmentul cel mai important al forței de muncă active) sînt diferite. (În partea I-a a anchetei am arătat că această categorie s-a redus, în medie pe cooperativă, cu 65 persoane în ultimii 4 ani). Deși la nivelul eșantionului nostru fenomenul de reducere al celei mai utile categorii de operatori se conturează clar, pe teritoriu apar diferențieri mari de la o zonă la alta și de la un an la altul. Din graficul nr. 3 reiese că în primele trei zone, cu fertilitatea cea mai ridicată, tendința de reducere este netă în timp ce în zonele IV—VI apar, relativ și absolut, uneori temporar, resurse de muncă crescînde.

Explicația constă tot în introducerea diferențiată a progresului tehnic pe zone de fertilitate, în posibilitatea mecanizării integrale a proceselor de muncă, îndeosebi la cultura cerealelor. Cuprinderea cooperativelor agricole în șase categorii (zone) de fertilitate la grupa de culturi cerealiere determină o anumită structură a producției agricole: în zona I-a, cu fertilitatea cea mai ridicată, ponderea cerealelor este mai ridicată decît în zona a VI-a (cu gradul de favorabilitate cel mai redus) și unde

Tabelul nr.2

	1950	1955	1960	1965	1972	1973
Dinamica producției globale agricole	100	162	171	193	212	273
Dinamica populației ocupate în agricultură	100	105	100	83	73	68
Dinamica prod. globale pe persoană ocupată x)	100	154	171	219	272	314

Sursa: Anuarul statistic al R.P.R. 1974
2) Date calculate.

Tabelul nr.4

Dinamica populației, pe medii		
Anul	Total	din care, în mediul:
		urban
		rural
1950	100	21,4
1948	100	23,4
1956	100	31,3
1965	100	36,2
1971	100	41,1

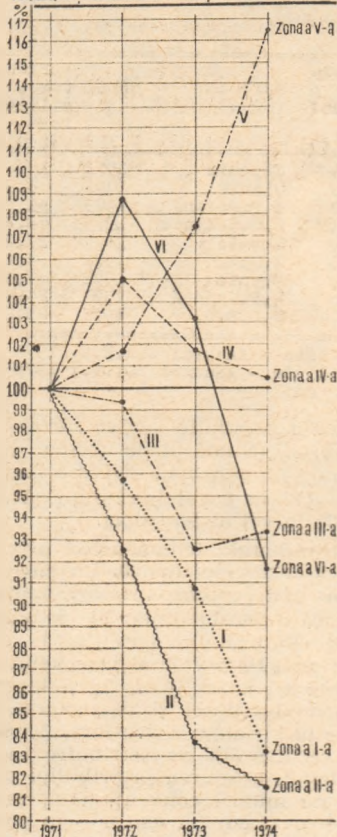
Sursa: Bold I., Matei M., Băbădeanu I., Editura Tehnică, 1974, p.93

Tabelul nr.5

Ramuri	% din totalul populației ocupate			
	1970	1975	1980	1990
- industrie	22,5	29,5	37,0	43,0
- agricultura	49,1	38,5	26,5	12,0
- alte ramuri	28,4	32	36,5	45,0

Sursa: Era socialistă nr.13/1974, p.9

Grafiicul nr 3
TENDINȚE DIFERITE ÎN REDUCEREA NUMĂRULUI COOPERATORILOR APTI DE MUNCĂ ÎN UNITĂȚILE INVESTIGATE

ponderea cerealelor este mai redusă în comparație cu celelalte culturi (tehnice, furajere). Și, deoarece culturile cerealiere se caracterizează prin cel mai ridicat grad de mecanizare, în zona I-a executarea mecanică a lucrărilor agricole este foarte avansată; ca urmare, posibilitățile de reducere a forței de muncă sînt mai mari în primele trei zone. (Acest aspect este ilustrat și în tabelul nr. 1).

Cu cît scade gradul de favorabilitate pentru culturile cerealiere se creează, în mod natural, condiții mai bune pentru alte culturi: sfeclă de zahăr, cartofi, plante textile și furajere. Or, lucrările agricole specifice acestor culturi sînt mecanizate în mai mică măsură și impun deci un necesar ridicat de forță de muncă. Mai mult, extinderea suprafețelor ocupate cu culturi necerealiere, utilizarea pe scară largă a factorilor intensivi de producție (de exemplu, îngrășămintele chimice, soiuri superioare), creșterea randamentelor la hectar fără adoptarea unor măsuri corespunzătoare pentru mecanizarea proceselor de muncă determină chiar sporirea necesarului de forță de muncă. La aceasta

mai trebuie adăugat că în zonele cu favorabilitate mai redusă pentru cereale ponderea zootehniei în producția globală agricolă a cooperativelor agricole este mai ridicată, menținându-se și în acest fel un necesar ridicat de forță de muncă.

Concluzia cu caracter practic care desprinde de aici constă în intensificarea cît mai rapidă și echilibrată a procesului de mecanizare a tuturor lucrărilor agricole. Numai pe această cale așa-zisul deficit de forță de muncă în unele unități și în unele perioade se transformă realmente într-un excedent. Din perspectiva Programului partidului aceasta va deveni o realitate încă în cursul cincinalului următor cînd, în concordanță cu programul de sporire a producției agricole vegetale și animale, se va asigura mecanizarea completă a tuturor lucrărilor agricole, și cînd vom asista la un proces susținut de integrare a activităților agricole cu unele activități cu caracter industrial.

Marin IORDACHE
Ion MANEA

- 1) Revista economică nr. 12 din 23 mai a.c.
- 2) În condițiile în care reducerea forței de muncă ocupată în producția agricolă se realizează concomitent cu creșterea productivității muncii sociale acest lucru constituie un fenomen pozitiv. În acest fel, eliberarea forței de muncă din agricultură nu se face în detrimentul executării corespunzătoare și la timp a lucrărilor necesare sporirii producției agricole, ci în condițiile creșterii acestora. Avem în vedere, desigur, reducerea populației ocupate în agricultură numai pe baza și în măsura scăderii necesarului de muncă vie ca urmare a creșterii gradului de mecanizare.
- 3) În legătură cu aceste comparații trebuie să manifestăm oarecare prudență întrucît apar și

elemente de necomparabilitate datorată specificului organizării producției, elementelor diferite care se includ în calcul de la o țară la alta și, desigur, a resurselor naturale agricole în economia țării respective.

4) În mod convențional se consideră că o populație în care ponderea membrilor săi de 65 ani și peste este sub 4 la sută constituie o populație „tinărară”, cînd ponderea este cuprinsă între 4-7 la sută, populația este „adultă”, iar cînd ponderea este de peste 7% populația este îmbătrînită. Evoluția acestui indice arată o îmbătrînire demografică rapidă în multe țări europene. Dacă în 1950 erau populații „tinere” în Finlanda, Turcia, Grecia și Portugalia, în prezent numai Turcia are populația „tinărară”.

COMERȚ EXTERIOR

„ESEPAS” — o nouă acțiune de cooperare românească în străinătate

LA 3 IUNIE crt, la București a fost semnat contractul de colaborare dintre „Rompétrol” — întreprinderea românească pentru cooperare economică în străinătate, în domeniul petrolului și gazelor (M.M.P.G.) — și „Corporația Ecuadoriană de Stat pentru Petrol” — C.E.P.E. Rod al unor tratative fructuoase, acest contract reprezintă o nouă concretizare a eforturilor întreprinderilor românești de specialitate, pentru lărgirea acțiunilor de conlucrare internațională, în spiritul avantajului reciproc.

În dorința de a oferi cititorilor detalii privind această acțiune, am solicitat amănunte ing. G. Anton, director la „Rompétrol” membru — alături de colonel Rene Vargas, reprezentant al părții ecuadoriene —, în conducerea acestei societăți. Amabil, acesta ne-a declarat :

— G. A. — Urmare discuțiilor purtate în septembrie 1973 — cu ocazia vizitei în Ecuador — între președintele Ceaușescu și conducătorul acestui stat, președintele Rodriguez, și a protocolului semnat la aceea dată, în luna ianuarie 1974 a avut loc prima sesiune a Comisiei Mixte pentru Cooperare, în care au fost avansate și primele negocieri vizînd încheierea unui acord privind conlucrarea celor două țări în sectorul cercetărilor geologice, extracției și prelucrării rezervelor petroliere ale acestui stat. În cursul tratativelor purtate atunci, a fost întocmită o listă vizînd o serie de acțiuni concrete de cooperare, în domenii diferite — de pildă: prospecțiunile geografice și geofizice, participarea specialiștilor români la expertizarea ofertelor primite de către partea ecuadoriană, pentru construirea unei instalații de

producere a gazelor lichefiate; pregătirea cadrelor de specialitate locale — atît de nivel mediu cît și superior — în institutele din România, precum și alte numeroase acțiuni vizînd domeniul prelucrării țiteiului și petrochimia.

În luna martie crt., cu ocazia vizitei președintelui Rodriguez la București, a fost semnat un acord de colaborare, între cele două țări, în sectorul petrolier. Cîteva luni mai tîrziu — după discuții operative, la nivelul experților celor două părți — a fost semnat contractul.

● **Red. :** Care este obiectul de activitate al lui „ESEPAS” și cum au înțeles concret părțile să-și organizeze această activitate ?

— G. A. : Societatea își va avea sediul la Quito, capitala țării. Într-o primă fază

contractul de constituire prevede că firma își va desfășura activitatea pe un profil — îndeosebi — de servicii. Am în vedere, în acest sens, lucrările de foraj, executate pe perimetrul aparținînd lui CEPE și, ulterior, prospecțiunile geologice și geofizice, construirea de schele și de conducte, „engineering”-ul de zăcăminte, elaborarea de studii și proiecte s.a. Toate acestea vor fi realizate cu ajutorul utilajelor și a asistenței tehnice, pentru care partea românească și-a asumat responsabilități contractuale concrete. Aceste bunuri materiale urmează a fi acordate părții ecuadoriene, cu titlul de credit, în condițiile uzuale ale pieței internaționale. Întregul ansamblu de echipamente și servicii reprezintă contribuția de 49% — în capitalul global al societății — pe care partea română s-a angajat să o suporte. Diferența de 51%, în numerar — în cheltuieli locale, pentru operare — va fi asigurată de către partea ecuadoriană.

„ESEPAS” va fi condusă de un Consiliu de Administrație, format din 5 membri — 3 ecuadorieni și 2 români — deciziile urmînd a fi luate cu un număr minim de 4 voturi. În activitatea de foraj, asistența tehnică va fi îndrumată de către un director de operare român, împreună cu personal de specialitate român. Principala lor sarcină va consta în a califica, la locul de muncă, personalul operativ local. „ESEPAS” va funcționa conform legislației ecuadoriene.

● **RED. :** Fiind co-parteneri la o societate lucrativă, cum au înțeles părțile să-și partajeze cotele de beneficii, aferente fiecăreia ?

— G. A. : Beneficiile obținute, pe baza activităților desfășurate prin contract, pe domeniile societății de stat CEPE, vor fi repartizate corespunzător — procentual —

REALIZAREA scopului producției socialiste de a contribui la ridicarea bunăstării tuturor oamenilor muncii presupune dezvoltarea și diversificarea producției în concordanță cu creșterea calitativă a nevoilor populației, o corelare judicioasă a producției cu consumul, cu cerințele și preferințele tot mai sofisticate ale consumatorilor.

Până nu demult, în sectorul horticola, ca și în alte sectoare economice, problemele producției, ale cercetării, ale industrializării și comercializării se studiau și rezolvau în unități economice separate.

Necesitatea elaborării unei strategii unitare de valorificare a produselor și în același timp de satisfacere cât mai deplină a consumatorilor a condus la integrarea cercetării cu producția, cu prelucrarea industrială a produselor și comercializarea pe piața internă și externă în cadrul Centralei de legume și fructe.

Această nouă structură, armonios și judicios organizată, acest nou cadru organizatoric, care privește în ansamblu toate aspectele majore și în același timp creează posibilități de cunoaștere și intervenție operativă în reglarea procesului de producție și comercializare, constituie un stimulent al dezvoltării horticolturii, mărind eficiența valorificării acestor resurse ale țării.

Centrala de legume și fructe, prin intermediul și cu ajutorul întreprinderilor sale județene de legume și fructe, a Trustului de sere, a Trustului de conserve, a întreprinderii de comerț exterior „Fructexport”, a institutului propriu de cercetări pentru valorificarea legumelor și fructelor, precum și a institutului tutelate de Academia de științe agricole și silvice (A.S.A.S.) — de pomicultură, legumicultură și floricultură au reușit să coreleze necesitățile in-

STUDII, EXPERIENȚE: Centrala pentru legume și fructe

**O CERINȚĂ
A CONSUMATORULUI:
MARFĂ POTRIVITĂ
LA LOCUL POTRIVIT**

terne și la export — cantitative și calitative — cu potențialul său de producție și cercetare, în sensul optimizării modului de alocare a resurselor, optimizării structurii programelor de producție. Se tinde în continuare la o perfecționare a raportului cerere-ofertă în sensul realizării, prin intermediul acțiunilor de marketing, a unei corelări mai bune între solicitările beneficiarilor producției horticoale și producția centralei.

Aceste cercetări vor contribui la mai buna aprovizionare a consumatorilor cu un sortiment variat, permițând o alimentație rațională, la desfaceri ritmice, la reducerea pierderilor și declasării, la evitarea depășirii termenelor de garanție etc.

Consumatorul — un „consilier” valoros în stabilirea sortimentului

ORGANIZAREA culegerii informațiilor de marketing prin agențiile comerciale de pe piața externă, prin lucrătorii din re-

țeaua comercială internă, prin urmărirea volumului desfacerilor și mai ales prin cercetările proprii de genul anchetelor, degustărilor cu publicul, sondajelor, au devenit o activitate de cea mai mare însemnătate în cadrul centralei. Ele au evidențiat, spre exemplu, proporțiile preferințelor de consum: în stare proaspătă, parțial sau total prelucrată a produselor centralei, necesitatea apariției de noi produse sau de îmbunătățire a celor existente, utilizării de noi forme de prezentare și a unei publicități specifice etc.

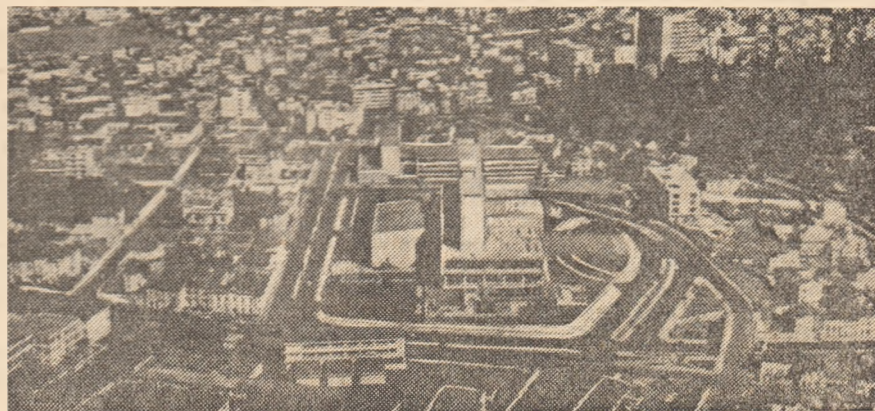
Studiile de evaluare a produselor noi, efectuate de cercetătorii noștri, atît prin comisii de specialiști, cît și prin consultarea masei consumatorilor în cadrul magazinelor, au fost orientate, de asemenea, spre culegerea impresiilor pe fișe adnotate pentru produse: specii și soiuri de legume și fructe proaspete, clasice sau noi, produse prelucrate, tip gospodina sau conservate, ca și preparate noi. În același timp, s-a organizat urmărirea atentă, zil-

cu mărirea capitalului adus de către fiecare co-partener. Plățile vor fi „cash”, deși, în contract, nu există vreo clauză restrictivă, privitor și la posibilitatea de plată în produse — țitei, de pildă — în eventualitatea că s-ar adopta decizia comună ca rambursările să fie efectuate și sub această formă.

● **RED.:** Care au fost premisele care au condus pe cei doi parteneri — român și ecuadorian — să se asocieze în această întreprindere mixtă?

— **G. A.:** „ESEPAS” nu este prima societate românească pe teritoriul continentului sud-american: M.I.Ch. a înființat, nu de mult — în aprilie a.c. — încă una, cu profil chimic, pe lângă altele deja existente. Evident, fiecare partener și-a făcut propriile sale calcule în momentul cînd s-a decis să-și pună semnătura pe contractul de constituire. Partea română, de pildă, consideră că — urmare conlucrării, prin această societate — va putea să-și valorifice, mai eficient, potențialul său tehnic și uman, pe fondul creării unor premise suplimentare pentru colaborări economice, tehnico-științifice și de altă natură, în același context, în perspectivă.

Cît privește pe co-partenerul nostru, acesta va obține posibilități crescute pentru explorarea și exploatarea zăcămintelor petroliere naționale. Faptul că va primi — pe lângă echipamentele, și „know-how”-ul de specialitate — deja, verificat — și ajutor în școlarizarea personalului său operativ — și nu numai a lui, știut fiind, în fapt, că la institutele românești de învățămînt superior de profil, vor învăța și studenții ecuadorieni — a trezit un plus de interes, pentru partener, în perfectarea acțiunii.

Vedere din Quito — sediul noii organizații

● **RED.:** Ce perspective vedeți, în acest context, pentru evoluția lui „ESEPAS”?

— **G. A.:** Dintre cele mai bune. Începînd prin a avea un caracter exclusiv de servicii — cel al prospecției și extracției petrolului — firma își va putea extinde domeniul de activitate și în alte sfere — cea a prelucrării, de pildă — această evoluție urmînd un „trend”, în funcție de rezultatele obținute.

Pentru început vom opera cu echipamente și instalații românești, pe care reprezentanții partenerului le-au văzut în funcțiune în România, și de care au fost foarte mulțumiți. Sigur, ambele părți sînt perfect conștiente de avantajele ce pot decurge — pentru fiecare — dintr-o perfecțată conlucrare, motiv pentru care și noi și ecuadorienii ne străduim să găsim acele formule operatorii, care să permită extinderea — în timp, spațiu și domenii de lucru — a acestei cooperări. Această acțiune

se înscrie pe coordonatele politicii externe a României, de conlucrare cu toate țările lumii — indiferent de regimul lor social — și în mod cu totul particular — cum este menționat, de altfel, și în materialele Congresului al XI al P.C.R. — cu țările în curs de dezvoltare.

Ambele părți sînt direct interesate ca activitatea societății să înceapă cît mai devreme posibil. În orice caz, vă pot informa că urmează ca primii metri de pămînt forat să fie parcurși la începutul anului viitor.

● **RED.:** Ce prevede contractul în legătură cu durata societății?

— **G. A.:** Înțelegerea a fost încheiată pentru 10 ani, fără a exista, însă, clauze limitative de depășire a acestui termen, în cazul cînd părțile consideră — urmare a rezultatelor obținute — că este în interesul lor să prelungească conlucrarea.

George HAȘEGANU

nic, atât în timpul sezonului de producție, cât și în afara lui, pentru fiecare produs, a volumului și modului de desfacere etc.

În prima fază cercetările s-au efectuat la magazinul reprezentativ al centralei „Fortuna” — din București, apoi la alte magazine din București și din alte municipii, din zone reprezentative ale țării — practic în toate județele, surprinzându-se specificul în profil teritorial al consumului. Asigurarea sortimentului bogat de produse proaspete s-a preconizat a se face pe două direcții principale: dezvoltarea suprafețelor cultivate cu unele specii zise-rare, puțin cunoscute de consumatori și cea de a doua, prin introducerea de noi soiuri superioare calitativ și cu epoci de coacere diferite. Pentru aceste specii și soiuri noi s-au efectuat testări ale preferințelor consumatorilor în vederea depistării celor mai mult solicitate de consumatori. Menționăm că aprecieri deosebite au avut speciile: țelina pețiol, reventul, feniculul, conopida Broccoli, cicoarea creată, cicoarea de grădină, scarola, ciupercile Pleurotus, verdețuri aromatizante (pătrunjelul creț, muștar), afine de grădină (Gigant).

Soiurile care au primit aprecieri favorabile din partea consumatorilor au fost: salata „Oswego”, dovlecelul „Patison” și „Prolific”, spanac de „Noua Zeelandă”, varza creată „Savoy-King”, pepeni verzi „Stoks” și „Lovrin 532”, pepeni galbeni „Sunrise” și „Summer Cream”, strugurii de masă: „Muscat d'Adda”, „Regina viilor” și „Delight Beauty”, piersici „Flacăra” și „Băneasa”, mere „Frumos de Voinești” ș.a.m.d. Tot pe această linie, a diversificării producției de legume proaspete se înscriu preocupările pentru dezvoltarea activității Trustului de sere din cadrul centralei prin creșterea suprafețelor acoperite cu sere și solarii. Acestea contribuie alături de culturile de câmp la completarea, îmbogățirea sortimentului și extinderea perioadei de consum în stare proaspătă a legumelor atât pentru nevoile interne cât și pentru export.

Atenția centralei se îndreaptă și spre diversificarea sortimentului de produse prelucrate pentru copii (Baby foods) produsele dietetice, produse de tip „Gospodina” pe lângă cele de tip comun și cele deshidratate și lacto-fermentate. Au fost apreciate în mod deosebit dintre produsele pentru copii crema „Carota”, „piureul de mere” etc. Dintre produsele dietetice au primit bune aprecieri cele din spanac, urzici, țelină, ciuperci etc., iar dintre cele de tip „gospodina”, salata de rădăcinoase „Fortuna”, sosuri de maioneză cu mărar și cele cu pătrunjel etc. Au reținut atenția, de asemenea, produsele deshidratate din principalele legume și fructe și în special „Fulgii de cartofi” pentru piureuri ș.a.

Rezultatele cercetărilor de marketing au stat la baza omologării produselor noi (soiuri de legume și fructe și produse prelucrate — conserve și semiconserve din legume și fructe), a planificării științifice a producției, oferind o prognoză realistă a desfacerii și dând indicații prețioase la întocmirea planului de producție atât la culturi cât și în industrializare.

Prima condiție a valorificării: „distribuție fizică” adecvată

CENTRALA pentru legume și fructe și-a extins activitatea în întreaga țară, prin întreprinderile județene de legume și fructe care dispun de „Centre pentru legume și fructe” ce desfășoară activitate de contractare și achiziție a produselor horticele în toate comunele și satele țării.

În marile bazine specializate, producătoare de legume sau fructe, ca și în marile orașe ale țării și-a dezvoltat o rețea

republicană de complexe moderne pentru depozitarea, condiționarea, prelucrarea și distribuția ritmică către unitățile de desfacere în tot timpul anului a produselor. Rolul acestor complexe este deosebit de important intrucât preia întreaga producție contractată și achiziționată de întreprinderile județene. Ele îndeplinesc funcțiile de a tranzita, condiționa și păstra în spații ventilate sau frigorifice (funcție de produse), de a pregăti pentru desfacere produsele proaspete pentru piața internă, export sau pentru industrializarea acestora.

Complexele moderne de valorificare cuprind depozite de păstrare de diferite tipuri, specializate pentru un produs sau produse apropiate ca însușiri, în marile bazine de producție și de tip universal, pentru toate produsele situate în centrele aglomerate.

De asemenea, după natura produselor, ele pot fi de tip ventilat (folosind cu chibzuință factorii naturali ai mediului înconjurător) sau de tip frigorific, dotate cu instalații moderne frigorifice.

Unele complexe moderne, pe lângă spațiile de depozitare și condiționare dispun și de spații specializate pentru prelucrarea legumelor și fructelor, fabricând produse semiindustrializate ca: deshidratate, lactofermentate, concentrate sau conserve și sucuri din legume și fructe.

Din aceste complexe moderne realizate în ultimii 5—6 ani menționăm pe cele de la: Bistrița, Alexandria, Bacău, Cluj, Iași, Brașov, Craiova, Galați, Brăila, București, Piatra Neamț, Făgăraș, Buzău, Constanța, Botoșani ș.a.

Înzestrate cu utilaje și aparatură modernă, cu spații mari de depozitare (de 6—12 000 t), însumând la nivelul anului 1974 peste 200 000 t, din aceste „cămări colective” se aprovizionează populația cu produse proaspete atât în sezonul de vară, toamnă, când produsele horticele abundă piața cât și pe toată durata iernii și primăverii. Ele au pe această linie și o mare importanță socială.

Procesul urbanizării în plină dezvoltare, reclamă organizarea de complexe și în alte centre date fiind funcțiile multiple pe care le îndeplinește: de constituire, păstrare, pregătire și distribuție a fondului de stat al produselor agroalimentare.

Dezvoltarea și realizarea celor mai noi tipuri de complexe prezintă importanță și prin aceea că ele contribuie la reducerea pierderilor cantitative, cu peste 50%, a depreciilor calitative, mai ales la produsele foarte perisabile și perisabile și în același timp asigură o durată de comercializare sporită la unele produse cu câteva luni. Dacă la acestea se mai adaugă și faptul că aceste complexe păstrează stocuri tampon de produse chiar pe timpul de producție (vara, toamna) în perioadele nefavorabile de recoltare (ploi etc.), sărbători ș.a.m.d., populația fiind ritmic aprovizionată cu mărfuri necesare consumului zilnic, vom avea imaginea reală a importanței sociale și economice a acestora.

În vederea creării unor posibilități optime de desfacere a produselor horticele proaspete și divers prelucrate, Centrala pentru legume și fructe și-a modernizat rețeaua de desfacere prin crearea, în cadrul localităților urbane, mai ales în noile cartiere, de complexe comerciale specializate în desfacerea produselor horticele în care pentru păstrarea legumelor și fructelor proaspete sînt asigurate condiții speciale de mediu.

Ca forme de desfacere, pe lângă cea clasică, cu plata la vînzător s-a experimentat și extins forma de autoservire. Pentru desfășurarea în condiții optime a fiecăruia din aceste forme de desfacere, specialiștii centralei au colaborat cu întreprinderile producătoare de mobilier comercial (Fri-

Carnetul consumatorului Noutăți la „Cocor”

● Recent, Magazinul COCOR în colaborare cu Fabrica F.M.C.E. 23 August—Satu-Mare a organizat o expoziție în cadrul Magazinului COCOR, prezentînd un sortiment larg de mașini de gătit cu combustibil solid și gazos, modele clasice și modele noi.

În categoria modelelor noi, în premieră pe țară sînt prezentate mașini de aragaz cu trei și patru focuri într-o gamă bogată de culori pastelate, care oferă avantajul de a putea fi asortate cu mobilierul și faianța din bucătăriile apartamentelor moderne.

De remarcat următoarele modele noi: Mașina de aragaz cu patru și trei ochiuri — model G 422 și G 322 — în culori email MAJOLICA — albastru (două nuanțe), orange, verde, kaki, galben-verzui etc. Odată cu prezentarea acestor mașini s-a organizat o acțiune de testare a produselor în rîndurile cumpărătorilor potențiali care vizitează această expoziție — în scopul de a cunoaște preferințele și gusturile acestora.

Deosebit, Magazinul COCOR prezintă o serie de noutăți de sezon în cadrul sectorului de mărfuri textile-încălțăminte cum ar fi:

● Poșete și încălțăminte din difur, silur și argutan — materiale în diverse culori, flexibile, cu rezistență mare în purtabilitate realizate într-o gamă variată de modele cu linie modernă de o deosebită eleganță.

● În domeniul confecțiilor de damă și bărbătești sînt prezentate o serie de modele noi de sezon ca: rochii și fuste lungi și midi în culori variate, apoi, rochii de seară.

● Pentru bărbați sînt oferite costume de zi cu vestă de croială modernă uni și în carouri, costume din catifea, jachete din stofă gen gabardină — model jaket, cămăși cu mincă scurtă în carouri și dungi, în culori vii, bluzoane din țesături de in cu mincă scurtă și lungă și pantaloni tip blue-jeans.

gocom-București, I.D.L.M.-București) și au realizat noi tipuri de mobilier adecvat desfacerii produselor centralei cum ar fi: vitrinele de tip frigorific, divers mobilier pentru vînzare prin autoservire etc. De asemenea s-au precizat și îmbunătățit fluxurile tehnologice de circulație a produselor și cumpărătorilor, amplasarea mobilierului etc. în scopul îmbunătățirii servirii consumatorilor.

„Condiționarea” — nu cea din urmă

SERVIREA modernă impune pe lângă sortimente bogate și diversificate asigurarea rețelei cu produse proaspete, de calitate, plăcut și atent prezentate. De cîteva ani în multe orașe din țară atît în sistemul clasic de servire, dar mai ales în cel cu autoservire legumele și fructele se prezintă sub formă preambalată.

Porționarea produselor, în colete mici, echivalente unei rații familiale zilnice, folosind materiale în general transparente, caracterizează noua formă de prezentare. Acest nou procedeu de a pregăti produsele pentru desfacerea cu amănuntul în magazine este o expresie a modernizării sectorului de comercializare ce prezintă

dr. Ion MIRCEA

Centrala pentru valorificarea legumelor și fructelor — București

(Continuare în pag. 32)

DEMOCRATIA ECONOMICĂ MUNCITOREASCĂ ÎN ACȚIUNE (II)

— Posibilități de perfecționare a stilului și metodelor de lucru
ale adunărilor generale ale oamenilor muncii —

PRACTICA noastră din ultimii ani a dovedit utilitatea și eficacitatea adunărilor generale ale oamenilor muncii, rolul lor incontestabil, ca for democratic suprem al conducerii colective, care dezbate și analizează problemele majore ale producției cu întregul colectiv, în fața cărora organele de conducere din întreprinderi și centrale sînt obligate prin lege să prezinte dări de seamă asupra întregii activități economice și sociale, să răspundă pentru modul cum asigură îndeplinirea sarcinilor de plan și buna gestionare a fondurilor materiale și bănești puse de către stat la dispoziția fiecărei unități. Programul partidului precizează clar că va crește rolul adunărilor generale din întreprinderi și instituții, asigurându-se participarea nemijlocită a tuturor oamenilor muncii la elaborarea și îndeplinirea planurilor, la realizarea programelor de activitate din fiecare unitate. Firește, este vorba de o prevedere-principiu, pentru a cărei îndeplinire trebuie să acționeze cu toată energia organelor de conducere din întreprinderi, centrale și ministere, asigurându-se deopotrivă promovarea experienței pozitive existente în acest domeniu, dar și lichidarea hotărâtă a neajunsurilor ce se manifestă. Practica de pînă acum a dovedit că acolo unde s-a asigurat o bună pregătire a adunărilor generale, acolo unde dezbaterile s-au caracterizat prin competență și răspundere, unde s-a asigurat o analiză profundă, obiectivă și realistă a situației economico-financiare, unde s-au stabilit cele mai judicioase soluții și măsuri, rezultatele imediate ale acestei ample consultări a colectivelor, concretizate în creșterea producției și a eficienței, n-au întîrziat să apară.

Uneori, însă, adunarea generală nu își atinge scopul, cadrul democratic nou creat nu este însoțit și de o atitudine corespunzătoare a fiecărui membru al colectivului față de neajunsuri. Așa cum cere partidul nostru, și aceasta se datorește în bună măsură insuficienței pregătirii a adunărilor generale, insuficienței preocupării pentru aplicarea propunerilor formulate de oamenii muncii.

Să ne oprim mai întîi asupra uneia din aceste cauze, legată de pregătirea adunării generale. Adunarea generală a oamenilor muncii este o instituție democratică încă nouă. Deși rolul, atribuțiile și funcțiile adunării generale sînt precis stabilite prin lege, însușirea lor organică, asimilarea lor și, mai ales, respectarea lor presupun o acțiune sistematică, perseverentă de conștientizare a oamenilor muncii, de cultivare și dezvoltare a spiritului lor gospodăresc, a simțului politic în acțiunea practică. Iată de ce cînd se prezintă la adunarea generală muncitorul, inginerul, maestrul, economistul, fiecare lucrător trebuie să aibă răspunsuri pregătite la cîteva întrebări esențiale: Ce probleme se discută? Ce rezultate a obținut colectivul în care lucrează? Care sînt sarcinile majore ce stau în fața colectivului în perioada următoare? Care este punctul de vedere al comitetului sau al consiliului oamenilor muncii despre rezultatele obținute și sarcinile de viitor? Ce conține planul de măsuri și cum poate fi el îmbunătățit?

Sînt întrebări firești la care trebuie să

răspundă practic fiecare participant a adunare pentru ca prezența sa să fie activă, constructivă, și nu formală. Adunarea generală a oamenilor muncii constituie în concepția partidului nostru un cadru deosebit de prielnic pentru exprimarea propunerilor și sugestiilor oamenilor muncii, pentru perfecționarea organizării producției, introducerea progresului tehnic, creșterea eficienței, ridicarea calității, îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață. În sens mai larg se poate asemăna adunarea generală cu o ședință de creativitate la nivelul întreprinderii, prilej de confruntare și colectare a celor mai competente puncte de vedere în legătură cu activitatea colectivului, a organului colectiv de conducere.

În pregătirea adunărilor generale, organele de conducere colectivă, împreună cu specialiștii din centrale și ministere, trebuie să asigure, deopotrivă, clarificarea tuturor problemelor privind realizarea sarcinilor de plan pentru perioada următoare — nivelul indicatorilor principali, aprovizionarea tehnico-materială, desfacerea producției, asigurarea cu forță de muncă ș.a. — și întocmirea, din vreme, a dării de seamă și a planului de măsuri tehnico-organizatorice, astfel ca aceste documente să poată fi consultate din timp de către oamenii muncii.

Insistăm asupra necesității ca în continuare organele de conducere colectivă să vegheze la pregătirea exemplară, din toate punctele de vedere, a adunărilor generale, deoarece, așa cum s-a desprins din investigațiile făcute în 8 unități din industria ușoară și industria constructoare de mașini, slaba pregătire a unor adunări constituie cauza principală a nivelului scăzut de combativitate și eficacitate al dezbaterilor. Se ajunge în unele adunări la o exagerată diversificare a problematicii supuse discuției, generată de lipsa unei precizări clare a obiectivelor principale ale activității productive într-o perioadă de timp, concentrarea atenției asupra unor probleme conjuncturale, de mică importanță, trecerea întîmplătoare de la o problemă la alta. Un atare neajuns, își are rădăcinile în însăși concepția de lucru a organului de conducere colectivă. Este clară eroarea care se face: unitatea productivă nu este privită unitar, ca un organism, ci divizată în problemele unui loc sau altuia de muncă, în problematica unei zile sau perioade foarte scurte de timp. Pe fondul unei asemenea concepții, în adunările generale se discută deseori despre zeci și zeci de probleme, multe dintre ele fiind abia enunțate, atenția participanților nefiind concentrată asupra unor laturi cu adevărat esențiale ale îmbunătățirii organizării activității productive. Eficiența activității organelor de conducere colectivă din întreprinderi și centrale depinde și de capacitatea lor de a discerne, de a alege între multiplele situații care reclamă soluții urgente, de a sistematiza, ordona și dirija preocupările sutelor și miilor de oameni spre obiectivele fundamentale, de a evita aglomerarea sau chiar coplesirea cu probleme colaterale, de capacitatea de a asigura continuu și neslăbit o perspectivă clară în întreaga activitate. Cînd se întîrzieste adunarea generală a oamenilor mun-

cii, asigurându-se o bună informare, din timp, a acestora asupra problemelor cheie ale activității curente și de perspectivă, inițiativa și gîndirea lor trebuie din plin solicitate și fructificate pentru stabilirea unor măsuri clare, chibzuite privind buna soluționare a principalelor probleme ne-rezolvate, sau a unor sarcini incredințate întreprinderii — obiective pentru finalizarea cărora să se acționeze apoi cu toată energia.

Pentru ca adunările generale să prilejuiască o cit mai activă participare la dezbateri, să stimuleze un fructuos schimb de păreri în legătură cu modalitățile de obținere a unor rezultate economice superioare, important este ca oamenii muncii să fie informați în mod periodic asupra situației economice și financiare din întreprinderi, să cunoască bine problemele care își așteaptă rezolvarea, sarcinile concrete ce stau în fața colectivelor. Aceasta presupune că, fără excepție, dările de seamă prezentate în fața adunărilor generale să examineze în profunzime, într-un spirit critic și autocritic activitatea economică și financiară din unitățile economice, să sublinieze experiența și rezultatele deosebite, contribuția adusă de fiecare colectiv la îndeplinirea sarcinilor de plan, să indice cauzele neajunsurilor și ce trebuie făcut pentru înlăturarea lor, să supună dezbaterii liniile definitorii ale activității viitoare.

Așa cum s-a subliniat în repetate rînduri de către conducerea partidului, adunările generale ale oamenilor muncii își dovedesc din plin autoritatea și rolul lor bine conturat prin lege în viața unităților socialiste, numai dacă, pe lângă asigurarea unei bune organizări și desfășurări, se acționează practic imediat pentru finalizarea tuturor propunerilor valoroase. În acest sens, se cuvine relevat, că în multe întreprinderi — printre care „23 August” și „Timpuri Noi” din Capitală, Combinatele siderurgice din Galați și Hunedoara, Întreprinderea de rulmenți din Brașov ș.a. — s-a împămintenit o practică eficientă: imediat după încheierea adunărilor generale, comitetele oamenilor muncii împreună cu organizațiile de partid, de sindicat și tineret, analizează atent fiecare propunere, întocmesc programe concrete cu termene și responsabilități precise pentru aplicarea lor, dau un răspuns clar fiecărui lucrător în legătură cu propunerile formulate.

Aplicarea unor asemenea programe, care se urmărește sistematic de către comitetul oamenilor muncii, exclude posibilitatea „pierderii pe drum” a propunerilor făcute de reprezentanții oamenilor muncii în adunarea generală.

Iată un mod de a gîndi și acționa gospodărește, o atitudine activă și eficace față de propunerile oamenilor muncii. Mai ales că este vorba de asemenea probleme: organizarea transportului centralizat al pieselor de schimb și materialelor, asigurarea asistenței tehnice permanente din partea proiectanților la obiectivele aflate în construcție, corelarea punerilor în funcțiune ale unor agregate cu nevoile concrete ale realizării ritmice a planului, îmbunătățirea calității reparațiilor pentru buna funcționare a tuturor instalațiilor.

Am putea da zeci și sute de asemenea

exemple. În toate aceste cazuri este vorba de o înțelegere politică, realistă și firească a necesității de a acorda maximă atenție tuturor propunerilor formulate în adunarea generală, beneficiind astfel de experiența și capacitatea creatoare a masei largi de oameni ai muncii în conducerea, organizarea și gospodărirea întreprinderii. Totodată, viața a dovedit că dacă propunerile sînt luate în seamă și aplicate, obținindu-se rezultatele scontate, oamenii muncii sînt stimulați să participe și mai activ, zi de zi — și nu numai cu prilejul adunărilor generale — la efortul colectiv pentru buna organizare a activității productive.

Din această perspectivă, apar cu totul de neînțeles cazurile de tergiversare a aplicării unor propuneri valoroase, atitudinea pasivă a unor cadre din întreprinderi și centrale față de unele idei valoroase. Așa se ajunge la situația ca o serie de propuneri să fie reluate de la o adunare la alta fără nici un rezultat practic. Pierderea este triplă: în primul rînd, măsuri de certă valoare economică sau utilitate organizatorică rămîn în perpetua fază de propuneri, întreprinderea, economia, în ansamblul ei, avînd de pierdut din această ignorare a gândirii muncitorești; în al doilea rînd, se creează o discontinuitate între inteligența activă a maselor și capacitatea de valorificare operativă și optimă, cu implicații mai ample pe plan moral, care vizează, în fond, respectul față de omul cu inițiativă; în sfîrșit, este vorba de o atitudine politică lipsită de maturitate, concretizată în diminuarea artificială a forței de mobilizare a maselor la îndeplinirea obiectivelor economice în perimetrul democrației economice socialiste.

Cele semnalate subliniază răspunderea ce revine conducerilor de întreprinderi și centrale de a face totul pentru a asigura afirmarea deplină și nestîrjită a democrației muncitorești, pentru a ridica neîntrerupt rolul adunărilor generale ale oamenilor muncii la nivelul exigențelor stabilite de conducerea partidului. **„Trebuie să unim larg forțele oamenilor muncii!”** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu. **Adunările generale să devină realmente organisme de conducere colectivă a activității întreprinderilor. Oamenii muncii trebuie să participe mai activ la dezbaterile tuturor problemelor planului de producție, ale activității tehnice, ale calității și eficienței economice. Forța colectivă a oamenilor muncii constituie factorul esențial de asigurare a mersului înainte al țării noastre. Democrația economică, democrația socialistă trebuie să fie nu o lozincă generală, ci o realitate zilnică a vieții economice, exprimată prin participarea fiecărui om al muncii la activitatea de conducere, la îndeplinirea programului de dezvoltare a țării noastre¹⁾.**

conf. dr. Nicolae NICHITA

¹⁾ Nicolae Ceaușescu „Cuvîntare la Confătuirea cu activul de partid și de stat din centrale industriale și întreprinderi”, 2 iulie 1974, Ed. Politică, București, 1974 pag. 51.

Cincinalul revoluției tehnico-științifice — Cum îl pregătim? ORGANIZARE — INOVAȚIE — EFICIENȚĂ

Interviu cu ing. Hercule MĂNESCU,
director general al Centrului de organizare și cibernetică în construcții

● **Înțeleg că activitatea de perfecționare a conducerii ocupă un loc important în cadrul unității dv. Vreți să evidențiați succint rezultatele mai deosebite înregistrate de centru în direcția îmbunătățirii organizării și conducerii activității șantielor de construcții-montaj?**

— Organizarea științifică în domeniul construcțiilor are în vedere, în principal, două obiective: realizarea volumului producției de construcții-montaj la termenele planificate, în condiții de calitate corespunzătoare și economicitate; creșterea eficienței cu care sînt utilizate resursele materiale și umane în procesul de producție. Pentru realizarea lor, centrul nostru a procedat la elaborarea unui sistem unitar de organizare și conducere a unităților de construcții, astfel încît acestora să le revină doar sarcina adaptării soluțiilor la structura lucrărilor dintr-o anumită etapă. Principalele faze parcurse pînă în prezent în direcția proiectării acestui sistem sînt: elaborarea conceptului de ansamblu al „sistemului integrat de conducere a producției de construcții-montaj cu mijloace de prelucrare automată a datelor”, cunoscut sub denumirea — SICOP; elaborarea principalelor module ale subsistemului; instruirea personalului de specialitate; experimentarea și implementarea subsistemelor în unități; generalizarea subsistemelor pe ministere și ramură; extinderea elaborării modulelor pentru toate activitățile subsistemelor de conducere, astfel ca pînă în 1980 să se realizeze integrarea lor pentru toate nivelurile ierarhice (inclusiv minister), cu asigurarea furnizării tuturor datelor necesare organelor centrale de conducere și sinteză.

De asemenea, au fost realizate și implementate principalele module ale subsistemelor, și anume: sistemul de programe pentru urmărirea realizării planului (PRIAM); sistemul de programe pentru elaborarea graficului de eșalonare a investiției (GEI) și a graficului de antrepriză generală (G.A.G.), pe baza metodei drumului critic; sistemul de programe pentru stabilirea necesarului de materiale (DOCEC); sistemul de programe pentru evidența fizică și valorică a stocurilor de materiale (PEGAS); sistemul de programe pentru evidența forței de muncă (SURVEIOR), a mijloacelor de mecanizare (SAMCO și SEMA) și a fondurilor fixe (SFINX); alte sisteme de programe utilizabile în proiectarea, organizarea și conducerea producției de construcții-montaj.

Aceste programe sînt fie generalizate, fie în curs de generalizare în toate unitățile de producție ale Ministerului Construcțiilor Industriale. De exemplu, sistemul PEGAS este generalizat în unitățile ministerului, acesta fiind primul și singurul minister care dispune în prezent de rapoarte de stocuri la nivel central, obținute prin prelucrarea automată a documentelor pri-

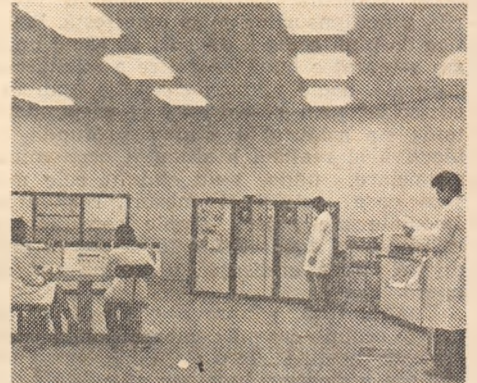
mare elaborate în cele peste 900 gestiuni ale unităților noastre de construcții din toată țara.

● **Vreți să enumerați cîțiva indicatori de eficiență caracteristici SICOP-ului?**

— Succint, eficiența scontată prin generalizarea SICOP-ului pînă în anul 1980 este următoarea: creșterea productivității muncii cu minimum 15%; reducerea duratelor de execuție a lucrărilor cu circa 10%; sporirea eficienței întregii activități de construcții-montaj; creșterea calitativă a procesului de conducere.

● **Ce ne puteți spune despre rezultatele obținute de colectivul de oameni ai muncii din unitatea dv. pentru realizarea cincinalului înainte de termen?**

— Colectivul de oameni ai muncii din centrul nostru a raportat realizarea planului cincinal la data de 25 martie 1975, deci

în 4 ani și 84 zile, respectiv cu 6 zile mai devreme decît angajamentul luat în cîns-ta CONGRESULUI AL XI-lea al P.C.R.

● **Probabil că pregătirile pentru viitorul cincinal — cincinalul revoluției științifico-tehnice — au început. Vă rugăm să vă referiți succint la cele mai importante.**

— Într-adevăr, în ce privește domeniul nostru de activitate — informatica — se poate afirma că este unul din instrumentele principale ale revoluției tehnico-științifice? Centrul nostru avînd sarcini atît în ce privește proiectarea, într-o concepție unitară, a sistemelor informatice pentru construcții, cît și în ce privește urmărirea introducerii acestora în conducerea producției și automatizarea proiectării în construcții, în mod firesc, pregătirile pentru noul cincinal privesc atît activitatea proprie cît și pe cea a unităților de construcții ale ministerului. În acest sens am elaborat „Studiul de dezvoltare pentru fundamentarea dotării unităților Ministerului Construcțiilor Industriale cu tehnica de calcul în perioada 1976—1980”, care are la bază „Programul de elaborare și introducere a sistemelor informatice în construcții industriale în perioada 1975—1980” (elaborat de centrul nostru și aprobat de Consiliul de conducere al ministerului coordonator). Conform studiului

de dezvoltare și prevederilor de dotare cu calculatoare a ministerului cuprinse în planul cincinal, capacitatea de prelucrare automată a datelor va crește până în anul 1980, de 20 de ori față de cea actuală. Această dotare va satisface necesitățile în creștere ale tuturor unităților din ramura construcțiilor industriale, prevăzându-se crearea în țară a nouă centre teritoriale de calcul, ca și a unui centru în București dotat cu calculatoare de medie și mare capacitate (până la 1 024 KO). În același timp, se prevede și organizarea teleprelucrării datelor pentru sistemul Ministerului Construcțiilor Industriale. Menționez de asemenea că, în prezent, sintem în curs de a monta în cadrul centrului încă un calculator FELIX C-256 de 128 KO care va dubla capacitatea de prelucrare a datelor.

● **Ce considerați că trebuie întreprins pentru sporirea în viitorii ani a capacității de creativitate și inovare a personalului centrului dv. ?**

— Atribuind creativității calitatea de factor esențial de progres în toate domeniile de activitate, într-un institut ca al nostru, a cărui activitate vizează permanent noul, ineditul, considerăm că rolul acesteia se amplifică. Această convingere ne-a determinat să-i acordăm o atenție sporită. Pornind de la premisa că activitatea de creație nu este un apanaj al celor „supradotați” ca aptitudini, că aceasta aparține tuturor oamenilor, dar că solicită perseverență și tenacitate pentru punerea în valoare a atitudinii creative, că această activitate la fel ca oricare alta se poate învăța, se poate deprinde, și în același timp dirija, am întreprins încă din anul 1972 unele acțiuni concrete pentru stimularea ei. În 1973 a luat ființă, de pildă, în cadrul unității noastre un **cerc de creativitate** reunind specialiști de diverse profesii în cadrul căruia, prin diverse modalități, am încercat să dezvoltăm și să stimulăm capacitatea de creație a participanților. În cursul anului 1974 a fost organizat, de asemenea, un **program de perfecționare**, la care au participat, în două serii, câte 30 de specialiști, obiectivul urmărit fiind dezvoltarea aptitudinilor creative la specialiștii din ramura construcțiilor. Programul a fost organizat pe două cicluri însumând 18 zile, în cadrul cărora s-au ținut lecții în care s-au utilizat metodele active de instruire: studii de caz, interpretări de rol etc., cât și activități de creație concretă punându-se accent pe **creația de grup**. În cursul acestui an vom organiza de asemenea cursuri pentru lucrătorii centrului nostru.

● **Intrevedeți importante mutații în planul științei și tehnicii viitorilor 15 ani — inclusiv al științei economice și conducerii — de natură să influențeze activitatea centrului dv. ?**

— În primul rând apreciez că se va produce o largă **diversificare a echipamentului de calcul** hard-ware atît prin apariția a numeroase tipuri de mașini de calcul și de minicalculatoare, de aparataje complexe de teletransmisie, cît și prin îmbunătățirea performanțelor acestora, ca de pildă apariția lectorului optic cu laser (2210 car./sec), a mașinilor cu tastatură care imprimă direct pe bandă magnetică, a consolelor de vizualizare cu 3 400 caractere și viteză de transmisie de 2 400 bit/sec. prin utilizare curentă a „memoriei vizuale” etc.

Din punct de vedere a soft-ware-ului, întrevăd o înmulțire exagerată a programelor, o dezvoltare insuficient de corelată a colecțiilor de date, necesitatea tot mai accentuată de

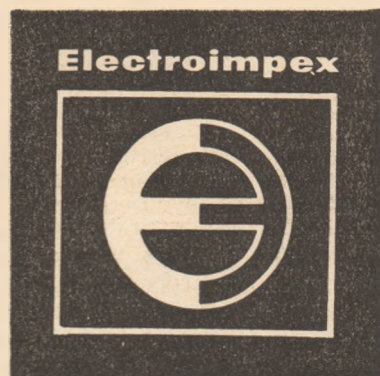
ieșiri sub formă grafică, netezirea interfaței om-mașină, ca și apariția și generalizarea utilizării conducerii „prin excepție” în construcții.

● **Ce apreciați că trebuie întreprins pe plan intern, în special de către centru, pentru a răspunde eficient acestor mutații ?**

— Este necesară, în primul rînd, asigurarea concepției unitare a programelor ce se elaborează în ramură; de asemenea,

se impune elaborarea lor astfel încît să poată fi prelucrate pe oricare din calculatoarele seriei ce se vor produce în țară. Centrul nostru trebuie să găsească totodată și alte forme decît cele utilizate pînă în prezent, capabile să asigure o mai mare eficiență acțiunii de implementare.

Interviu realizat de
Iulian BĂDIN

**EXPORTATOR UNIC DE PRODUSE
ELECTROTEHNICE DIN R.P. BULGARIA**

Sofia
str. G. Washington nr. 17
tel. : 88 49 91 ; telex : 0 22 575

Reprezentanțe :

Franța

SOFBIM
Paris 2-e
30, Av. de l'Opera
Tel. 742 35 33
Telex 2394 F-SOFBIM

R.F. Germania

**ELPROM VERKAUFS
GmbH**
3587 BORKEN/BEZIRK
KASSEL
KURT SCHUMACHER
ANLAGE 9
Tel 05682/2055
Telex 0994711

Italia

F.A.R.S.p.A.
Via Vitruvio 43
20124 Milano
Tel. 02/206136
Telex 33504

Aparatură medicală

Aparate de radio

Televizoare

Aparate de telefon

Transformatoare

Aparataj de pornire

**Materiale electrice de instalații și materiale
electroizolante**

Electronică industrială

Tehnica de telecomunicații

Aparate electrocasnice

(PUBLICOM)

Impactul revoluției științifice și tehnice asupra unor indicatori economici de maximă sinteză

I. Impactul asupra productivității muncii individuale

ÎN CONFORMITATE cu „Directivile Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român” perioada 1976—1980 va reprezenta pentru țara noastră cincinalul afirmării plene a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile activității economico-sociale. Prin ritmuri susținute de creștere, pe temeiul aplicării atotcuprinzătoare și rapide a științei și tehnicii moderne, România va accelera procesul de lichidare a decalajelor față de țările avansate economic, suind tot mai temerar spre culmi de civilizație și progres.

În acest context, cercetările privind implicațiile revoluției tehnico-științifice în viața economică, impun o examinare aprofundată a proceselor economice ce dobândesc noi dimensiuni, a factorilor care le influențează.

După cum se cunoaște, productivitatea muncii reprezintă eficacitatea, rodnicia cu care este folosită forța de muncă, iar creșterea productivității muncii reprezintă procesul prin care același volum de muncă socială se concretizează într-un volum sporit de venit național.

Cu cât gradul de înzestrare tehnică a muncii, de organizare a procesului muncii și de aplicare a inițiativei novatoare este mai ridicat, cu atât și nivelul productivității muncii este mai înalt.

Aplicarea cuceririlor tehnicii și tehnologiilor moderne este însă o funcție complexă, uneori cu conținut contradictoriu, dependentă de resursele naturale și financiare, de potențialul uman de care se dispune, de structura și politica economico-socială a fiecărei țări precum și de stadiul de dezvoltare al forțelor de producție.

Într-o formă succintă principalele elemente care, după opinia noastră, relevă complexitatea acestei funcții, în condițiile actuale de dezvoltare ale economiei noastre, sînt următoarele :

a) în ramurile sau subramurile producției materiale, unde obiectele muncii sînt limitate, creșterea productivității muncii conduce, prin reducerea forței de muncă pe unitatea de produs, la eliberarea relativă a unui număr de personal. Cu cât gradul de automatizare sau mecanizare al mașinilor și utilajelor intrate în funcțiune este mai ridicat, cu atât și numărul persoanelor

eliberate este mai mare ;

b) în condițiile economiei noastre socialiste, în condițiile creșterii productivității muncii datorită dezvoltării riguroase a tuturor ramurilor producției materiale se creează continuu noi locuri de muncă.

c) efortul financiar care trebuie făcut de stat pentru crearea unui loc de muncă este, în realitate, un efort dublu, deoarece include pe deoparte costul mașinilor și utilajelor care determină reducerea forței de muncă pe unitate de produs și deci eliberarea de personal, iar pe de altă parte include și costul mașinilor și utilajelor inclusiv al recalificării necesare, asigurării locurilor noi de muncă, persoanelor eliberate. De aceea se urmărește și menținerea unui echilibru între cuantumul fondului național de dezvoltare economico-socială și gradul de tehnicitate al mașinilor și utilajelor cu care se dotează sectoarele economiei ;

d) între nivelele de productivitate care se obțin în diferite ramuri sau subramuri ale economiei noastre, sînt decalaje sensibile (exemplu între industrie și agricultură) ceea ce determină ca și aportul ramurilor la crearea venitului național să fie diferențiat ;

e) procesul de stabilire a prețurilor în condițiile respectării și utilizării conștiente a legii valorii este un proces dialectic dar dificil, deoarece trebuie să țină seama atât de timpul socialmente necesar pentru realizarea unui produs, cât și de neomogenitatea forțelor de producție ca dotare, nivel tehnic și tehnologic chiar în cadrul aceleiași ramuri, — mijloacele tehnice mai noi ca și forța de muncă corespunzătoare acestora. Sînt mai productive și deci la costuri de producție mai reduse, decît cele vechi ;

f) specializarea și cooperarea în producție, ca factori de progres tehnic și de eficiență economică — conduc pe de o parte la o profilare optimă a fiecărei întreprinderi pe bază de nomenclatoare tip de produse cu utilizări multiple în producție și consum, precum și la crearea unor legături de interdependență între ele bine sincronizate, iar pe de altă parte la includerea de mai multe ori în produsul social total atât a obiectelor muncii care participă în cicluri succesive la procesul de producție al mai multor întreprinderi organizate pe principiul cooperării, cât și a celorlalte cheltuieli de producție ale acestor întreprinderi.

AMBIGUITATEA FORMULELOR DE CALCUL

CU PRIVIRE la posibilitățile și modalitățile de a cuantifica rodnicia muncii în interacțiunea ei dialectică cu mijloacele de producție, la nivel microeconomic, literatura de specialitate ne pune la dispoziție mai multe formule de calcul, însoțite însă de explicații uneori insuficient de concludente, uneori necoordonate.

În numeroase ocazii, conducerea superioară de partid și de stat a stabilit că nu avem nevoie de produse realizate în orice condiții de eficiență. Competitivitatea produselor noastre pe piețele externe este condiționată de doi factori importanți, amîndoi în dependență totală de rodnicia cu care se folosește forța noastră de muncă : calitatea și costul de producție. Dar iată că — așa cum s-a explicat mai sus — metodologia actuală de calcul a productivității muncii individuale nu are posibilitatea să măsoare și nici să stimuleze eforturile îndepărtate spre obținerea unor astfel de rezultate.

Ceea ce apare și mai contradictoriu este faptul că o întreprindere care nu depune efort pentru reducerea normelor de consum, pentru creșterea vitezei de rotație a mijloacelor circu-

Tabelul nr.1

Nr. ord. și indicatori de eficiență	Întrepr. nr.1		Întrepr. 2		Întrepr. 3		Întrepr. 4		Întrepr. 5					
	mil. lei	mil. %	Pon. dege	mil. %	Pon. dege	mil. %	Pon. dege	mil. %	Pon. dege					
1. Materii prime, materii le, combustibil, energie	580	58	600	103,5	60	580	100	58	560	96,6	560	493	85	49,3
2. Cota de amortizare	40	4	80	200	8	80	200	8	80	200	88	81	200	8,1
3. Remunerarea muncii și contribuții pentru asigurări sociale	230	23	130	56,5	13	140	61	14	165	65	144,5	240	104,3	24,0
4. Taxa de 6% asupra fondurilor de producție	40	4	80	200	8	80	200	8	70	175	7	60	150	6,0
5. Alte cheltuieli bănești din care:	20	2	22	110	22	20	100	2	20	100	2	12	60	1,2
6. Cheltuieli materiale	10	1	11	110	11	10	100	1	10	100	1	8	80	0,8
7. PREȚ COST	900	90	912	101,3	912	900	100	90	895	99	89,5	886	98,4	88,6
8. Venit net al întrepr.	100	10	88	88	88	100	100	10	105	105	105	114	114	11,4
9. PRODUSIA GLOBALĂ în prețuri curente din care:	1000	100	1000	100	100	1000	100	100	1000	100	100	1000	100	100,0
10. Total chelt. materiale	630	63	691	110	691	670	106,3	67	650	103,2	65	582	92,4	58,2
11. PRODUSIA NETĂ TOTALĂ	370	37	309	83,5	309	330	89	33	350	94,6	35	418	113	41,8
12. Număr mediu scriptic de personal - mil	10	-	5	50	-	5	50	-	5	50	-	5	50	-
13. Producție netă pe lucrător - mil lei	37	-	61,8	167	-	66	178	-	70	189	-	83,6	226	-
14. Productivitatea muncii - mil lei	100	-	200	200	-	200	200	-	200	200	-	200	200	-
15. Remunerarea medie anuală pe lucrător - mil lei	20	-	22,6	113	-	25,5	127,5	-	28,6	143	-	42	210	-

lante sau pentru găsirea de înlocuitori, poate să obțină — compartive cu o întreprindere identică ca profil, sortimente, plan de producție și număr de personal — o producție globală mai mare și deci în conformitate cu formula generală de calcul

$$W = \frac{R}{T}, \text{ să obțină o productivitate mai bună.}$$

Desfășurând analiza în profunzime se poate reliefa și lipsa aproape totală de corelație cu unii indicatori de eficiență economică și îndeosebi cu indicatorul cheltuieli la 1000 lei producție-marfă. Or, una dintre trăsăturile fundamentale ale mecanismului general obiectiv al acțiunii legilor economice în socialism impune tocmai necesitatea de a exista o legătură dialectică între diferitele formule de calcul ale indicatorilor de eficiență economică; aceste formule de calcul nu coexistă pur și simplu una cu alta, ci toate trebuie să se afle într-o strinsă condiționare reciprocă.

Cealaltă formulă de calcul, care recomandă $W = \frac{Q}{F+T}$ conține aceleași elemente ca și formula analizată mai sus care conduce inevitabil la aceleași rezultate eronate.

Pentru a reliefa și mai pregnant cele afirmate anterior, prezentăm, în tabelul nr. 1, următoarele exemple ipotetice:

Necesarul de autocamioane de mare tonaj ale anului curent sînt acoperite de întreprinderea nr. 1.

Pentru nevoile interne ale anilor următori precum și pentru livrările la export se construiesc și se dau în exploatare încă patru întreprinderi — identice ca profil, sortimente și plan de producție, însă dotate cu linii tehnologice complet automatizate. Ceea ce permite reducerea forței de muncă cu 50%, dar determină o creștere cu circa 100% a cotei de amortizare și a taxelor asupra fondurilor de producție.

Folosind ponderea elementelor de cheltuieli primare existente în industria construcțiilor de mașini, în structura prețului de cost, prezentăm sintetic în tabelul nr. 1, rezultatele economice care s-ar putea obține în prima întreprindere, iar în următoarele patru, modificările de la această pondere determinate de introducerea liniilor tehnologice automatizate, precum și de alte măsuri cu caracter de dotare, organizare, economisire de materii prime, combustibil și energie sau de mărire a vitezei de rotație a mijloacelor circulante.

Din analiza datelor prezentate în tabel rezultă că în toate cele patru întreprinderi, productivitatea muncii după actuala metodă de calcul, rămîne ca o mărime constantă, fără să sesizeze sau să reflecte modificările care se produc în structura prețului de cost și nici în nivelul venitului net.

Situațiile cele mai elocvente sint reliefate de întreprinderile din cazurile 2 și 5, unde întreprinderea 2 deși a consumat cu 3,5% mai multe materiale, combustibil și energie, depășind și cheltuielile materiale de la capitolul „diverse”, ceea ce i-a redus proporțional venitul net, a obținut totuși aceeași creștere a productivității muncii ca și întreprinderea a cincea care a dat rezultate mult superioare (reduceri cu 15% la normele de consum, viteze accelerate la mijloacele circulante și un venit net cu 30% mai mare decît la prima întreprindere). Mai mult chiar, cu toate rezultatele superioare obținute de întreprinderea 5, acestea totuși i se poate atribui calificativul „activitate necorespunzătoare” deoarece nu a respectat cele două corelații clasice (procentul de creștere al cîștigului mediu a depășit pe cel al productivității muncii, iar fondul de remunerare a depășit deasemenea în procente producția globală, față de întreprinderea de bază 1).

Atîta timp cît prețurile curente ale produselor rămîn fixe, și practic nu pot să se schimbe în fiecare an, ele neavînd deci posibilitatea să reflecte variația cheltuielilor de muncă socialmente necesare, neogîndînd imediat modificările din mărimea valorii, actuala metodă de calcul a productivității muncii individuale, apare ca o metodă pur statistică, uneori ducînd chiar la o fetizișare a rezultatelor (așa cum s-a putut observa în cadrul întreprinderii doi).

PRODUCȚIA NETĂ PE LUCRĂTOR — EXPRIMARE NEECHIVOCĂ A EFECTULUI MUNCII INDIVIDUALE

PENTRU A ELIMINA această neconcordanță dintre modificările din mărimea valorii și nivelul productivității muncii, se impune înlocuirea actualei forme de calcul a productivității muncii individuale, și generalizarea calculului după formula:

$$W = \frac{P_n}{N}, \text{ în care:}$$

P_n este producția netă obținută de o întreprindere într-o perioadă de calcul;

N , este numărul mediu scriptic de personal al întreprinderii din aceeași perioadă de timp.

Productivitatea muncii individuale, calculată cu această formulă va putea cuantifica corect și imediat, așa cum se poate observa și în exemplele prezentate în tabelul 2 — orice economie de muncă vie sau trecută, obținută atît prin introducerea tehnicii și tehnologiilor moderne, cît și cele datorate organizării

procesului muncii, sau nivelului de pregătire și potențialului forței de muncă.

După cum se cunoaște, valoarea nou creată de un lucrător ca expresie bănească a produsului net realizat în unitățile economice din ramurile producției materiale — este sursa principală de formare a venitului național și exprimă în dinamică, atît eficiența cheltuielilor de muncă vie, cît și materializată.

Mai este de adăugat și faptul că semnificația și conținutul acestei formule va fi așa cum se va observa mai jos în perfectă concordanță cu conținutul și semnificația formulei de calcul a productivității muncii sociale.

Deoarece și celelalte două corelații tradiționale care se folosesc în analizele economico-financiare, prima dintre creșterea producției globale și a fondului total de remunerare, iar a doua dintre creșterea productivității muncii și a cîștigului mediu, se dovedesc că nu pot da satisfacție nici pentru urmărirea fenomenelor reale care se petrec în economie, uneori putînd duce la o frinare a introducerii tehnicii noi — așa cum s-a reliefat în cazul întreprinderii a cincea din tabel — considerăm necesar și propunem ca aceste două corelații să fie înlocuite cu una singură și enunțată după cum urmează:

„Creșterea cîștigului mediu pe total personal să nu depășească creșterea producției nete pe lucrător”.

Matematic această corelație s-ar exprima astfel:

$$\frac{P_n}{N} \geq \frac{Fr}{N}, \text{ în care}$$

P_n , este producția netă realizată de o întreprindere într-o perioadă de plan;

Fr fondul total de retribuție a muncii cheltuite de întreprindere în aceeași perioadă de timp; iar

N , numărul mediu scriptic de personal pentru care s-a cheltuit Fondul Fr .

După opinia noastră, respectarea acestei corelații este necesară și suficientă: necesară întrucît asigură sporul de plusprodus din folosirea eficientă a forței de muncă; suficientă deoarece

Tabelul nr. 2

Nr. crt.	Cheltuieli primare și indicatori de eficiență	Soluția I-s					Soluția II-a			
		Întreprinderile					Total I-V		Vas-Pon-lori dere	
		I	II	III	IV	V	Vs-lori	Pon-dere	9	10
11.	Materii prime, materiale, combustibil, energie	65	100	150	205	272	792	73,7	65	18,7
2.	Cost de amortizare	5	4	4	4	4	21	2,0	21	6,0
3.	Remunerarea muncii și contribuții asigurării sociale	12	24	24	29	30	119	11,0	119	34,2
4.	Taxe de 6% asupra fondurilor de producție	5	4	4	4	4	21	2,0	21	6,0
5.	Alte cheltuieli bănești din care:	3	3	3	3	3	15	1,3	15	4,5
6.	- cheltuieli materiale	1	1	1	1	1	5	0,5	5	1,4
7.	FRFT OCBP	90	135	185	245	313	968	90,0	241	69,2
8.	Venit net al întrepr.	10	15	20	27	35	107	10,0	107	30,8
9.	PRODUCȚIA GLOBALĂ prețuri curente din care:	100	150	205	272	348	1075	100	348	100
10.	Total chelt. materiale	71	105	155	210	277	818	76	91	26
11.	PRODUCȚIA NETĂ - TOTAL	29	45	50	62	71	257	24	257	74
12.	Număr mediu scriptic de personal - mil	0,5	1	1	1	1	4,5	-	4,5	-
13.	Producția netă pe lucrător - mil lei	38	45	50	62	71	57,1	-	57,1	-
14.	Productivitatea muncii - mil lei	200	150	205	272	348	293	-	79,6	-
15.	Remunerarea medie anuală pe lucrător - mil lei	21	21	21	25,2	26,1	23	-	23	-

cei doi indicatori — producția netă pe lucrător și cîștigul mediu — care se condiționează reciproc, exprimă matematic, în forma cea mai concentrată, aplicarea principiului socialist „de la fiecare după capacitatea sa, fiecărui după munca depusă”, aceasta cu condiția ca să se stabilească un normativ pe ramuri prin care să se determine raportul între creșterea producției nete și a fondului de retribuție (la 1% creșterea producției nete, fondul de retribuție să crească, de exemplu, cu 0,8%).

II. Impactul asupra productivității muncii sociale, produsului social total și venitului național

EFICACITATEA cheltuirii totale de muncă, atît vie cît și materializată, depusă în toate verigile procesului de producție, începînd cu obținerea materiei prime și terminînd cu crearea produsului finit, măsurată însă prin timpul de muncă socialmente necesar, reprezintă productivitatea muncii sociale.

Matematic, acest indicator complex, este exprimat în unele materiale publicate după anul 1970, astfel:

$$W_s = \frac{Q_s}{T}, \text{ unde}$$

Q_s este valoarea produsului social total care se obține prin

ing. ec. Dumitru DUMITRU

(Continuare în pag. 24)

SE PARE CĂ între Keynes și Hayek au existat relații prietenești. În orice caz, și-au cunoscut lucrările, și-au comunicat reciproc opiniile, și-au consacrat eforturile aceluiași țel — conservarea sistemului capitalist —, și-au manifestat ostilitatea față de socialism. În ce privește soluțiile preconizate, opiniile lor au fost însă divergente.

Hayek se opunea net — după cum se opune și astăzi — intervenției statului în economie. În „Teoria generală a folosirii mîinii de lucru, a dobinzii și a banilor”, Keynes vedea în această intervenție — menținută în limite stricte — o soluție „sine qua non”. Dacă guvernele țării capitaliste s-ar preocupa să asigure doar menținerea investițiilor la un nivel suficient de înalt, funcționarea celei mai mari părți a economiei ar putea și ar trebui, după Keynes, lăsată pe seama inițiativei private. „Pe scurt, Teoria generală nu propunea o soluție radicală; mai curînd ea explica de ce trebuia să fie pus în acțiune un remediu inevitabil. Dacă o economie este lăsată în mod nedefinit în coșmarul unei derive în voia valurilor, inacțiunea guvernamentală ar fi plătită mult mai scump decît o nonortodoxie îndrăzneată”¹⁾.

Keynes subscria întrutotul la mobilurile care au inspirat cartea lui Hayek, în care acesta califică planificarea drept un

Între soluția „facilă” a lui Keynes și nostalgia utopică a lui Hayek

„drum al servitului”. Și totuși, după citirea acestuia, împreună cu cuvinte de laudă, el îi scria lui Hayek că concluziile sale ar fi opuse, că nu ar fi binevenită nici o absență totală a planificării, nici o reducere, ci mai curînd o anumită sporire a rolului ei. Desigur „el cerea socializarea investițiilor — scrie R. L. Heilbroner —, dar sacrifică ast-

fel o parte pentru a salva totul... căci era esențialmente un conservator și nu ascunde acest lucru...” În ce privește scopul urmărit de Keynes, spune Heilbroner, „nu putem decît să-l împărtășim, anume crearea unei economii capitaliste în care șomajul — cea mai importantă și mai gravă amenințare la existența sa — să fie eliminat pentru totdeauna”²⁾.

Metodele keynesiene de stimulare a economiei au fost dezvoltate și aplicate în perioada postbelică. Pînă aproape de jumătatea anilor '70 lumea capitalistă a cunoscut, cu mici oscilații, o creștere neîntreruptă timp de aproape trei decenii. Economia politică occidentală declara cu mult aplomb că ciclurile economice și crizele au rămas fenomene de domeniul trecutului și că au și fost puse bazele unei ere de dezvoltare fără crize a capitalismului. În locul ciclurilor trebuia să urmeze un „echilibru economic de lungă durată”, o „conjunctură stabilă nelimitată”. Iată însă că această perioadă, deși lungă — dacă facem abstracție de mișcările ciclice cu amplitudine mai mică, de durată mai scurtă și oarecum nesincronizate pe ansamblul economiei capitaliste — nu a fost totuși nelimitată și, după creșterea neînfrînată a prețurilor, a inflației, a apărut șomajul de masă și criza s-a dezlănțuit sau încă mai amenință să se dezlănțuie în toată puterea ei.

Friedrich A. von Hayek, recipientul coloureat al premiului Nobel pentru economie (1974), și-a dobîndit faima sa la început printr-o oarecare prevedere de către el a crahului, în 1929, al pieței de mărfuri în S.U.A. Într-un interviu acordat lui E. Sciolino de la „Newsweek”, la întrebarea „Cum ați putut prevedea crahul din 1929?”, Hayek a răspuns: „În 1929 am putut, pînă la un punct, să prezic crahul. Dar am spus doar că erau puține șanse de înviare înainte ca rata dobinzii să scadă și că trebuie să așteptăm o prăbușire a pieței mărfurilor înainte de a putea spera ca rata dobinzii să scadă. Am prezis că piața se va prăbuși repede. Aceasta s-a întîmplat și mi-a creat o reputație oarecum exagerată”³⁾.

Dar, ceea ce mi se pare interesant în raport cu tezele lui Keynes — în afară de aprecierea lui von Hayek referitoare la momentul actual: „Momentul critic a sosit” — este faptul că Hayek pune dificultățile actuale legate de criză, de posibilitatea prelungirii și aprofundării ei, pe seama teoriilor economice keynesiene și a promotorilor ei. Teoriile economice actuale — spune el — „sînt promovate de proști teoreticieni. Sintem în situația nefericită cînd un om strălucit, lordul Keynes, a convins pe economiști de justetea anumitor teze, care s-au adeverit a fi false. În special ideea că se poate obține ocuparea

● În Editura Științifică și Enciclopedică a apărut, recent, lucrarea Creativitate și inovație, semnată de Constantin Cojocaru. Sintetizînd unele dintre cele mai recente cercetări din economie, psihosociologie, istoria tehnicii etc, lucrarea urmărește, pe de o parte, clarificarea unora dintre conceptele fundamentale ale unei noi discipline — inventică — pe de altă parte, prezen-

țarea factorilor, a metodelor și tehnicilor prin intermediul cărora poate fi dezvoltată capacitatea de creativitate și inovație. Autorul pledează pentru definirea inovației ca proces unic și atotcuprînzător de creație, decizie și integrare în practică a noutăților de orice țel. Sînt analizate diferite opinii privind conținutul conceptului de creativitate și al procesului de creație, se prezintă: factorii creativității (aptitudini, trăsături de caracter, motivații), necesitatea și criteriile de constituire a echipelor de creație, metode și tehnici de creativitate, organizarea activității de creație în întreprindere (sursele de idei, dezvoltarea potențialului creator, obiectivele de creație, sistemul de culegere a ideilor, organizarea producției de idei). După unele considerații ale autorului asupra relației dintre inovație, creștere economică și strategia dezvoltării unităților economice, se prezintă metode și tehnici de decizie în asimilarea noilor produse în unitățile economice. Autorul analizează rezultatele unor cercetări concrete privind dinamica indicatorilor ce caracterizează procesul de inovație în țara noastră în ultimele decenii. Lucrarea se încheie cu o sinteză a unora dintre cele mai importante și interesante idei ale cărții.

Fonduri sociale — venituri personale

● Revista WIRTSCHAFTSWISSENSCHAFT nr. 3/1975 publică studiul Die Realeinkommensbilanz und Probleme ihrer Vervollkommung (Balanța veniturii reale și problemele perfecționării sale), semnat de Jürgen Buchbach, Heinrich Engels și Regine Grabowski, în care se abordează aspecte ale creării și utilizării veniturii reale al populației, subliniindu-se unele interdependențe între balanța veniturii reale și alte balanțe importante ale contabilității economiei naționale. În condițiile socialismului, consumul populației din fondurile sociale crește mai repede decît consumul din veniturile personale, dar există o serie de dificultăți în calcularea veniturilor indirecte ale populației, deoarece nu există o balanță unică de formare a veniturilor reale din fondurile sociale, iar evaluarea serviciilor este o problemă complicată. Valoarea veniturilor indirecte ale populației din fondurile sociale depinde în mod substanțial de evaluarea serviciilor gratuite sau parțial gratuite. Pentru măsurarea cheltuielilor de muncă socialmente necesare la prestarea de servicii în domeniul neproductiv se utilizează prețul de

cost care include atît cheltuiala de muncă trecută cît și de muncă vie. Determinarea prețului de cost al serviciilor gratuite este absolut necesară pentru: economisirea de muncă socială în domeniile neproductive; crearea unui normativ al nivelului de trai; crearea unui indicator financiar pentru o parte a venitului național utilizat; asigurarea de drepturi egale tuturor membrilor societății; caracterizarea prestațiilor statului socialist pentru dezvoltarea personalității. În prezent există determinări concrete pentru calculul prețului de cost la prestările de servicii în domeniul sănătății.

Șocul non — viitorului

● Noua carte a lui Alvin Toffler, publicată la 3 ani după „Șocul viitorului”, a apărut în traducere franceză sub titlul „Eco-Spasm”, Denoël, 208, p. Dintr-un eseu asupra cărții, semnat în revista L'EXPRESS (2-8 iunie 1975) de François de Closets sub titlul Le choc du non-futur (Șocul non-viitorului), reținem o apreciere a autorului cărții asupra „economiei mondiale” (Toffler se referă evident la lumea nesocialistă), în sensul că, aceasta scapă astăzi oricărui control. Întreprinderile multi-naționale înlătură frontie-

deplină prin oferta unei cantități suficiente de monedă în vederea creșterii cererii. Această orientare dă rezultate un anumit timp, dar ea dă ocupații în care oamenii nu pot fi angajați la nesfârșit fără a provoca o inflație crescândă. Este ceea ce constatăm acum... Și astfel am reușit să continuăm un boom timp de 25 de ani, boom care în trecut s-ar fi năruit după cinci sau șase ani. Acum mă tem că momentul critic a sosit". Explicând acest moment critic, von Hayek consideră că este cu totul posibil „cu politicile proaste de care dispunem”, să se transforme „ceea ce este acum o recesiune temporară de câteva luni sau poate un an sau doi într-o depresiune durabilă”. Punctul de vedere cunoscut împotriva intervenției statale pe linia politicilor keynesiene Hayek și l-a expus astfel: „În prezent marele pericol constă în faptul că putem să fim conduși spre o economie planificată în mod central. Dacă continuăm politicile actuale, vom accelera inflația. Aceasta va provoca o creștere de prețuri pe care poporul nu o va tolera. În loc de a reduce oferta de bani, guvernele vor încerca să facă față problemei cu ajutorul controalelor. Atunci imperatiile pieței vor dispărea și va trebui să ne bazăm pe o conducere centrală”.

După Hayek „trebuie să se părăsească iluzia prosperității

continue create de principiile keynesiene”.

În esență, dr. Hayek se teme după cum am mai văzut, de dispariția economiei de piață și înlocuirea ei prin economia planificată: „În urma evoluției din acești ultimi zece până la douăzeci de ani, nimeni nu mai poate astăzi spera să asigure supraviețuirea economiei de piață și să împiedice șomajul practicând o politică de ocupare deplină pe bază de creație monetară... Scluzia facilă pe care ne-a promis-o lordul Keynes se dovedește a fi pină la urmă o iluzie. O soluție durabilă nu va putea fi găsită decât dacă reușim să facem să joace din nou regulile pieței în domeniul ocupării”¹⁾

Desigur, soluția lui Keynes poate fi considerată facilă. Capitalismul trece periodic, așa cum a demonstrat-o Marx, prin crize economice de supraproducție, care își au temeiul în contradicțiile reproducerii capitaliste, una din expresiile cărora este decalajul ce apare și se dezvoltă între producție și puterea de consum solvabilă. Este, desigur, o soluție facilă să-ți inchipui că poți evita sau învăli aceste contradicții ridicând în mod artificial cererea de consum pe baza stimulării investițiilor. Dacă finanțarea economiei se face de către stat prin creație monetară, aceasta nu poate să nu determine inflație, scăderea puterii de cumpărare a banilor și, deci, în final, un efect contrariu celui inițial urmărit. În afară de aceasta, di-

namica producției nu este determinată numai de cererea productivă, investițională, ci și de cea individuală, a maselor muncitoare. O cale nefacilă, dar care ar reprezenta în adevăr o soluție implică înlăturarea a ineseși contradicțiilor reproducerii, legate de existența proprietății private capitaliste.

Dar revenirea la jocul liber al forțelor pieței, precorizată de dr. F. A. Hayek nu este o tinjeală conservatoare și utopică după vechile vremuri? Vremea liberei concurențe este depășită. Stadiul actual al capitalismului este capitalismul monopolist de stat, care — așa cum arată Tudorel Postolache²⁾ — se caracterizează printre altele prin „etatizarea” economiei. După J. K. Galbraith marile corporații își subordonează astăzi forțele pieței, iar ceea ce în accepția sa constituie „sistemul pieței” se află într-o „dezvoltare întârziată”. Este evident că în condițiile capitalismului monopolist de stat — care nu înlătură piața dar și-o subordonează în mare măsură — revenirea la jocul liber al forțelor pieței este iluzorie.

Racilele economiei capitaliste nu se pot explica prin incapacitatea economiștilor — teoreticieni și practicieni — occidentali. Desigur, dacă Keynes și keynesiștii au crezut că au descoperit mij-

locul realizării unui capitalism fără crize periodice și șomaj, ei s-au înșelat, dar finanțarea și planificarea capitalistă nu este doar și nici în primul rînd o construcție teoretică a cuiva, ci își are premisele în particularitățile etapei actuale ale economiei capitaliste. Keynesismul nu este și nu poate fi o soluție — căci nu există soluție definitivă în cadrul capitalismului —, dar nu este nici o găselniță artificială a cărei inadecvare ar fi pus-o viața în lumină. Nepuțința sa este legată de natura sistemului care l-a generat prin intermediul gândirii lui Keynes dar, bune-rele, mijloacele precorizate sînt un produs al stadiului actual al capitalismului.

Anghel SCHOR

¹⁾ Robert L. Heilbroner. The Worldly philosophers. The great economic thinkers. Allen Lane The Penguin Press, p. 254.

²⁾ Idem, p. 256.

³⁾ Newsweek, 9 iunie 1975, p. 48.

⁴⁾ Prof. dr. F. A. Hayek. Zwölf Thesen zur Inflationsbekämpfung. Studiu reprodus după Frankfurter Allgemeine Zeitung, de Problemes Economiques, 18. IX. 1974. p. 27.

⁵⁾ Tudorel Postolache. Capitalismul monopolist de stat, Editura politică, București 1975.

rele și escamotează politicile naționale, eurodolarii proliferază ca niște cancer financiare, sistemul monetar internațional flotează și ar putea să se năruie de-a binelea; în fine, structura bancară actuală poate să se prăbușească. Pe scurt, calul s-a ambalat dar hăturile s-au rupt”. Toffler ar ilustra această imagine cu o serie de scenarii. Pentru ca ficțiunea sa să nu devină realitate, Toffler propune măsuri cum ar fi controlul societăților multinaționale, crearea de stocuri — tampon de materii prime, descentralizarea generalizată etc. Dar — remarcă François de Closets — „Alvin Toffler nu insistă suficient asupra problemei sociale. Societățile occidentale sînt minate din interior de un sentiment general de frustrare și nedreptate. Acesta nu se poate compara cu simple măsuri tehnice. Tratatul preventiv al eco-spasmului nu este mai întii și mai ales o reformă socială care l-ar face pe fiecare mai solidar cu colectivitatea?”.

Ajutor și efort propriu

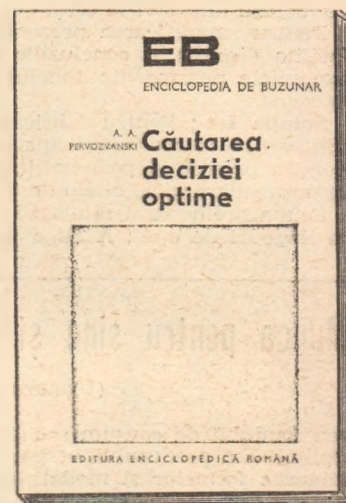
● Într-un editorial cu titlul Aid as a spur (Ajutorul ca imbold), semnat în NEWSWEEK (2. VI. a.c.) de Varindra Tarzie Vittachi, autorul discută două posibile atitudini opuse față de

ajutorul străin. Deși contradictoriu, spun V.T.V., ambele pozții sînt rezonabile. Din moment ce lumea este compusă din state naționale independente și pare să rămînă tot așa în viitorul previzibil, orice țară dorește să-și reducă vulnerabilitatea față de decizii și evenimente care sînt în afara controlului său — prin creșterea efortului propriu. „Este adevărat, continuă autorul, că realitățile economice obligă țările — fie bogate, fie sărace — să-și modeleze această politică în funcție de caracterul interdependent al lumii moderne. Totuși, unele țări reușesc să o scoată la căpăt fără ajutor străin, „preferînd ajutorului comerțului”. Statistica arată că, oricare ar fi politica țării respective, partea ajutorului străin este cantitativ foarte mică în raport cu efortul propriu. Totuși, ajutorul nu este neglijabil în măsura în care constă dintr-un transfer de tehnologie modernă și un personal tehnic considerat nu ca un substitut permanent al celui național, ci ca transmisiator temporar de calificare superioară. Pînă ce „o nouă ordine economică va deveni o realitate și modelele respective de comerț vor căpăta un caracter mai echitabil” utilizarea cea mai fertilă a ajutorului ar fi în domeniul creșterii cali-

ficării la nivel managerial și de maestru, crearea de instituții care să contribuie la perfecționarea gestiunii.

Către forme mai avansate de cooperare Est-Vest

● Ocupîndu-se în articolul Organisational Forms of East-West Cooperation (Forme organizatorice ale cooperării Est-Vest), apărut în revista vest-germană AUSSENPOLITIK vol. 26, nr. 1/1975, de evoluția și perspectivele relațiilor economice dintre țările capitaliste dezvoltate și țările socialiste europene, autorul, dr. Jürgen Nötzold, constată că necesitatea dezvoltării în continuare în condiții de echilibru a acestor relații — bazate pînă acum mai ales pe schimburi de mărfuri — face deosebit de actuală utilizarea unor forme mai intensive de cooperare industrială. Autorul analizează, din punctul de vedere al unei firme occidentale, unele aspecte specifice cooperării cu țările socialiste europene, inclusiv prin societăți mixte, în lumina experienței dobîndite în ultimii ani, cînd aceste relații au cunoscut o intensificare pe fondul dezvoltării economice rapide a țărilor amintite și adoptări unor măsuri legislative stimulative.

● Lucrarea, tradusă din limba rusă și apărută recent (București, 316 p.) familiarizează pe cititor nu numai cu principiile fundamentale, dar și cu o serie de procedee practice ale teoriei căutării deciziei optime, disciplină modernă, de aplicare universală, indispensabilă ticăruia și totuși încă prea puțin cunoscută. Cartea este menită a servi ca instrument de cultură generală destinat publicului larg, cit și ca manual pentru elevi, studenți, specialiști din diverse domenii și pentru cursurile de reciclare.

INDICATORI ECONOMICI

(Urmare din pag. 21)

însurarea produsului global al ramurilor din sfera productivă

T, numărul total de personal ocupat în sfera productivă.

În alte materiale, printre care și în dicționarul de economie politică, productivitatea muncii sociale se exprimă prin formula de calcul

$$W_s = \frac{V_n}{T}, \text{ în care}$$

V_n este valoarea venitului național, care sub aspect valoric reprezintă valoarea nou creată în sfera productivă a economiei, adică valoarea produsului necesar și valoarea plusprodusului;

T, numărul total de personal ocupat în sfera productivă;

În fața acestor două formule care ni se recomandă, apare și aici justificată necesitatea de a le analiza prin prisma conținutului fiecăreia în corelație cu metodologia de formare a valorilor pe care le conțin și a le prezenta apoi succint valențele:

Prima formulă $W_s = \frac{Q_s}{T}$, analizată, conduce la con-

cluzia că și ea suferă de aceeași maladie ca și formula de calcul a productivității muncii individuale exprimată prin raportul dintre producția globală și timpul de muncă cheltuit. Pe lângă aceasta, formula mai are și „calitatea” de a include de mai multe ori în valoarea produsului social total, atât valoarea obiectelor muncii care se prelucrează în etape succesive în mai multe întreprinderi specializate și organizate să conlucreze pe principiul cooperării, cât și a celorlalte cheltuieli cuprinse în prețul de livrare a semifabricatelor sau subansamblelor, de la o întreprindere la alta, inclusiv a cotelor de beneficiu, — numărul de înregistrări a acestor cheltuieli în valoarea produsului social total fiind direct proporțional cu numărul de întreprinderi prin care materia primă trece spre a fi prelucrată succesiv, pînă a deveni produs finit.

Includerea de mai multe ori a acestor cheltuieli în valoarea produsului social total are însă multiple consecințe economice negative. În primul rînd, deformînd artificial volumul produsului social total, deformează și mărirea productivității muncii sociale, precum și ritmul ei de creștere în dinamică.

Vom enumera mai jos, numai cîțiva indicatori asupra cărora acționează valoarea producției globale, deformîndu-le mărimile:

- nivelul și ponderea cheltuielilor materiale de producție;
- ponderea venitului național în produsul social total;
- ritmul de creștere al venitului național față de cel al fondului de înlocuire;

De asemenea modifică concluziile cu privire la aportul adus de factorii intensivi la creșterea economică.

Pentru simplificarea prezentării raționamentului și pentru a facilita discuția și concluziile ce se impun, vom aborda în exemplele noastre din tabelul nr. 2 numai cele două soluții extreme:

Soluția I-a: Pentru fabricarea vagoanelor de marfă, se înființează 5 întreprinderi specializate, fiecare cu gestiune economică proprie și personalitate juridică, aparținînd unele de ramura siderurgică, altele de construcția de mașini.

Prima prelucrează minereul de fier cumpărat și-l transformă în lingouri de oțel; A doua prelucrează lingourile și le trans-

formă în șleburii; A treia, prelucrează șleburile în tablă și profile; A patra prelucrează tabla și profilele și le transformă în subansamble; de asemenea execută și unele piese de schimb; A cincea execută restul pieselor de schimb necesare și asamblă vagoanele, livrîndu-le ca produs finit.

Soluția II-a: Pentru fabricarea aceluiași produs cantitativ și calitativ identic, se înființează o singură unitate, (cu caracter de centrală cu evidența unificată) care transformă, minereul de fier, trecîndu-l cu ajutorul aceluiași utilaje, tehnologii și forța de muncă, prin toate fazele procesului de producție — în vagoane de marfă.

Păstrînd în întreprinderile din soluția I-a ponderea cheltuielilor primare existente la noi, în ramurile respective, redăm în tabelul nr. 2 pe structură, cheltuielile de producție care s-ar putea înregistra în aceste întreprinderi pînă la realizarea produsului finit, precum și principalii indicatori de eficiență care rezultă.

Concomitent, în același tabel, sînt redată și cheltuielile de producție care s-ar înregistra în evidența contabilă a întreprinderii din soluția II-a, inclusiv indicatori de eficiență.

Comparînd principalii indicatori de eficiență ai acestor două situații, se constată o evidentă neconcordanță, deși așa cum s-a enunțat, în ambele cazuri se obțin aceleași produse atît cantitativ cît și calitativ; Astfel:

a) Productivitatea muncii sociale — W_s — calculată pe baza producției globale este în cazul soluției I-a de peste 3 ori mai mare decît în cazul soluției II, deși în ambele cazuri numărul mediu scriptic de personal și înzestrarea tehnică a muncii sînt identice;

b) Nivelul cheltuielilor materiale de producție este în soluția I-a, de asemenea, de peste 3 ori mai mare decît în soluția II-a;

c) Ponderea venitului național în produsul social total ar fi în soluția I-a numai de 24% iar în soluția II-a de 74%.

Aceste principale neconcordanțe se datoresc — după cum rezultă din tabel — includerii de mai multe ori în valoarea produsului social total din soluția I-a, a materiilor prime și a celorlalte cheltuieli de la întreprinderile cu care s-a conclucrat în etape succesive la realizarea produsului finit, ceea ce la nivel macroeconomic deformează și valoarea productivității muncii sociale, calculată cu ajutorul primei formule. În fapt valorile obținute din aplicarea primei formule la calcularea productivității muncii sociale, reprezintă mai mult o fetișizare a rezultatelor și mai puțin o măsurare a rodniciei cu care a fost folosită forța de muncă.

A doua formulă — $W_s = \frac{V_n}{T}$ — poate în adevăr să ex-

prime corect nivelul productivității muncii sociale indiferent de soluțiile care se adoptă asupra mării, profilului, specializării și concentrării producției în întreprinderi, deoarece — așa cum rezultă și din tabelul nr. 1 și din tabelul nr. 2 — este receptivă la orice modificări din mărirea valorii, din mărirea timpului de muncă socialmente necesar, și elimină în întregime lacunele determinate de includerea repetată a produsului social total, a obiectelor muncii și a celorlalte cheltuieli de producție de la întreprinderile care au conclucrat pe verticală la realizarea produsului finit. Pe lângă aceasta, formula mai oferă și posibilitatea comparării cu ritmurile de creștere economică ale altor țări, — cunoscută fiind politica țării noastre de a ocupa un loc tot mai preponderent în diviziunea internațională a muncii prin participarea tot mai activă la schimbul de valori materiale și spirituale.

Munca pentru sine și munca pentru societate

(Urmare din pag. 4)

rea fondului de consum social în totalul fondului de consum. Delimitarea produsului, respectiv a valorii pentru sine și determinarea formelor și modalităților concurente prin care aceste resurse vor reveni oamenilor muncii sînt două probleme diferite. Limitele produsului pentru sine sînt determinate obiectiv. Proporția în care aceste resurse sînt repartizate după muncă, deci în care vor fi incluse în fondul de consum personal sau social, este o chestiune de politică economică.

Faptul că în socialism, pentru prima oară în istoria modurilor de producție, munca pentru sine și munca pentru societate se îmbină armonios, pe baza concordanței de interese atît individuale, de clasă cît și general sociale, duce la solidaritatea tuturor oamenilor muncii.

Tocmai pentru că relațiile de producție socialiste, sistemul nostru de conducere, planificare și organizare a muncii și a producției au ca scop și permit o asemenea îmbinare a intereselor, legile statului nostru urmăresc prevenirea și combaterea tuturor manifestărilor care ar știrbi aplicarea principiilor repartiției muncii în conformitate cu echitatea socialistă, cu aportul adus de fiecare la sporirea produsului net, a venitului național, la asigurarea dezvoltării ritmice și constante a econo-

miei noastre socialiste în conformitate cu resursele materiale și umane de care societatea noastră dispune.

În același timp o importanță covârșitoare o capătă în mod crescînd manifestarea solidarității tuturor membrilor, societății în cadrul gestiunii resurselor naționale, în contextul mondial al necesităților de materii prime și de energie; al progresului tehnico-științific și al consecințelor posibile ale acestuia, al imperativului ca toate cuceririle științei să slujească exclusiv omul — atît ca factor de producție cît și ca beneficiar al muncii sale, al capacității sale mereu sporite de creație și acțiune.

În aceste condiții, îmbinarea muncii pentru sine cu cea pentru societate prezintă aspecte nu numai de interes material, ci și de stimulare morală în sensul respectului față de valorile pe care natura și munca le creează, al respectului față de natură și societate și mai ales față de fiecare om considerat în funcție de însuși aportul pe care-l aduce la dezvoltarea civilizației umane, de integrarea sa în sistemul social-economic în precupările generale de creștere economică și socială, de conservare și ameliorare a mediului natural în care trăim.

Partidul nostru întreprinde o vastă operă de educație a oamenilor muncii, atît pentru înțelegerea conținutului economic și social al ideilor privind munca pentru sine și munca pentru societate cît și pentru ca, pe baza conștiinței îmbinării lor armonioase, să se dezvolte noi inițiative, să se întărească solidaritatea umană a tuturor celor ce muncesc în țara noastră, să se dezvolte din ce în ce mai puternic economia noastră națională în ansamblul țărilor socialiste și al tuturor statelor lumii.

**ECONOMIE
MONDIALĂ**

Conferința mondială a Anului internațional al femeii

Un imperativ al epocii contemporane: integrarea femeii în procesul dezvoltării social-economice

IN ANSAMBLUL acțiunilor întreprinse de O.N.U. pe linia promovării egalității în drepturi, a egalității de șanse și răspunderi a femeilor și bărbaților, a creării condițiilor necesare participării femeilor la procesul dezvoltării social-economice declararea anului 1975 ca „An internațional al femeii” se înscrie, prin obiectivele sale, și ca o acțiune istoricește necesară în eforturile pentru lichidarea subdezvoltării în lume, pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale.

Conferința mondială a Anului internațional al femeii — care va avea loc la Ciudad de Mexico între 19 iunie și 2 iulie a.c. — reprezintă cea mai importantă acțiune la nivel guvernamental organizată în acest cadru.

Convocarea Conferinței are semnificații multiple. Este vorba de prima reuniune mondială consacrată în exclusivitate discutării rolului și funcțiilor femeii în societatea contemporană, examinării măsurii în care organismele O.N.U. au aplicat recomandările adoptate în acest domeniu, evaluării tendințelor actuale și schimbărilor în statutul și rolul femeilor, precum și evaluării principalelor obstacole în calea realizării egalității, de drept și de fapt, a femeilor și bărbaților, adoptării unui Plan mondial de acțiune pentru anii 1975—1985.

O forță de progres economic și social

INTEGRAREA deplină a femeilor în procesul dezvoltării economice și social-politice contemporane se impune tot mai mult ca o cerință majoră, prioritară a progresului civilizației. Numeroase documente ale O.N.U. — începînd cu Carta și cu Declarația universală a drepturilor omului —, ale diferitelor sale organisme, precum și ale statelor sînt consacrate nu numai sublinierii necesității de a se institui și realiza egalitatea în drepturi a oamenilor, de a se elimina orice forme de discriminare, ci și elaborării unor programe de acțiune naționale și internaționale în acest scop.

Fiecare dintre aceste documente și toate la un loc sînt, totodată, o măsură a gradului de conștientizare a popoarelor cu privire la necesitatea dezvoltării depline și egale a națiunilor, a dezvoltării multilaterale a tuturor membrilor societății, bărbați și femei, la necesitatea integrării femeii în toate domeniile vieții social-economice și politice — integrare, care constituie, de altfel, unul din obiectivele Strategiei internaționale a dezvoltării în deceniul actual.

Gradul de participare a femeii la viața politică, economică, socială constituie — alături de alți indicatori — o măsură a stadiului de dezvoltare economică și socială al unei națiuni. Eliberarea femeii — în înțelesul cel mai complex al acestei noțiuni — este în aceste condiții una din problemele majore ale oricărui popor care a ales calea dezvoltării și progresului social. Discriminarea între sexe — la fel ca oricare alt gen de discriminare — nu numai că este incompatibilă cu demnitatea umană, dar constituie o frînă a progresului, împiedică femeile să contribuie pe măsura capacității lor și a posibilităților lor la progresul umanității.

Populația globului este formată în pro-

porție de aproximativ 50% din femei: 70% dintre acestea trăiesc în țări în curs de dezvoltare, iar 60% în mediul rural: 49,3% din populația în vîrstă pînă la 15 ani sînt femei; de asemenea, femeile reprezintă 49% din populația din grupa de vîrstă 15—24 ani și peste 50% din grupele de vîrstă de 50 de ani și mai mult. O idee despre forța de progres economic și social pe care o reprezintă femeile se poate desprinde din faptul că ele formează mai mult de o treime din populația activă a globului — circa 30—35% în țările capitaliste dezvoltate și 20—25% în țările mai puțin dezvoltate. În țările socialiste — ca urmare a creării și dezvoltării unui ansamblu de condiții economice, politice și sociale — gradul de participare a femeii la viața societății este ridicat: astfel, în U.R.S.S. peste 50% din populația activă sînt femei, în R.D.G. — 50%, în R.P. Bulgaria — 46%, în R.S. România — circa 45%, în R. P. Ungară — 42%.

În lumina cifrelor prezentate atrag atenția cîteva aspecte. În foarte multe țări gradul de participare a femeilor la activitatea economică este sub nivelul potențialului de muncă și creație pe care acestea îl reprezintă. Probleme deosebit de dificile în ceea ce privește ocuparea femeii se pun în țările în curs de dezvoltare în care trăiește peste 2/3 din populația feminină a globului. Or, astăzi, mai mult ca oricînd, progresul rapid și multilateral al societății, ridicarea nivelurilor de dezvoltare economică, crearea unei noi ordini economice internaționale lichidarea decalajelor existente necesită valorificarea deplină și complexă a potențialului de dezvoltare pe care îl reprezintă femeile. „Cînd vorbim de o nouă ordine economică — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu o putem concepe fără egalitate între bărbați și femei, fără o participare activă a femeii, cu drepturi depline, la întreaga activitate economico-socială și politică”.

Eliberarea femeii și integrarea sa organică în procesul dezvoltării economice-sociale nu se desfășoară automat, iar pe

de altă parte nu este numai și, poate nici în primul rînd, o problemă a femeilor sau a mișcării feministe, deși asemenea interpretări au existat și mai există încă în țările capitaliste. Experiența istorică confirmă concepția marxist-leninistă în conformitate cu care procesul de eliberare a femeii și de integrare a ei în activitatea socială este o parte componentă a procesului general de dezvoltare economică și socială; el este un proces complex și ireversibil al dezvoltării economice și social-politice a fiecărei națiuni în parte și a tuturor la un loc.

Evoluția constantă și relativ rapidă — deși prezintă mari diferențe de la o țară la alta — spre egalitatea între sexe în domeniul politic, juridic, economic, educațional se cristalizează ca una din caracteristicile procesului de creștere și dezvoltare contemporană, ale epocii noastre care este epoca trecerii de la capitalism la socialism.

Condiția femeii: progrese și disparități

CONDIȚIA femeii în diferite țări și regiuni ale lumii prezintă diferențe importante care-și au originea în sistemul politic, economic și social, în cadrul cultural și nivelul de dezvoltare al fiecărei țări, în categoria socială căreia femeia îi aparține, în nivelul de educație al femeilor înseși etc. Aceste diferențe privesc în egală măsură modul concret de rezolvare a problemelor integrării femeii în procesul dezvoltării social-economice, gradul de participare a femeilor la producția materială și spirituală, la activitatea politică și socială, cît și raportul între actele normative și situația de fapt a femeii în societate.

Astfel, în țările socialiste, ca o consecință firească, necesară a desființării proprietății private și a lichidării oricărei exploatare, a instaurării unor noi relații sociale bazate pe egalitate în drepturi, pe colaborare și întrajutorare, problema femeii și-a găsit rezolvarea deplină. Socialismul a creat pentru prima dată în istorie cadrul politic, juridic, economic, moral și educațional care permite și garantează integrarea rațională, judicioasă a femeii în procesul dezvoltării, participarea sa tot mai activă la construcția economică și social-politică. Statutul social-politic, economic și profesional al femeii în socialism se deosebește net de cel din orînduirile anterioare. Emanciparea de „sus în jos” și cea de „jos în sus” — chiar dacă se desfășoară în ritmuri și cu intensități inegale

— reprezintă, în aceste condiții, două laturi inseparabile ale procesului de integrare a femeii în toate activitățile, ca partener egal în drepturi și răspunderi cu bărbatul.

În țările capitaliste dezvoltate s-au înregistrat — mai ales în perioada postbelică — anumite progrese, cu deosebire legislative, în procesul de emancipare a femeii. Egalitatea în drepturi între femei și bărbați este de regulă stipulată și garantată de constituție; femeile au căpătat astfel, prin lege, drepturi politice, economice, familiale, în domeniul educației etc. Dar, în ciuda progreselor înregistrate inegalitatea dintre sexe este încă o realitate, agravată adesea de concepții religioase, de diferite prejudecăți și tradiții. Mai sînt încă țări în care discriminarea între sexe se menține prin lege; iar în foarte multe țări — inclusiv în cele dezvoltate — disparitățile între reglementările legale și practică sînt foarte mari; în raport cu bărbații, femeile sînt dezavantajate pe planul accesului la educație, al domeniilor de activitate în care pot pătrunde și al profesiilor pe care le pot exercita, al remunerației pentru o muncă egală, al șanselor de promovare etc. Cea mai mare parte a celor 700 milioane analfabeți din lume — în măsură covârșitoare în țările în curs de dezvoltare — sînt femei. Deși pe planul educației în țările dezvoltate nu există practic diferențe între bărbați și femei, în medie pe societate, pregătirea profesională a femeilor nu este adaptată cerințelor sistemului economic. De aici imense dificultăți de integrare și menținere în activitate.

Statutul social-politic și economic al femeii în România

AFIRMAREA și promovarea femeii pe toate treptele ierarhiei sociale, preocuparea constantă pentru crearea condițiilor materiale și spirituale necesare îndeplinirii funcțiilor complexe pe care femeia le are în societate constituie o trăsătură caracteristică, definitorie a politicii Partidului Comunist Român. „Partidul — se arată în Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism — acordă o deosebită prețuire capacității femeilor, se preocupă de creșterea rolului lor în întreaga viață economico-socială. Femeile au o contribuție esențială în producția materială și spirituală a societății noastre, în întărirea familiei, în dezvoltarea națiunii, în menținerea tinereții poporului, în creșterea și educarea tinerei generații”.

Concepția profund umanistă a partidului nostru asupra rolului femeii în societate derivă, așadar, din ideologia și programul său de dezvoltare complexă, de înflorire a personalității umane a fiecărui cetățean al patriei, femeie sau bărbat. Partidul Comunist Român și statul nostru socialist militează cu consecvență pentru

crearea tuturor condițiilor economice, sociale, politice, care să permită participarea tot mai activă a femeilor la progresul multilateral al societății românești.

Femeile reprezintă peste 32% din forța de muncă din industrie, 59% din agricultură, 46,4% din transporturi și telecomunicații, 48,5% din circulația mărfurilor, 62% din învățămînt, cultură, artă. 72% din sănătate și ocrotire socială. Sute de femei sînt profesori și conferențieri universitari, peste 2 000 sînt doctori-docenți și doctori în științe.

Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, analizînd o serie de probleme ale muncii și activității femeilor, a stabilit direcțiile creșterii gradului de participare a femeilor, ca parteneri egali în drepturi și răspunderi cu bărbații, la activitatea economică și socială, ca și măsurile necesare pentru accelerarea procesului de inserție a femeilor în societate.

În lumina hotărîrilor plenarei, pe baza indicațiilor Secretariatului C.C. al P.C.R., a fost elaborat un program de măsuri menit să asigure îmbinarea armonioasă a funcției de mamă și soție cu cea de participantă activă la eforturile întregului popor pentru progresul rapid al patriei noastre. Aceste măsuri privesc ocuparea femeilor în producție, corelarea acestora cu procesul de creștere demografică, pregătirea profesională, promovarea și participarea femeilor la procesul decizional, ca și ocrotirea copilului, întărirea familiei etc.

Emanciparea femeii — problemă a întregii societăți

DINCOLO de cifrele statistice, care dau măsura mai mult sau mai puțin exactă a gradului și modului de integrare a femeii în dezvoltarea economică și socială din diferitele țări, asistăm astăzi, în această privință, la o adevărată revoluție spirituală și, de ce n-am spune, afectivă la nivel planetar, care privește pe toți participanții egali în drepturi și răspunderi, la procesul dezvoltării. Problema integrării femeii în diversele activități apare astfel ca o problemă a întregii societăți. Pentru o veritabilă integrare — în înțelesul deplin pe care însăși O.N.U. îl conferă acestei noțiuni — emanciparea femeii este numai un factor, o condiție necesară, dar nu și suficientă. Funcție, înainte de toate, de nivelul de dezvoltare economică și socială al unei națiuni, de nivelul de educație și cultură al poporului, integrarea tot mai largă a femeilor necesită, ca o condiție obligatorie, și „emanciparea” bărbaților, care, adesea se dovedește la fel de dificilă, dacă nu chiar mai dificilă. Cu alte cuvinte, se impune a fi creată și modelată o nouă condiție a omului, noi relații umane bazate pe egalitate deplină între sexe, pe dreptul și datoria fiecărui membru al societății de a participa cu întreaga sa capacitate, în mod creator și pe toate planurile, la procesul dezvoltării.

Problema care polarizează atenția tutu-

ror celor care militează pentru integrarea mai activă și mai deplină a femeilor în efortul de dezvoltare nu este atît eliminarea discriminării între cele două sexe pe plan juridic — care de drept s-a realizat în aproape toate statele —, ci, mai ales, înlăturarea în fapt a concepțiilor, tradițiilor și prejudecăților cu privire la rolul femeii în societate, de care adesea nu sînt străinici femeile, promovarea unei concepții noi asupra funcțiilor femeii în societate, garantarea exercitării de fapt a drepturilor ce li se acordă prin lege.

1975 — 1985:

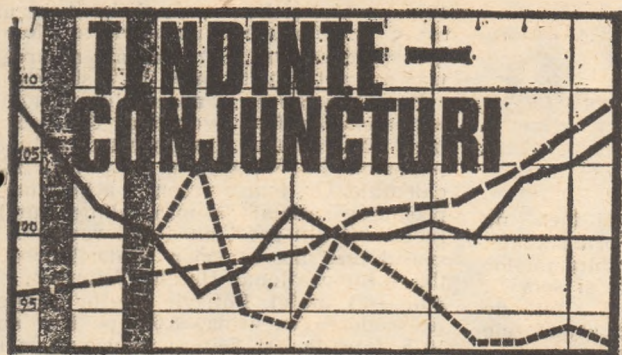
Deceniul femeii și al dezvoltării

IZVORÎT din analiza situației concrete a femeii în diferite țări și regiuni ale lumii, proiectul Planului mondial de acțiune pentru deceniul 1975—1985, ce urmează a fi adoptat de Conferința mondială de la Mexico, cuprinde într-o viziune unitară o gamă largă de măsuri pe diferite termene la nivel național, regional și internațional, privind modalitățile de asigurare a unei mai rapide și mai bune inserții a femeilor în procesul dezvoltării și a realizării, și pe această cale, a unui mai bun și mai stabil echilibru economic și politic internațional.

Astfel, la nivel național măsurile privesc domenii prioritare cum sînt: participarea politică, instrucțiunea și formarea profesională, ocuparea și utilizarea forței de muncă, sănătatea și alimentația, familia, creșterea demografică, locuințe și alte servicii sociale; la nivel regional, măsurile privesc activizarea comisiilor economice regionale, ale O.N.U., asistența tehnică pe care acestea o acordă guvernelor în aplicarea Planului mondial, cercetarea, informarea și coordonarea programelor naționale și regionale; la nivel mondial, deceniul 1975—1985 urmează să fie proclamat Deceniul Națiunilor Unite al femeii și al dezvoltării, ceea ce implică ca fiecare organism al O.N.U. și fiecare guvern să acorde importanța și prioritatea necesară acestor probleme. De altfel în mod periodic O.N.U. și diferitele sale organisme urmează să analizeze modul în care Planul mondial de acțiune se va realiza, vechind astfel la transpunerea în viață a principiului universal al egalității în drepturi dintre bărbați și femei.

Anul internațional al femeii și Conferința mondială organizată în cadrul lui — ca cea mai importantă manifestare consacrată acestuia — nu reprezintă un scop în sine. Ele sînt continuarea firească și pe plan superior a unor acțiuni întreprinse anterior; ele reprezintă un răspuns pe care societatea contemporană îl dă problemelor care interesează nu jumătate din omenire, ci omenirea în ansamblul ei. În fine, ele sînt o dovadă a mersului ireversibil al istoriei către o lume fără nici un fel de discriminări, către o nouă ordine economică și politică internațională.

Steliana PERT
I.C.E.

Evoluția prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna mai 1975

ÎN INTERVALUL analizat, indicele sintetic INSCIN al prețurilor produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România a rămas practic la nivelul înregistrat în luna aprilie a.c. În schimb au fost înregistrate modificări în cadrul diferitelor grupe și subgrupe de produse. Astfel prețurile produselor alimentare au înregistrat o reducere de 10,5% față de luna precedentă la aceasta concurând cu precădere subgrupele: zahăr și produse tropicale (-23%), semințe

oleaginoase, produse derivate, grăsimi animale și vegetale (-12,8%), și cereale (-10%). De remarcat că prețurile la zahăr și produse tropicale s-au situat în luna mai la un nivel mai scăzut cu peste 50% față de luna ianuarie a.c.

La combustibili a avut loc o ușoară creștere a prețurilor (cu 1,7%), ca urmare a tendinței ascendente a pieței pentru benzină și motorină.

Grupa materii prime industriale a înregistrat o creștere de 3,2% sub influența tendinței ascendente a prețurilor la aproape toate produsele. Au înregistrat creșteri subgrupele: minereuri (+1,2%), metale (+4,5%) lemn și produse din lemn (+1,1), fibre animale și vegetale (+3,7%) și piei (+3%). Prețurile cauciucului au înregistrat o foarte mică reducere.

Sectorul prognoze și eficiența comerțului exterior

INSCIN

America latină:

ritmuri diferențiate

ÎN RAPORTUL său anual, Banca Internațională pentru Dezvoltare (B.I.D.) relevă că, pentru al doilea an consecutiv, rata de creștere reală a țărilor Americii Latine a depășit 7% în 1974. Documentul evidențiază o evoluție dife-

rențiată în raport cu consecințele „crizei energetice”. Încetinirea activității economice într-o serie de țări mai puțin dezvoltate a fost compensată de performanțele deosebite ale țărilor exportatoare de petrol. Pentru acest an se anticipează o deteriorare a principalelor exporturi de materii prime, care constituie una din principalele resurse de devize ale țărilor latino-americane.

1975 — an turistic modest

POTRIVIT tendințelor actuale, anul 1975 va fi un an modest pentru turism. Inflația și oscilațiile cursurilor de schimb vor avea o influență nefavorabilă în acest domeniu. Tendința care s-a manifestat anul trecut în favoarea unor concedii mai scurte la preț convenabil și în țări învecinate, are șanse de reeditare, și țări „ieftine” cum ar fi Anglia și Irlanda vor obține rezultate bune în timp ce stațiunile „de mare distincție” din Alpi vor pierde din atractivitatea lor. Se pare că, în ansamblu, anul 1975 va fi mai bun decât cel anterior, dar mai puțin bun decât anul 1973.

Anul 1975 în Canada

ANUL ACESTA economia canadiană nu va înregistra nici o creștere, iar rata inflației va fi de circa 10% — apreciază, în ultimul său raport trimestrial, Conference Board, organism privat de cercetare economică. Mai pesimist decât cel precedent, raportul evaluează rata șomajului în ultimul trimestru al anului la 8,5%, iar deficitul balanței comerciale externe pe 1975 la 5 miliarde dolari, în timp ce profiturile companiilor vor scădea cu 10% față de anul precedent. Aprecierile din ul-

tima analiză sint mai negative deoarece au fost luate în considerare și efectele accentuării recesiunii din alte țări capitaliste asupra economiei canadiene.

Producția mondială de cereale în creștere

PRODUCȚIA mondială de cereale ar putea fi în acest an cu 8% mai mare decât cea din anul precedent, ceea ce nu numai că ar da posibilitatea acoperirii necesarului de consum, dar ar permite și reconstituirea, cel puțin parțială, a stocurilor alimentare, a declarat ziarului Le Monde (7 iunie) directorul general al F.A.O., A. H. Boerma. Aceste stocuri, care în mod normal ar trebui să reprezinte 17-18% din consumul mondial anual, s-au situat anul trecut la nivelul îngrijorător de scăzut — neînregistrat de multă vreme — de 12%.

În ciuda ofertei alimentare în creștere, o serie de țări în curs de dezvoltare, între care Somalia (afectată și în prezent de foamete), țărilor din zona Sahelului etc. vor întâmpina dificultăți în finanțarea importurilor lor agricole, datorită scăderii cursurilor la unele din produsele lor de export (ceai, cacao, cauciuc, cafea etc.).

A. H. Boerma și-a exprimat regretul că în ciuda progreselor înregistrate în tehnologia agricolă și a unei mai intense cooperări internaționale în domeniul alimentar, în lume există încă 450 milioane de oameni subalimentați. Anul trecut, numai în Bangladesh și-au pierdut viața, datorită foametei, 30 000 de oameni, iar în perioada care s-a scurs din acest an, peste 100 000 oameni au avut aceeași soartă în nordul Kenyei. În ciuda programelor de ajutor alimentar.

IPOTEZE • PREVIZIUNI

Industria cartonului și hirtiei

CONFORM evaluărilor F.A.O., în perioada 1970-1985 producția mondială de hirtie urmează să crească de la 108,6 milioane de tone la 218,3 mil. t. iar cea de carton — de la 126,7 mil. t la 260 mil. t (mai mult decât dublu. în ambele cazuri); în ceea ce privește consumul cumulat (mediu) pe locuitor, acesta va spori de la 32 la 52 kg.

Se apreciază că ponderea principalilor producători în producția mondială de carton și hirtie se va reduce în perioada examinată, și anume: cea a S.U.A. de la 40% (în 1970) la 37% (în 1985), iar cea a Europei occidentale — de la 27% la 25%; în același timp, greutatea specifică a producției Japoniei va spori de la 10% la 15%. Europa occidentală și America de Nord vor cunoaște în perspectivă un deficit de materie primă lemnoasă, ceea ce va determina, în viitor, eforturi crescînde pentru sporirea ponderii maculaturii și a plantelor anuale în ansamblul materiei prime utilizate de industria cartonului și hirtiei.

Parcul mondial de calculatoare electronice

UN STUDIU de piață publicat de revista americană „Columbia Journal of World Business” estimează că parcul mondial de calculatoare electronice (instalate) va crește de la 100 000 de unități în 1970 la 800 000 în 1980. Se apreciază că, în același interval, ponderea Americii de Nord în acest parc se va micșora de la 60% la 50%.

În ceea ce privește valoarea vinzării de calculatoare, aceasta urmează să evolueze, în principalele țări capitaliste astfel:

Țara	Vinzări (mil. dolari)	
	1970	1980
S.U.A.	5400	15600
Canada	310	1270
Anglia	470	1560
Franța	425	1850
R.F.G.	580	2400
Italia	245	1200
Japonia	680	5100

INDICELE SINTETIC INSCIN

al prețurilor internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România în anii 1973-1974 și în perioada aprilie - mai 1975

Categoriile de produse	Anul	Indici		
		1973	1974	1975
INDICE GENERAL	1973	170,3		
	1974	240,4	236,3	242,3
	1975		219,7 ^{a)}	219,6 ^{a)}
Produse alimentare	1973	160,6		
	1974	230,8	206,3	207,9
	1975		207,2 ^{a)}	185,4 ^{a)}
• cereale	1973	195,5		
	1974	261,5	232,6	209,9
	1975		210,5	189,4
• semințe oleaginoase, produse derivate, grăsimi animale și vegetale	1973	150,2		
	1974	240,8	222,4	240,4
	1975		209,8	179,4
• animale, carne și produse animaliere	1973	135,7		
	1974	128,3	126,0	127,7
	1975		154,6 ^{a)}	156,2 ^{a)}
• zahăr și produse tropicale	1973	179,3		
	1974	437,5	351,2	372,7
	1975		346,5	266,9 ^{a)}
Combustibili	1973	209,2		
	1974	336,8	322,1	344,0
	1975		353,5	359,5 ^{a)}
Materii prime industriale	1973	162,5		
	1974	216,1	222,3	225,2
	1975		185,6 ^{a)}	191,5 ^{a)}
• minereuri	1973	119,4		
	1974	139,6	145,1	149,4
	1975		145,8 ^{a)}	147,5 ^{a)}
• metale	1973	156,2		
	1974	231,5	237,9	243,9
	1975		184,7	193,0 ^{a)}
• cauciuc	1973	191,6		
	1974	210,3	237,7	242,1
	1975		150,9	150,5
• lemn și produse din lemn	1973	177,4		
	1974	232,1	232,8	236,1
	1975		228,5 ^{a)}	230,7 ^{a)}
• fibre animale și vegetale	1973	188,0		
	1974	192,0	203,9	190,0
	1975		160,6	166,5 ^{a)}
• piei	1973	176,9		
	1974	122,3	132,6	135,3
	1975		114,9	118,4

date provizorii pentru: cocs de furnal, hullă, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, feromangan, ferociliclu, oțel comercial, table, alimă neagră recoaptă, laminat de cupru, chereștea de rășinoasă, lemn pentru celuloză, celuloză, hirtie pentru ziar, hirtie pentru saci, fibre celulozice, porci vii, vite corne pute mari și miere.

Conjunctura economiei țărilor capitaliste

REDRESAREA ÎNTÎRZIE

APRECIERILE ce se emit în Occident asupra perspectivelor ieșirii din criza economică se caracterizează în momentul de față printr-o notabilă rezervă. Până nu demult tonalitatea generală a aprecierilor a fost aceea de speranță într-o redresare moderată a economiei țărilor capitaliste în semestrul II al anului în curs, urmată de o reluare a mersului ascendent în 1976, cu resorbirea treptată a șomajului și a efectelor inflației. Dar în pragul celei de-a doua jumătăți a anului 1975, indicatorii disponibili ai activității economice arată că severitatea recesiunii a fost subevaluată, că manifestările ei au tendința de a se prelungi și că în consecință o redresare în acest an devine treptat mai puțin probabilă, optimiștii trebuind să-și mute privirea ceva mai departe în viitor.

Observatorii mai pesimiști evocă din nou posibilitatea unei depresii de durată. Paul Fabra, constatând că „țările lumii capitaliste de-abia încep să abandoneze iluziile lor prea îndelung întreținute cu privire la șansele unei reluări serioase a activității economice în semestrul al doilea”, scria nu demult: „Atît în Statele Unite cît și în Europa, lumea capitalistă pare să se afunde încet-încet într-o depresiune al cărei sfîrșit nu se întrevede” („Le Monde”, 24 mai). Un analist vest-german, care conchide și el că în primele luni ale anului situația de ansamblu a economiei capitaliste nu a conținut să se degradeze, rezumă astfel starea de spirit care însoțește această evoluție: „Tot mai des se face auzită întrebarea dacă economia mondială (capitalistă — n.n.) se află în pragul unei crize ca aceea de începutul anilor '30” („Intereconomics”, nr. 5 1975).

Pe măsură ce capătă contururi mai precise dimensiunile actualei recesiuni — neîndoielnic cea mai adîncă și cea mai prelungită de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial — analogiile cu deceniul al patrulea apar în orice caz observatorilor occidentali nu chiar atît de hazardate ca în urmă cu cîteva luni. Nu toți indicatorii — și nu în toate țările — vorbesc unitar despre aceeași tendință spre agravarea crizei. Dar îndepărtarea orizontului de reluare a creșterii pe măsură ce devine mai prognosticabilă conjunctura semestrului II și a întregului an 1975 este în momentul de față ipoteza de lucru cea mai răspîndită în Occident.

Revizuri in minus

LA MIJLOCUL acestei primăveri devenise clar că nu numai S.U.A., cum se credea pînă atunci, ci o serie de țări capitaliste dezvoltate trec prin faza recesivă cea mai accentuată din perioada postbelică. Datele acumulate confirmau că, exceptînd Norvegia, nici una din țările industriale membre ale O.C.D.E., nu atinge în 1975 ritmurile de creștere a P.N.B. din 1973. În plus, însă, intrau în zona scăderii producției naționale Italia și Elveția, mai recent Anglia și Franța, iar apoi, după unele date, și R.F. Germania. Această operațiune de revizuire în minus a progno-

zelor întocmite în iarna 1974/75 încă nu poate fi socotită încheiată la ora actuală. Se apreciază însă că pe ansamblul țărilor O.C.D.E. producția de bunuri și servicii scade în semestrul I 1975 cu 3% față de semestrul II 1974, atunci cînd prognozele de la începutul iernii indicau o creștere de 0,2%.

Tendința revizuirilor actuale poate fi ilustrată cu cazul Elveției. În pragul anului în curs autoritățile elvețiene considerau ca posibilă o scădere a produsului național real situată între 1% și 1,5% față de 1974. Cererea globală a continuat însă să slăbească dincolo de limitele scontate, și nu numai pe seama pieței interne ca în momentul prognozei inițiale, ci și prin contracția cererii externe. La sfîrșitul lunii mai autoritățile și-au mărit, de aceea, evaluarea scăderii probabil la peste 3% pe anul 1975, conchizînd totodată că o stabilizare a P.N.B. va putea surveni abia în 1976, dacă se va ameliora climatul

Tabel nr. 1

Dinamica prețurilor de consum, modificarea în procente față de anul precedent

	1973	1974	1975
S.U.A.	6,2	11,1	10,0
Canada	7,0	10,9	11,0
Japonia	11,8	24,4	18,0
Belgia	8,9	12,7	11,0
R.F.G.	8,9	6,9	5,5
Danemarca	8,5	11,1	11,0
Finlanda	11,7	17,6	13,5
Franța	7,5	13,6	11,0
Anglia	8,2	14,0	11,0
Italia	10,7	19,5	11,0
Olanda	8,0	9,6	8,5
Norvegia	9,5	9,4	10,5
Austria	7,5	9,5	9,0
Suedia	8,7	10,0	10,0
Elveția	8,7	9,3	7,5
Țările O.C.D.E., total	7,7	11,3	11,5
Țările O.C.D.E. din Europa	8,7	13,5	12,0

Sursa tabelului: Statistische Bundesamt, Institut für Wirtschaftsforschung, Monatsberichte, 4/1975.

economic internațional și dacă va avea loc o trecere generalizată a țărilor capitaliste la o politică conjuncturală expansivă („Neue Zürcher Zeitung”, 27 mai).

Evaluarea cea mai recentă a produsului intern brut al R.F.G. pe 1975 situează dinamica sa față de anul precedent între 0 și 1% (DIW, „Wochenbericht”, nr. 18—19 75), după ce se contase pe un spor cert de 2%. Evaluări mai recente amintesc despre posibilitatea unei „creșteri cu semnul minus”, citind scăderea producției naționale cu 3% în primul trimestru („Die Zeit” 30 mai). De reținut că în primele luni ale anului nivelul producției industriale vest-germane era după date recente cu 8—10% mai scăzut decît în perioada corespunzătoare din 1974. Ultimele cifre disponibile pentru Franța, indică, de asemenea, un nivel al producției industriale în scădere cu circa 8% față de perioada comparabilă din anul precedent (suplimentul conjunctural la „Problèmes économiques” nr. 1422, din 14 mai). Iar pentru Italia datele oficiale vorbesc despre o producție industrială diminuată în primele două luni din

1975 cu 11,2%. Din surse O.C.D.E. rezultă că în principalele state membre ale organizației producția industrială a înregistrat scăderi situate între 10% și 20%.

Ponderea S.U.A. în ansamblul economiei capitaliste conferă evoluțiilor din această țară, după cum se știe, un rol deosebit de important în configurarea conjuncturii occidentale. Or, foarte recent s-a anunțat că prognoza oficială asupra dimensiunilor recesiunii din acest an a fost revizuită în sensul unei accentuări a scăderii producției („International Herald Tribune”, 31 mai — 1 iunie). Potrivit datelor publicate, scăderea va atinge 3,6% pe tot anul 1975, față de 3,3% cît se prevăzuse la începutul iernii. Modificarea este însoțită, pe de altă parte, de o reevaluare „în plus” a redresării pe care autoritățile economice americane o prognoștează pentru anul viitor. Analizele O.C.D.E. operează deocamdată cu cifra de 4% în ceea ce privește amploarea scăderii produsului național brut al S.U.A. în acest an. În ceea ce privește nivelul producției industriale, ultimele cifre (pe aprilie) indică o scădere cu circa 12% în decurs de un an.

„Suveranul econom”

TENDINȚA de prelungire a recesiunii și de adîncire a ei, pe care o oglindesc revizuirile citate ale perspectivelor ieșirii din criză, își are originea în slăbiciunea persistentă a cererii globale. Toate componentele principale ale acesteia prezintă aceeași caracteristică.

Piața internă a țărilor capitaliste este dominată, după constatările concordante ale observatorilor occidentali, de „reținerea” consumatorilor. Măsurile de stimulare a consumului privat, aplicate în unele țări, de exemplu sub forma unor înlesniri fiscale, nu au dat rezultatele scontate. A precumpănit influența factorilor de bază care acționează defavorabil în împrejurările actuale asupra „înclinației spre consum” — scumpetea, restrîngerea veniturilor maselor principale ale populației, creșterea șomajului. Se constată în același timp și o creștere a economiilor, care îi determină pe comentatori să afirme, prin aluzie la teoria occidentală despre așa-zisa „suveranitate a consumatorului”, că „suveranul preferă să economisească”. Reprobarea implicită în unele din aceste comentarii, care susțin mai mult sau mai puțin direct că economiile frînează în împrejurările date redresarea, nu ține seama de faptul că este vorba esențialmente de măsuri de precauție ale consumatorilor, de economii dictate de nesiguranta zilei de mîine. Dealtfel, cum relatează tot mai des presa, restrîngerea consumului privat are loc nu numai pe seama bunurilor de uz îndelungat sau al construcției de locuințe, ci a început să afecteze și capitolul „alimentație” al bugetelor de familie, care este reorientat spre produse mai puțin prelucrate și mai ieftine.

Analizii occidentali ai conjuncturii curente relevă, ca un simptom încurajator în ceea ce privește dinamica viitoare a consumului privat, o oarecare încetinire a ritmurilor lunare de creștere a prețurilor în unele țări. Prognoza pe tot anul 1975 (tabelul nr. 1) nu indică însă deocamdată o reducere notabilă a nivelului scumpetei, de natură să atenueze știrbirea continuă a veniturilor maselor de salariați. Pe de

altă parte, șomajul crește mai departe într-o serie de țări și în general nu dă semne că ar putea scădea într-un viitor imediat. Numărul șomerilor totali în țările O.C.D.E. este evaluat actualmente la peste 14 milioane (circa 5% din mîna de lucru), din care 8,5 milioane în S.U.A. unde procentul șomerilor a reprezentat în mai 9,2% din populația activă. Pe lângă aceasta există însă milioane de persoane rămase fără lucru pe care statisticile oficiale nu le înregistrează ca atare: „Dimensiunile neocupării mîinii de lucru, se arată într-o analiză recentă a DIW privind conjunctura economiei occidentale, nu sînt reflectate decît parțial de statistica șomajului. Căci, abstracție făcînd de reducerea timpului lucrat și de abolirea orelor suplimentare, s-a trecut pe scară largă la sistări

nu s-a oglindit în statistica șomajului“. Cu alte cuvinte, proporția șomajului este considerabil mai mare decît cea pe care o exprimă datele publicate curent, ceea ce înseamnă că influența reală a acestui factor asupra stării și perspectivelor cererii globale este încă mai puternică decît se poate evalua la prima vedere. Observatorii occidentali sînt unanimi în aprecierea că o evoluție mai favorabilă în domeniul utilizării mîinii de lucru nu poate fi așteptată înainte de 1976.

Criza politicii economice

ASUPRA CERERII globale se răsfrînge firește tendința generalizată de încetinire sau reducere a investițiilor de capital, tendință care se accentuează în anul în curs într-un șir de țări (tabelul nr. 2). În același sens acționează stagnarea care s-a profilat în comerțul exterior al țărilor capitaliste: „creșterea zero“ prognosticată pentru 1975 (tabelul nr. 3) înseamnă că tînde să dispară într-o măsură sau alta și această cale de compensare a insuficienței cererii interne. Reducerea însemnată și, se pare, întrucîtva bruscă a dimensiunilor cererii externe este un aspect al generalizării recesiunii în țările capitaliste dezvoltate care, după cum se știe, desfășoară între ele o parte preponderentă a comerțului lor internațional. Este de așteptat în aceste condiții o creștere a interesului țărilor occidentale pentru schimburile și cooperarea cu țările socialiste, precum și cu țările în curs de dezvoltare, care constituie piețe cu vaste posibilități de absorbție în perspectivă.

În fața încetinelii cu care se manifestă

asteptatele semne de redresare conjuncturală în Occident, apare din nou adîncă dilemă în care se află politica economică a țărilor capitaliste: să combată mai ales inflația, cu riscul de a agrava tendințele recesive, sau să pună accent pe stimularea conjuncturii, cu riscul de a întîzi din nou acțiunea factorilor inflaționiști. Dilema rămîne acută cel puțin atîta timp cît faza actuală îi îndreptățește pe observatori să o caracterizeze ca o „recesiune inflaționistă“, ceea ce nu este de fapt decît un alt nume pentru stagflație. Dar căutările de soluții pentru stagflație implică un element de primă importanță care nu apare

Tabel nr.2

Dinamica investițiilor brute în cîteva țări capitaliste dezvoltate, modificarea în procente față de anul precedent

	1973	1974	1975 ^x
S.U.A. ^{xx}	7,9	-7,3	-11,0
Japonia	15,2	-11,5	2,0
Belgia	9,4	6,9	-3,0
R.F.G.	1,1	-7,9	-1,5
Franta	6,8	4,5	1,5
Anglia	4,8	-3,1	-1,0
Italia	9,9	4,5	-10,5
Olanda	6,3	-6,5	0,5
Austria	2,8	1,2	0,5
Elveția	-0,2	-7,5	-8,5

x Pronoză.
xx Munci investițiile private.

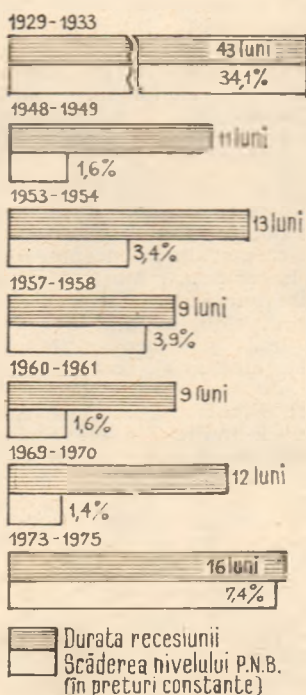
temporare de producție, s-au impus concedii obligatorii și s-a restrîns folosirea mîinii de lucru străine. De asemenea, în diferite țări, creșterea numărului absolvenților care nu găsesc locuri de muncă

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

S. U. A.: Durata comparativă a recesiunii

ACTUALA perioadă de recesiune în evoluția economiei Statelor Unite este cea mai amplă - în ceea ce privește efectele asupra nivelului unor indicatori economici de bază (P.N.B., producția industrială, șomajul etc). - după criza economică din 1929-1933. După cum rezultă din graficele alăturate, publicate de revista „United States News and World Report“, dintre cele șapte perioade de recesiune care au avut loc în economia S.U.A. între anii 1929 și 1975, actuala recesiune înregistrează și durata cea mai mare. Totodată, dacă în cursul perioadelor anterioare de recesiune (exceptînd criza din 1929-1933) scăderile P.N.B. (în prețuri constante) n-au atins 4%, actuala recesiune a amputat P.N.B.-ul Statelor Unite cu 7,4%. Întrucît tendința recesionistă se menține în continuare, este posibil ca aceste diferențe să se mai mărească.

N. P.

{ După B.I.K.I }

Tabel nr.3

Evoluția comerțului internațional al țărilor capitaliste, în miliarde dolari și procente

	1971	1972	1973	1974	1975
Valoarea medie a exportului și importului	322	386	524	766	850
Modificări procentuale față de anul precedent:					
Valoarea în prețurile curente	+12	+18	+38	+46	+11
Nivelul prețurilor	+5	+8	+21	+40	+11
Volumul fizic	+6	+9	+14	+5	0
Soldul balanței comerciale a țărilor capitaliste dezvoltate	-10	-13	-21	-61	-50

direct în nici una din denumirile date fenomenului: șomajul, opțiunile în legătură cu dimensiunile acestuia care pot fi socotite tolerabile din punct de vedere politic.

Chiar și acei economiști occidentali care consideră că politica economică aplicată în ultimul timp a repercutat oarecare succese pe frontul antiinflaționist admit că țările respective mai au un drum lung de parcurs înainte de a se putea vorbi de stabilizare conjuncturală. Or, acest drum lung este marcat de niveluri ale șomajului cum nu le-a mai cunoscut lumea capitalistă de decenii. Oricît se caută în țările capitaliste să se evite dramatizarea unor aspecte ale actualei crize economice, șomajul nu este dintre acelea care pot fi ușor estomate, între altele dat fiind reverberațiile sale în toate păturiile sociale și perceperea sa inevitabilă și de către cei care continuă să aibă de lucru. În fața potențialului politic exploziv al problemei, „preferințele politicii economice par să se fi deplasat în măsură mai mare spre combaterea șomajului, în timp ce obiectivul stabilității prețurilor trece vădit pe planul al doilea. Aceasta - apreciază „Neue Zürcher Zeitung“ care face constatările citate - ar putea să ducă în viitor la mari dificultăți, dacă măsurile în scopuri expansive care se aplică pretutindeni vor începe să acționeze cumulativ și dacă redresarea va trebui plătită cu prețul unor ritmuri inflaționiste extrem de ridicate“.

După cum se vede, dilema rămîne integral în actualitate, determinînd și pe unii observatori occidentali să considere că situația de criză din economia capitalistă este dublată de o criză a politicii economice. Rămîne de văzut în ce fel și în ce măsură aceasta din urmă ar putea beneficia de pe urma unei eventuale intrări în convalescență a conjuncturii.

I. PĂDUREANU

Organizarea științifică a muncii în industria U. R. S. S.

METODELE de organizare științifică a muncii (O.S.M.) cunosc o extindere tot mai

TOTAL 870,3	125,2	Perfecționarea diviziunii muncii și a cooperării în muncă
	228,7	Perfecționarea organizării locurilor de muncă și a serviciilor lor
	108,1	Introducerea metodelor și procedeelelor avansate de muncă
	216,1	Perfecționarea normării și remunerării muncii
	49,8	Îmbunătățirea condițiilor de muncă
	82,4	Alte măsuri de organizare științifică a muncii

(după «Economiceskaja gazeta»)

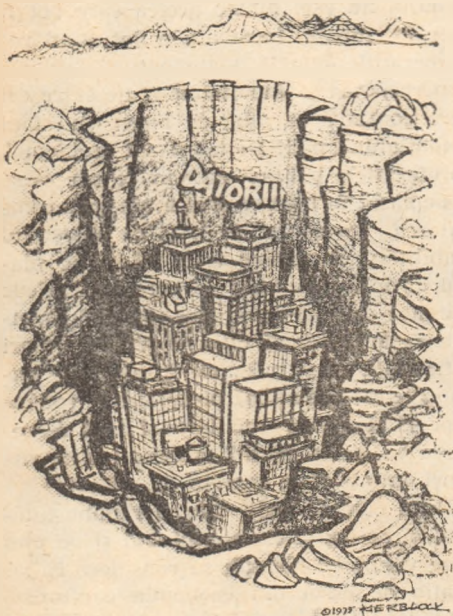
R. D. G. : protejarea mediului inconjurător

ÎN R. D. GERMANĂ, țară cu o densitate relativ ridicată a populației (157 loc./kmp) și cu un nivel înalt de dezvoltare a industriei, se acordă o atenție susținută protejării mediului inconjurător. De pildă, în țară se extrag anual circa 250 mil. tone de lignit din mine imense „la zi”. În 1973, însă, față de 2388 ha terenuri agricole date în exploatare minieră au fost recultivate 2448 ha. În timp ce în 1960 raportul dintre terenurile date în folosință industrială și cele recultivate era de 2,81, începând în 1960 raportul s-a schimbat în favoarea acestora din urmă.

Pentru îmbunătățirea calității apei și asigurarea utilizării ei repetate, în anii 1971—1973 au fost construite — în primul rând în zonele industriale — peste 300 de instalații de purificare. Pe de altă parte, prin modificarea structurii combustibililor utilizați, prin extinderea sau modernizarea instalațiilor de reținere a impurităților industriale etc., s-a reușit să se reducă în ultimii ani gradul de poluare a aerului la Berlin, Halle, Cottbus și alte centre industriale.

Nu chemați poliția...

„DACĂ UN PERSONAJ scund, amabil și cu părul cărunț vă acostează în New York și se oferă să vă vîndă podul Brooklyn, nu chemați poliția. Acesta trebuie să fie primarul Abe Beame, care încearcă să redreseze bugetul orașului” — scrie revista **Newsweek** subliniind că New

Yorkul, ca și toate marile orașe americane, trece în prezent prin cea mai acută criză economică de la marea depresiune din 1929—33. Pe lângă conjunctura economică nefavorabilă ce afectează întreaga țară, la această criză a contribuit și exodul ma-

siv al locuitorilor spre zonele suburbane, pentru a scăpa de povara impozitelor orașenești, de poluare, de flagelul criminalității etc. În acest an, scrie revista, primăria New York-ului va înregistra un deficit de aproximativ 1 miliard dolari, iar pentru următorul an fiscal s-a prevăzut un buget cu un deficit de alți 641,5 milioane dolari. Remediile care se au în vedere vor determina o nouă înrăutățire a condițiilor de trai ale locuitorilor marii metropole: închiderea a opt spitale municipale, desființarea a 66 de unități de pompieri, reducerea cu 25% a personalului poliției orașenești, concedierea a 38 000 de lucrători din serviciile comunale, inclusiv din serviciile de salubritate. „Singura cale de ieșire din această situație — scrie revista — constă în restructurarea întregului sistem administrativ al orașului. Actuala criză trebuie să determine un pas decisiv în această direcție”.

Noi perle pe litoralul bulgar

PE LINGĂ stațiunile intrate mai demult în circuitul turistic internațional — precum Zlatni piasăți (Nisipurile de aur), cu circa 27 000 paturi în 287 hoteluri plus 6 000 locuri în campinguri, sau Slăncev Briag (Țărnuțul înșorit), cu 18 000 paturi în 82 hoteluri — în ultimii ani pe litoralul bulgar al Mării Negre (lung de 378 km) au apărut o serie de noi perle.

Una dintre acestea este Rusalka, la cîțiva km spre nord de Capul Caliacra : un complex de căsuțe albe, concepute de cunoscutul arhitect bulgar Marin Marinov, cu o capacitate totală de 1 000 locuri, valorifică peisajul sălbatic, plin de pitoresc al malului înalt și stîncos al Mării Negre. O altă stațiune nouă, construită cu multă fantezie de un colectiv de arhitecți în frunte cu Nikolai Nenov, este Albena. 33 de hoteluri, multe din ele construite în amfiteatru, cu un total de 13 000 de paturi, dau un aspect aparte acestei stațiuni, care poartă numele unei eroine a poetului Iordan Iovkov, reprezentînd simbolul frumuseții feminine. Noi hoteluri și un restaurant sub apa mării, ce urmează a fi construite aici, vor spori și mai mult, în viitor, atractivitatea acestei stațiuni, care va avea la sfîrșitul actualului deceniu circa 18 000 locuri.

În viitorul cincinal însă principalul efort de investiții se va îndrepta către zona sudică a litoralului bulgar, unde clima permite prelungirea sezonului pînă către sfîrșitul lunii octombrie.

largă în industria Uniunii Sovietice. În timp ce în 1971 în asemenea acțiuni erau cuprinși 7,2 milioane de angajați ai întreprinderilor industriale, în 1972 cifra respectivă era de 9,4 milioane, iar în 1973 — de 10,6 milioane de persoane. Economile de muncă rezultate de pe urma aplicării O.S.M. în industrie echivalează cu 315,0 mii de lucrători an în 1971, cu 371,6 mii în 1972 și cu 390,4 mii de lucrători an în 1973.

Eficiența economică totală a O.S.M. în industrie este evaluată — în anul 1973 — la 870,3 milioane de ruble, structura realizărilor pe diferite categorii de măsuri fiind prezentată în graficul alăturat. După cum se vede, cele mai însemnate economii se obțin de pe urma perfecționării organizării locurilor de muncă și a serviciilor lor, precum și de pe urma perfecționării normării și remunerării muncii.

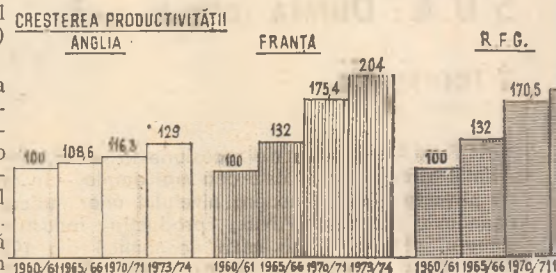
Planul general de amenajare și echipare a zonei sudice a litoralului bulgar pînă în anul 2 000, recent adoptat, prevede ca în 1990 numărul turiștilor care-și vor putea petrece concediul în această zonă să ajungă la circa 2 250 000, din care circa 1 200 000 turiști străini.

Egiptul va lansa un satelit artificial

R.A. Egipt a înscris în bugetul său pe 1975 un credit de 5 milioane lire egiptene pentru finanțarea lansării primului său satelit artificial de telecomunicații. Satelitul va avea o capacitate de 120 de canale și ar putea fi utilizat atît pentru comunicații telefonice cit și pentru transmiterea de programe radio și de televiziune. Lansarea satelitului și construcția unei stații terestre de telecomunicații prin satelit urmează să se realizeze în 1976.*

După dilemă...

DILEMA „a fi sau a nu fi...” în Piața Comună s-a rezolvat prin referendumul ținut recent în Anglia mai repede și mai

tranșant decît precedenta dilemă hamletiană. Speranțele pe care le leagă de acest pas cercurile economice de dincolo de Canalul Mînceii pot fi citite în filigran în graficul alăturat. Deși în actuala recesiune indicele producției industriale engleze a avut cel mai puțin de suferit pînă în prezent dintre toate țările C.E.E., datele din grafic arată că într-o perspectivă de mai lungă durată Anglia are de recuperat o apreciablelă rămîiner în urmă în domeniul creșterii productivității muncii față de Franța și R.F.G., țări cu o pondere ridicată în Piața Comună.

INDICELE RAPORTULUI DE SCHIMB

ALĂTURI de alți indicatori sintetici cu ajutorul cărora sint evidențiate modificările de ordin cantitativ și calitativ ce apar în sfera relațiilor economice internaționale (indicele volumului valoric și indicele volumului fizic al comerțului mondial, indicele prețurilor, indicele acoperirii importului prin export etc.), indicele raportului de schimb, cunoscut în literatura internațională de specialitate sub denumirea de „terms of trade” sau „rapport d'échange”, este un instrument utilizat frecvent de specialiști în vederea reliefării influenței exercitate de variația prețurilor externe asupra puterii de cumpărare a unei țări și, în ultimă instanță, asupra dinamicii rentabilității schimburilor sale externe.

După cum se poate observa, indicele raportului de schimb $I_{RS} = \frac{I_{pe}}{I_{pi}} \cdot 100$ se prezintă sub forma

unui raport procentual între indicele prețurilor medii de export (I_{pe}) și indicele prețurilor medii de import (I_{pi}). Făcând abstracție de cantitățile de mărfuri efective exportate sau importate, cu ajutorul acestui indice se poate urmări deci modul cum evoluează, față de o anumită perioadă de timp luată ca bază de comparație, puterea de cumpărare a unei țări, a unei regiuni sau grupări economice.

Pentru înțelegerea semnificației economice a acestui indice ne vom servi de un exemplu pur ipotetic și extrem de simplificat.

Să presupunem că în comerțul exterior al țării X predomină la export autocomioanele (A), iar la import laminatele (L). Prețurile medii, indicii acestor prețuri (baza 1970 = 100) și indicele raportului de schimb ar putea evolua astfel:

Indicatori	1970	1971	1972	1973	1974
Export					
Prețul A în dol./buc.	1700	1830	1970	2200	2300
Indicele prețului (I _{pe})	100	108	116	129	135
Import					
Prețul L în dol./t	127	110	135	180	265
Indicele prețului (I _{pi})	100	87	106	142	207
Indicele raportului de schimb (I_{RS})	100	124	109	91	65

Abaterea mărimii I_{RS} de la 100 arată că țara X a dobândit în intervalul 1970—1974, pentru aceeași cantitate de mărfuri exportate, o cantitate mai mare (în 1971 și 1972) sau mai mică (în 1973 și 1974) de mărfuri importate, comparativ cu cea obținută în anul de bază 1970. Generalizând exemplul nostru și considerând că cifrele se referă, în fapt, la prețurile medii obținute pe ansamblul exportului și importului, se poate spune că în pofida creșterii sensibile a prețurilor de export, puterea de cumpărare a țării X a slăbit sensibil, îndeosebi în ultimii doi ani ai intervalului.

Intrucât în formula I_{RS} prețurile de export (import) pot fi înlocuite cu alte categorii de prețuri (de pildă cu prețurile internaționale, prețurile practice numai în relațiile bilaterale cu o anumită țară etc.), gama semnificațiilor sale economice s-a lărgit sensibil. Acest indice constituie un mijloc precis de apreciere a tendinței prețurilor externe, a modalităților în care se desfășoară relațiile de schimb cu străinătatea, și de individualizare a sarcinilor de politică comercială ce rezultă din desfășurarea acestor schimburi.

Gh. NISTOR
INSCIN

Boeing, Boeing

Mihai Demetriad, Bragov, — 1) Viitorul salon al aeronauticii și spațiului de la Le Bourget este programat pentru 1977. După cum releva ziarul „Le Monde” (7 iunie), ediția din acest an a tradiționalului Salon

a arătat că firmele vest-europene suferă în prezent o „ofensivă comercială fără precedent a construcției de avioane americane”. O concurență cel puțin la fel de intensă din partea firmelor americane există și în domeniul aviației militare, așa cum au evidențiat recente episoade ale ad-

judicării „contractului secolului”. 2) Cu 188 avioane civile comandate și 189 aparate vindute anul trecut, firma americană „Boeing” din Seattle a acoperit în 1974 56% din necesarul lumii occidentale, reprezentând un concurent redutabil pentru restul firmelor occidentale. Alături de perfecționarea unora din tipurile actuale de avioane ale firmei, inclusiv a gigantului Boeing 747 („Jumbo”), care există în prezent în 8 variante, după ce a traversat o perioadă de dificultăți, și renunțarea la altele (cvađrireactorul Boeing 707 are deja 17 ani), firma americană pregătește în prezent noi tipuri de avioane în intenția de a-și asigura supremația pe piața capitalistă și în ultimul sfert al acestui veac. Dintre acestea se menționează proiectul 7x7, care ar putea fi gata prin 1980 sau 1981, echipat cu reactoare de 10 tone. Alt proiect (727—300) vizează alungirea triractorului Boeing 727, din care până la 31 martie a. c. firma din Seattle vinduse 1198 exemplare.

O dezvoltare va cunoaște și varianta pentru transportul de mărfuri a cvadrireactorului 747, pornindu-se de la prevedinca că traficul aerian de mărfuri va crește în cursul următorilor cincizeci ani de două ori mai rapid decît traficul de pasageri. De remarcat că în 1958 firma Boeing lucra în proporție de 95% pentru Pentagon.

Banca Reglementelor Internaționale

Ștefania Teodorescu, Simleul Silvaniei — Banca Reglementelor Internaționale (B.R.I.), la a cărei recentă adunare generală anuală vă referiți, are sediul la Basel și a fost creată în anul 1930. Această „bancă a băncilor centrale” sau „club al băncilor centrale”, cum a fost supranumită, numără printre membrii săi băncile de emisie din 30 de țări (majoritatea celor europene, — fără U.R.S.S. și R.D.G., plus cinci extraeuropene: S.U.A., Canada, Japonia, Australia și Africa de Sud), care dețin cea mai mare parte a capitalului Băncii în valoare de 1,5 miliarde de franci elvețieni aur. O mică parte a acțiunilor se află în minile unor particulari, care însă nu au drept de vot. Potrivit statutului, funcțiile B.R.I. sînt: promovarea colaborării dintre băncile centrale, elaborarea unor facilități suplimentare pentru tranzacțiile financiare internaționale, cus-

tode sau agent al unor tranzacții financiare internaționale în baza unor acorduri speciale între părțile contractante, ca de exemplu în cazul „Fondului Kissinger” în valoare de 25 miliarde de dolari. B.R.I. este în esență „un for de discuții unic în felul său, care se ocupă de variate aspecte ale relațiilor financiare interstatale”, după cum o caracterizează **Neue Zürcher Zeitung** (27 martie a. c.).

Din iunie 1967, președintele ales de B.R.I. este profesorul olandez Jelle Zijlstra, doctor în științe economice. În perioada 1952—1959 J. Zijlstra a fost ministrul economiei al țării sale, iar în 1959—1963 ministru al finanțelor. În 1962—1963 J. Zijlstra a fost președintele Consiliului guvernatorilor al Băncii Europene de Investiții, iar în 1966—1967 prim-ministru al Olandei.

Conductă la Adriatică

Sandor Kalasz, Cluj — După cum informează presa străină, în luna mai pe insula Krk (Iugoslavia) au început lucrările pregătitoare pentru instalarea conductei petroliere, care — pornind de la țărmlul Adriaticii — va traversa Iugoslavia, Ungaria și va ajunge în Cehoslovacia. Conducta urmează să transporte țitei adus cu nave petroliere din Orientul Apropiat, în țările respective. Pînă la orașul iugoslav Sisak ea va avea o capacitate anuală de transport de 34 milioane de tone, din care 24 mil. tone vor fi destinate rafinăriilor iugoslave. Restul de 10 mil. tone de țitei va fi dirijat, în părți egale, către Ungaria și Cehoslovacia.

Țările africane în curs de dezvoltare

Mircea Caranfil, Orșova. — Cuprinzînd o populație de aproximativ 400 milioane locuitori la sfîrșitul anului 1974, țările africane prezintă, însă, o densitate relativ scăzută în comparație cu media pe glob, respectiv 11 loc./kmp față de 25 loc./kmp. Numai pentru țări au o populație de peste 20 milioane locuitori — Nigeria (58 mil.), R. A. Egipt (34,8 mil.), Etiopia (26 mil.), Zair (21,6 mil.) —, majoritatea celorlalte avînd sub 5 milioane locuitori. Creșterea demografică înregistrează ritmuri medii anuale de 2,3%, inferior ale celor din Asia (2,7%) și din America

Latină (2,8%). O caracteristică o constituie tineretea populației (aproximativ 43% din numărul populației fiind sub 15 ani) și ritmul înalt de creștere a populației urbane: 5,4% pe an.

Dezvoltarea economică a țărilor africane în curs de dezvoltare în ultimul deceniu este caracterizată de un ritm mediu anual de creștere a produsului național brut (P.N.B.) inferior obiectivului de 5% prevăzut pentru primul Deceniu al Dezvoltării. Numai 20 de țări africane în curs de dezvoltare au înregistrat ritmuri de peste 5% pe an.

Rezultatele înregistrate pînă în prezent pun sub semnul întrebării posibilitatea realizării ritmului anual de creștere a P.N.B. de 6%, prevăzut pentru cel de al doilea Deceniu al Dezvoltării.

Aproximativ două treimi din țările africane nu depășesc un P.N.B. pe locuitor de 150 dolari, cea mai mare parte din restul țărilor realizînd între 151 și 300 dolari pe locuitor. După datele publicate, în 1974, de către B.I.R.D., țările cu cel mai scăzut nivel al P.N.B./locuitor (sub 100 dolari) sînt: Ruanda (60), Burundi și Volta Superioară (70), Etiopia, Somalia, Mali și Ciad (80), Guineea și Niger (90). Un P.N.B./locuitor de peste 300 dolari înregistrează numai Libia (1 830), Gabon (880), Algeria (430), Angola (390), Tunisia și Zambia (ambele 380) și Coasta de Fildeș (340).

Se apreciază că în perioada 1960—1971 a scăzut ponderea agriculturii în P.I.B., în favoarea ponderii industriei și în special a industriei prelucrătoare, precum și a sectorului comercial.

Marcel MOLDOVEANU

Suplimentul „R.E.”

Un grup de economiști din cadrul Administrației Financiare din Galați — Suplimentul „Revistei economice” se difuzează săptămînal, împreună cu revista, numai abonaților (persoane fizice sau juridice), în cadrul aceluiași preț. Aceasta este explicația situației pe care ne-o semnalăți în scrisoarea dv., că revistele difuzate prin chioscurile P.T.T.R. nu conțin acest supliment. Prin urmare, numai abonarea la revistă vă poate asigura și primirea suplimentului publicitar. În ce privește lucrările cu caracter juridico-economic publicate de revista noastră, ele pot fi procurate adresînd solicitarea dv. redacției, care vi le va expedia prin poștă.

Perfecționarea pregătirii

ELENA CONSTANTINESCU, București — Personalul care este scos din producție și trimis la o formă de perfecționare a pregătirii profesionale, în condițiile prevăzute de legea nr. 2/1971, are dreptul la: retribuirea tarifară și sporul pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate, conform art. 24 din legea susmenționată. Cadrele cu funcții de conducere au dreptul, în cadrul în care pregătirea nu depășește 30 de zile și la indemnizația de conducere; transportul pe C.F.R. clasa a II-a indiferent de distanță; asigurarea cazării prin grija unității. Aceasta nu poate acoperi cheltuielile de cazare la hotel. În cazul în care nu se poate asigura cazarea de unitate, se decontează câte 10 lei pentru fiecare noapte (în mediul urban).

Personalul trimis la o formă de perfecționare a pregătirii profesionale nu beneficiază de diurnă.

Drepturile sus-arătate sînt prevăzute în art. 11 din H.C.M. nr. 129/1959, a căror valabilitate a fost menținută prin H.C.M. nr. 2/105/1959.

Concediu fără plată

MONICA GHEATA, Oradea — Față de prevederile art. 127 din Codul Muncii, reglementarea privind posibilitatea încadrării femeilor, mame a unor copii mici în vîrstă de pînă la 7 ani, nu exclude posibilitatea acordării, la cererea justificată a lucrătoarelor în cauză, a concediului fără plată, în măsura în care interesele serviciului permit acordarea acestui concediu.

Perioada concediului fără plată de pînă la 30 zile, într-un an calendaristic, se consideră vechime în muncă. În cazul în care s-a acordat un concediu cu durată mai mare, restul perioadei nu se include în vechimea în muncă. Întrucît în perioada concediului fără plată se menține contractul de muncă, acesta fiind numai suspendat în efectele sale, acordarea concediului nu determină întreruperea vechimii.

**O CERINȚĂ
A CONSUMATORULUI**

(Urmare din pag. 16)

multiple avantaje atît cumpărătorului cît și vînzătorului și anume: reduce timpul de cumpărare, permite alegerea personală a mărfurilor, înlesnește controlul rapid al produselor, mărfurile sînt de calitate și parțial pregătite pentru consum, transportul și păstrarea ușoară — la domiciliu, precum și mărirea deverului de desfacere, folosirea avantajoasă a mobilierului și suprafețelor comerciale, reducerea pierderilor și declarărilor și o formă atractivă de prezentare.

În pregătirea pentru desfacere atît a produselor preambalate, cît și a celor în vrac operațiunea de condiționare ocupă un loc central. Asimilarea unei serii de utilaje pentru condiționat, manipulat, transportat, preambalat și distribuit produsele horticoale de către specialiștii centralei în colaborare cu instituturile de specialitate a însemnat un pas important înainte pe linia economisirii forței de muncă și pregătirii în condiții superioare și rapide a produselor.

În aplicarea și dezvoltarea preambalării, specialiștii Institutului de cercetări pentru valorificarea legumelor și fructelor au adus contribuții importante. În acest sens s-au efectuat cercetări și studii stabilind tehnologiile de preambalare și anume: preambalarea în pungi de polietilenă,

Sporul de șantier

MIRCEA NICOLAESCU, Brașov — Așa cum arătați și dv., reglementările în vigoare prevăd obligația, pentru personalul cazat individual, de a face dovada situației sale de nelocalnic și anume că în localitatea de domiciliu indicată în buletinul de identitate își are în fapt locuința personală pentru care suportă cheltuielile de întreținere și plata chiriei sau a impozitului pe clădiri.

Personalul cazat prin grija unității în clădiri închiriate, beneficiază de sporul de șantier numai dacă face dovada susmenționată întrucît în art. 7 din H.C.M. nr. 77/1975 se precizează expres această cerință care se referă și la clădirile închiriate de unitățile respective.

Vechime în meserie

GHEORGHE CRISTESCU, București — Echivalarea studiilor efectuate de absolvenții învățămîntului mediu, de cultură generală, care sînt, totodată, și absolvenți ai învățămîntului profesional, cu studiile efectuate de absolvenții școlilor de specializare postliceală, s-a făcut, conform competenței ce-i revine prin lege, de Ministerul Educației și Învățămîntului, de acord cu Ministerul Muncii.

În aplicarea prevederilor anexei I. la legea nr. 12/1971, această echivalare s-a comunicat de conducerea Ministerului Educației și Învățămîntului cu adresa nr. 48.614 din 26 iunie 1973, respectiv de către conducerea Ministerului Muncii cu adresa nr. 295/74/1973.

Intrucît din scrisoarea dv. rezultă că aveți o vechime în meserie mai mare de 6 ani, îndepliniți condiția prevăzută în anexa susmenționată pentru a fi încadrați în categoria a 6-a.

Sinteți, deci, îndreptățiți să solicitați prezentarea la Comisia tehnică de încadrare și promovare a muncitorilor, în vederea promovării în această categorie dacă sînt îndeplinite și celelalte condiții prevăzute de art. 22 din legea nr. 12/1971.

preambalarea în săculeți din plasă textilă sau din polietilenă și preambalarea în colete confecționate din filme termocontractibile cu sau fără folosirea tăvițelor.

De asemenea, cercetătorii au căutat noi posibilități ca utilajele și materialele necesare tehnologiilor noi create să se producă în țară, colaborînd la realizarea lor și aducînd economii valutare importante. Astfel menționăm realizarea pentru prima dată în țară a peliculei termocontractibile din polietilenă de către institutul de cercetări al centralei în colaborare cu Uzina de mase plastice Iași, a peliculei termocontractibile prin polimerul de vinil, în colaborare cu Uzina de mase plastice București, a plasei și săculeților din polietilenă, în colaborare cu Combinatul chimic Victoria (trei tipuri omologate) și este în curs de realizare pelicula extensibilă.

Deoarece cu ocazia pregătirii produselor în vederea preambalării se efectuează o serie de operațiuni suplimentare care au drept scop eliminarea majorității părților needibile, s-au efectuat cercetări și stabilit atît consumurile specifice cît și normele interne de calitate pe care trebuie să le îndeplinească mărfurile preambalate, cu indici calitativi ridicați. Și, în final, s-au studiat și precizat componenții și valoarea adaosului de preambalare, care include toate cheltuielile suplimentare efectuate cu ocazia preambalării și care se recuperează odată cu desfacerea produselor.

Aceste începuturi modeste, treptat se dezvoltă, soluțiile se îmbunătățesc, realizîndu-se în același timp satisfacerea mereu crescîndă a nevoilor de trai a oamenilor muncii cît și a eficienței sporite a sectorului horticolt și mărirea contribuției acestuia la acumulările socialiste.

**revista
economica**

editată de

CONSILIUL SUPREM
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE

Institutul Central de Cercetări
Economice

Sumarul nr.-ului 25 din 20 iunie 1975

— O linie politică principală, consecventă. Dezvoltarea largă a colaborării cu toate țările lumii. (L. Stroja) 1

— Ideologie-politică-educație. Munca pentru sine și munca pentru societate — îmbinare a interesului personal cu cel general în orientarea socialistă (lector Ana Maria Lupan) 3

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Reducerea cheltuielilor materiale. Implicații asupra progresului economic. (dr. Vasile M. Popescu) 5

— Ancheta „R.E.”. O întrebare pentru fiecare șantier: Cum se realizează planul de investiții? (B. Pădure, L. Țintea) 8

— Ancheta „R.E.” în 117 cooperative agricole de producție. Forța de muncă — factor principal al progresului economic (II). (Marin Iordache, Ion Manea) 12

— Comerț exterior: „ESEPAS” — o nouă acțiune de cooperare românească în străinătate. (George Hașeganu) 14

— Marketing. Studii, experiențe: Centrala pentru legume și fructe. O cerință a consumatorului marfă potrivită la locul potrivit. (dr. Ion Mircea) 15

CONDUCERE — ORGANIZARE

— Democrația economică muncitorească în acțiune (II). (conf. dr. Nicolae Nichita) 17

— Cincinalul revoluției tehnico-științifice. Cum îl pregătim? Organizare-inovație-eficiență. (Interviu cu ing. H. Mănescu). 19

TEORII—IDEI

— Impactul revoluției științifice și tehnice asupra unor indicatori economici de maximă sinteză (ing. ec. Dumitru Dumitru) 20

— Școli — curente — economiști: Între soluția „facilă” a lui Keynes și nostalgia utopică a lui Hayek (Anghel Schor) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

— Conferința mondială a Anului internațional al femeii. Un imperativ al epocii contemporane: integrarea femeii în procesul dezvoltării social-economice. (Steliana Pert) 25

— Conjunctura economiei țărilor capitaliste. Redresarea întîrzie. (I. Pădureanu) 28

COLEGIUL DE REDACȚIE :
Virgiliu Anghelescu (secretar general de redacție), Stere Gioga, Ioniță Olteanu (redactor șef adjunct), Maria D. Popescu, Ilie Șalapa (redactor șef).

Redacția și administrația: Calcea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.03.01.53 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

COMBINATUL PENTRU LIANȚI — CÎMPULUNG MUSCEL

judetul Argeș

telefon 127 00

Produce și livrează pe bază de comandă
fermă și contract

GRANULIT

DOMENII DE UTILIZARE :

- prepararea betoanelor ușoare și foarte ușoare
- izolații termice
- element de rezistență.

CARACTERISTICI FIZICO-CHIMICE :

- formă elipsoidă
- densitate volumetrică 700–800 kg/m.c.
- rezistență la strivire 25–30 daN/cm².

Granulitul se poate livra nesortat sau în trei sorturi :

0–7 granulația 0 – 7,1 mm

7–16 granulația 7,1–16 mm

16–31 granulația 16–31,5 mm

Prețul de livrare este de 87,65 lei/m³

De asemenea mai realizează :

Blocuri mici din beton cu agregate ușoare (din granulit)

Dimensiuni :

290 × 240 × 88

365 × 240 × 88

În funcție de solicitările beneficiarilor,
Combinatul de lianți Cîmpulung poate realiza și alte
dimensiuni.

C. P. L. SUCEAVA

Str. Unirii nr. 27

Tel. 10547

Telex: 23 225.

OFERĂ PRODUSELE SALE DE CALITATE:

- Mobilă furniruită diverse specii;
- Mobilă din PAL texturat și emailat;
- Mobilă bucătării;
- Mic mobilier pentru băi;
- Plăci aglomerate din lemn;
- Plăci aglomerate innobilate, emailate și melaminate;
- Plăci fibrolemnoase dure, fonoabsorbante și cu pastă mecanică

